

Հորիզոն

2016 | ԴԵՍԵՄԲԵՐ | DECEMBER | DÉCEMBRE

horizon

MARCHÉ
ADONIS

Un univers de fraîcheur

Les saveurs de la méditerranée...
le bon goût du partage!

**Centre-ville Montréal - Griffintown - Montréal - Laval - Laval Est - Brossard
Dollard-des-Ormeaux - St-Laurent - Anjou
Mississauga - Scarborough**

www.groupeadonis.ca | Suivez nous !

ARZ

fine foods

the essence of mediterranean gourmet

For Our Store Location, Hours, & Promotions Please Visit Our Website
arzfinefoods.com

We Are Now Available
At Selected
Loblaws, Superstore,
Fortinos, Wholesale
club & Nofrills
Stores

Crown Pastries

Fine Middle Eastern Pastries

#1 Baklava in Toronto

OPEN DAILY

Monday to Sunday from 9 a.m. to 10 p.m.

BEINNAREN

ESH AL ASHFUR

BAKLAVA

MAMMOUL

SWEET CHEESE

Specializing in pistachio, cashew, almond, walnut, and hazelnut baklava & other regional pastries and sweets. Everything is hand-made from scratch, using the finest ingredients and prepared fresh daily.

Call (647) 351-2015

2086 Lawrence Ave. East | Scarborough, ON

www.crownpastriesbaklava.com

Enjoy our sweets delivered free straight to your home in Scarborough, with a minimum order of \$50.

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

«Հորիզոն»ի տասնվեցերորդ բացառիկը ընթերցողին կը ներկայանայ վերստին նիւթերու բազմազանութեամբ: «Հորիզոն»ի այս տարուան բացառիկի կողքը կը ներկայացնէ Արցախի Ապրիլեան քառօրեայ պատերազմի բովէն անցած խրոխտ հայ սահմանապահ զինուորը:

Այս թիւի առաջնորդող յօդուածի հեղինակ փորձագէտը լուսարձակի տակ կ'առնէ հայ ժողովուրդի անցած ճանապարհը եւ քաղաքական արժեւորումը կը կատարէ Հայաստանի նորանկախ հանրապետութեան 25-ամեայ քաղաքական ուղիին:

Յատուկ յօդուածներով կը ներկայացուին Արցախեան քառօրեայ պատերազմի նահատակ զինուորներուն պատմութիւնները:

Բացառիկի այս թիւի հայերէն հատուածի էջերով ընթերցողին ուշադրութեան կը յանձնուի գրաւեալ Արեւմտահայաստանի մէջ հասակ առած դաւանափոխ հայերու նոր սերունդի ապրումներն ու խոհերը: Յա-

ջորդող յօդուածներով կը ներկայացուին հայ արուեստի բնագաւառի ներկայացուցիչներու հետ «Հորիզոն»ի կատարած հարցազրոյցներու շարքը:

Բացառիկի անգլերէն հատուածը այս թիւով կ'անդադառնայ «Հորիզոն»ի Արցախեան արեւելեան դիրքերու յատուկ առաքելութեան եւ անոր ընդմէջէն կը ներկայացուին հայրենի հողի պաշտպաններու սխրագործութիւնները: Յատուկ յօդուածներով կը ներկայացուին Դիլիջանի միջազգային գոլէճի պատմութիւնն ու սփիւռքահայերու ներդրումը Հայաստանի գինեգործութեան մարզին մէջ:

Գանատայի ՀՅԴ կառույցի պատանեկան եւ երիտասարդական կազմակերպութիւններու հայրենիքի մէջ գործունէութեան մասին յատուկ անդադարձով կ'անդադառնան երկու յօդուածներ: Ֆրանսերէն լեզուով կը ներկայացուի իսլամացած հայերու մասին նոր հրատարակութեան մը գրախօսականը:

«Հորիզոն»

Բովանդակութիւն - Contents - Sommaire

Համակարգային միւս փոփոխութիւնը, էջ 4
Խ. Տէր Ղուկասեան
Արցախի հերոս Ռոպերթ Ապաճեանի, կերտած ժամանակը, էջ 8
Լուսինէ Արրահամեան
Արցախեան Քառօրեայ պատերազմի նահատակատները, էջ 16
Արմինէ Նաոիկեան
Գէորգ Չաւուշի տունը Սասնոյ մէջ, էջ 18
Սոֆիա Յակոբեան
Մենք այստեղ ենք, ամէն մի զինուորի կողքին, էջ 23
Արմինէ Նաոիկեան
Հարցազրոյց ՀՅԴ Գանատայի Կեդրոնական կոմիտէի ներկայացուցիչ ընկ. Բաֆֆի Տօնապետեանի հետ, էջ 26
Հարցազրոյցը «Հորիզոն»ի
«Իմ երաժշտութեան հիմքում միշտ հայկականն է, որովհետեւ դրանք իմ արմատներն են». Սիրուշօ, էջ 30
Վահագն Գարագաշեան
Հարցազրոյց պոլսահայ երգահան Մաժակ Թօշիկեանի հետ, էջ 34
Սոնա Թիթիգեան-Կէտիկեան
Հարցազրոյց թրքագէտ, պատմական գիտութիւններու թեկնածու Մելինէ Անումեանի հետ, էջ 42
Վահագն Գարագաշեան
Արցախեան քառօրեայ պատերազմը լուսանկարներով, էջ 47
Արմէն Երամիշեան

Innovations in Education: Breaking borders and boundaries in Dilijan, page 54
By Paula Der Matoian
6,100 Years of Vinicultural History, Putting Armenia on the Map Once Again, page 60
By Paula Der Matoian
Canadian and Anchored to your Roots, page 66
By Arevig Afarian
Tebi Yergir, page 70
By Talar Poladian
AYF Canada Camp Vanadzor: A Brighter Tomorrow, page 72
By Talia Bachejkian
My Beloved Artsakh, page 76
By Nora Markarian Yacoubian
An American Researcher of Ancient Armenian Manuscripts, page 82
By Sosy Mishoyan Dabaghian
An interview with Armenian Ambassador to Canada Armen Yeghanyan, page 86
By Vahagn Karakachian
The Odar, page 92
By Tvine Donabedian
À la recherche du Hay perdu
Récits de silence et de discrimination chez les Arméniens cachés de Turquie, page 95
Par Astghik Aprahamian

Համակարգային միւս փոփոխութիւնը

Հայոց ցեղասպանութեան հարիւրերորդ տարելիցը նշող 2015 թուականը ազգային յառաջընթացի բազմաթիւ դրական նախանշաններ տուաւ: Չորս տարի առաջ սկսած գործընթացը՝ համաշխարհային մասշտապով նշելու այդ խորհրդանշական թուականը եւ ընդմիջտ փակելու հայ-թրքական փրոթոքոլներուն տխուր էջը, լիովին արդարացաւ Հայաստանի թէ՛ Սփիւռքեան տարբեր համայնքներու մէջ միջազգային լայն արձագանգ գտած նախաձեռնութիւններով: Հակառակ որ թրքական ժխտողականութիւնը փորձեց նսեմացնել համահայկական զօրաշարժը ապրիլեան բախտորոշ օրերուն իսկ մարդկութեան հաւաքական յիշողութիւնը ապակողմնորոշելու եւ աղաւաղելու կոչուած հակա-նախաձեռնութիւններով եւ յայտարարութիւններով, Յեղասպանութեան միջազգային իրողական եւ իրաւական ճանաչումը հարցականի տակ չէր դրուեր: Հարիւրերորդ տարելիցի ձեռնարկներուն սկիզբ տուող համահայկական յայտարարութիւնը, զոր Միծեռնակաբերդի մէջ Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսիսեան ընթերցեց Յունուար 19, 2015ին, ի լուր աշխարհի կը հաստատէր պահանջատիրութեան արդարահաստոյցի հանգրուանին պաշտօնական սկիզբը: Թէեւ Միացեալ Նահանգներու մէջ ծայր առած դատական գործերը, Սիսի կաթողիկոսութեան վերադարձի դիմումը եւ Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան Բիւրոյի նախաձեռնութեամբ պատրաստուած ուսումնասիրութիւնը փաստացի իրողութիւններ էին, որ արդարահաստոյցի ուղղութեամբ աշխատանքներ արդէն կը ծաւալէին, այս յայտարարութեամբ պետութիւնն էր որ, վերջապէս, յանձնառութիւն կը վերցնէր արտաքին քաղաքականութեան մարզէն ներս բարդ եւ ռիսկային այս մարտահրաւէրը դիմագրաւելու: Տակաւի՛ն, կը սպասուէր, որ հարիւրերորդ տարելիցի համահայկական յանձնաժողովը վերածուէր մնայուն խորհուրդի, որով եւ Հայաստան-Սփիւռք համագործակցութիւնը մէկ քայլ առաջ կ'երթար ռազմավարական հայեցակարգի մը առաջացման ուղղութեամբ:

Քառորդ դար անկախութեան տարեդարձը անցնող տարուան ընթացքին սակայն այլ իրականութեան դէմ յանդիման դրաւ հայութիւնը: Նախ Ապրիլեան քառօրեայ պատերազմը, ապա Յուլիսեան խռովութիւնները եւ Սեպտեմբերին կառավարութեան փոփոխութիւնը եկան ոչ միայն նախորդ տարուան լաւատեսութիւնը խախտելու, այլ ծնունդ տուին նոր մտահոգութիւններու՝ Հայաստանի եւ, ընդհանրապէս, հայ ժողովուրդի ապագային մասին:

2017 թուականը յղի կը թուի ըլլալ միջազգային վերիվայրումներով, որոնց նախանշանները յստակօրէն տրուեցան նախորդ տարուան ընթացքին: Անոնց կարգին՝ Միջին Արեւելքի մէջ ռուս-թրքական արագ մերձեցումը, Պրեքզիթը (Brexit), Միացեալ Նահանգներու մէջ Տոնալտ Թրամփի անբաղձալի, բայց ոչ այնքան անակնկալ ընտրութիւնը: Այս բոլոր իրադարձութիւններու փոխկապակցութիւնը բնականաբար մեկնաբանութիւն է միայն եւ ոչ անպայմանօրէն պատճառ-արդիւնքի իրողութիւն: Աւելի՛ն, միջազգային զանգուածային միջոցներուն մէջ ընդհանրապէս բացասականօրէն ընկալուած այս իրադարձութիւնները, որոնք կրնան

դանդաղեցնել եթէ ոչ առկախել պաղ պատերազմի աւարտով արագընթաց զարգացող համաշխարհայնացումը, ունին ոչ միայն բանական բացատրութիւն, այլ բարացուցական եւ հակահամաշխարհայնացման զօրավիճակ մարդկային հսկայական զանգուածներու գոյութեան իրողութեան: Այլ խօսքով՝ մտահոգիչ հեռանկարներով յղի այս երեւոյթները աւելի են քան քիչ մտածուած ու արհամարհականօրէն անոնց հասցէին նետուած «պոպուլիզմ»ի անհամոզիչ բացատրութիւնը: Նոյն տրամաբանութեամբ կարելի է ըսել, թէ անոնցմէ ոչ մէկը, բացի, հասկնալիօրէն, ռուս-թրքական մերձեցումը, իր անմիջական ազդեցութիւնը պիտի ունենայ Հայաստանի արտաքին թէ՛ ներքին քաղաքական գործընթացին վրայ: Սակայն կարելի չէ երկող տարուան խորհրդարանական այնքան կարեւոր ընտրութիւններուն մասին մտածել բոլորովին անտեսելով միջազգային ոլորտին մէջ վերիվայրումներու, անակնկալներու եւ մինչեւ իսկ վտանգաւոր ցնցումներու առկայութիւնը:

Հայաստանի մէջ Ապրիլեան պատերազմի եւ Յուլիսեան դէպքերու առթած մտահոգութիւնները բացայայտ դարձան նաեւ Սփիւռքի մէջ, ուր եթէ մէկ կողմէ քառօրեայ պատերազմին հակազդեցութիւնը ծնունդ տուաւ հակաազգերական հանրածանօթ զօրաշարժին, Յուլիսեան խռովութիւններուն ընթացքին իշխանութիւններուն հակազդեցութիւնը առաջացուց թերեւս նախընթաց չունեցող ընդվզումի եւ բողոքի արտայայտութիւններ, որոնք թէկուզ եւ դեռեւս սաղմային քաղաքացիական նախաձեռնութիւններու վերածուելու սկսան: Խօսք կը վերաբերի յատկապէս Հայաստանի մէջ 2017-ի ընտրութիւններու ազատ եւ արդար կայացման վերահսկումի ծրագրին, որ միջազգային հանրածանօթ հայ դէմքերու աշխոյժ զօրակցութիւնը կը վայելէ: Միեւնոյն սաղմային իրավիճակին մէջ են նաեւ ընդհանրապէս համալսարանական ամպիոններու թէ՛ հիմնարկներու նախաձեռնութեամբ Հայաստանի ներքաղաքական գործընթացին մասին հրապարակային քննարկում-բանավէճերը: Թէ այս նախաձեռնութիւններէն ոմանք քաղաքական յատուկ օրակարգ ունենան, անոնց մասնակիցները, սփիւռքեան թէ՛ հայրենի մտաւորական, հասարակական եւ քաղաքական դերակատարներ, սեփական շահեր հետապնդեն, թէ բանավէճերու ընթացքին հնչող առաջարկները երբեմն ծիծաղելիօրէն պարզամիտ ու յաւակնոտ ըլլան՝ այնքան ալ կարեւոր չէ, որքան այն ինչ այս նորատեսակ զօրաշարժը երեւան կը հանէ: Հայաստան-Սփիւռք համագործակցութեան հայեցակարգի մը բացակայութիւնը:

Արդարեւ, բացառելով արցախեան ճակատին վրայ լայնամասշտապ պատերազմի մը բռնկումը, կասկած չկայ, որ 2017-ի խորհրդարանական ընտրութիւնները եկող տարուան ընթացքին հայրենի իրականութեան մէջ ամենէն կարեւոր իրադարձութիւնն են: Այդ ընտրութիւններն են, որ պիտի նախապատրաստեն 2018-ին համար նախատեսուած սահմանադրական փոփոխութիւնը, ընդ որում Հայաստանը պիտի վերածուի խորհրդարանական կառավարական համակարգի: Առանց Ապրիլեան քառօրեայ պատերազմին եւ Յուլիսեան դէպքերուն Սփիւռքի համար խորհրդարանական եկող ընտրութիւնները հաւանաբար ըլլային նոյնքան անկարեւոր, որ-

Այս էջը կը հովանաւորէ Melbourne-ի «Գոյամար»-ի Չայնը

BARRY

KAREN

GARO

KAZANDJIAN

METTRE NOS CLIENTS EN PREMIER
NOUS CLASSE AUSSI PARMIS LES PREMIERS

EXPERTISE

EXPÉRIENCE

EXCELLENCE

RÉSULTATS

ÉQUIPE KAZANDJIAN
.com

KAZANDJIAN REALTY
.com

514 **333-3000**

AGENCE Membre de RE/MAX (USA) | FRANCHISE REGISTREMENT ET AUTORISÉ DE QUÉBEC

քան եղած են նախկին բոլոր ընտրութիւնները, ներառեալ վերջին Տեղական Ինքնակառավարման Մարմիններու քուէարկութիւնը, որ, ենթադրաբար, ընթացքի մէջ եղող համակարգային փոփոխութեան ազդանշանը պիտի տար: Նման ազդանշան եթէ եղաւ շատ աւելի շարունակականութեան փաստ եղաւ, թէկուզ եւ, ըստ երեւոյթին, ընտրութեան մաքուր, ազատ եւ թափանցիկ ըլլալու իրողութիւնը կասկածի տակ չի դրուիր: Բայց Հայաստանի երկրորդ եւ երրորդ ամենակարեւոր քաղաքներուն՝ Կիւմրիի եւ Վանաձորի մէջ ընտրուեցան համակարգի շարունակականութեան փաստը տուող թեկնածուները...

Ճիշդ է, ՏԻՄ-ի ընտրութիւններուն սփիւռքեան հետաքրքրութիւն փնտռելը պարզամտութիւն է: Բայց հարցը ազդանշաններու («սիկնալ» գործածելու համար հայրենի «կոպալացած» քաղաքական բառապաշարի վերջին նորոյթը դարձած բառը...) մեկնաբանութիւնն է եւ անոնց անդրադարձը: Աւելի՛ն, թէ ինչպէ՞ս պիտի կազմակերպուի սփիւռքեան վերահսկողութիւնը խորհրդարանական ընտրութիւններուն՝ ինքնին առանձին խնդիր է, եւ աւելի հարցական է նախաձեռնութեան անդրադարձը նոյնինքն ընտրական գործընթացին վրայ: Այլ խօսքով՝ այդ ընտրութիւններուն արդիւնքով համակարգային փոփոխութիւնը թէ՛ շարունակականութիւնը կախում պիտի ունենայ բացառաբար ներհայաստանեան ազգայնեքէ եւ ոչ թէ՛ Սփիւռքի վերահսկողութենէն: Այդուհանդերձ, ոչ ոք իրաւունք ունի կասկածելու թէ՛ ե՛ւ Յուլիսեան դէպքերէն յետոյ Սփիւռքէն բարձրացած քննադատական ձայներու, ե՛ւ խորհրդարանական ընտրութիւններուն վերահսկողական առաքելութեամբ մասնակցելու որոշման անկեղծութեան եւ բարոյականութեան վրայ:

Բայց սփիւռքեան մասնակցութիւնը հայաստանեան ներքաղաքական ոլորտին ընտրական գործընթացի մաքրութեան, ազատութեան եւ թափանցիկութեան ջատագով եւ պաշտպան ըլլալէ անդին պէտք է մտածուի: Երկու փոխընդհանրացող նախաձեռնութիւններ կրնան այդ մէկը իրականացնել: Անոնցմէ առաջինը Հայաստան-Սփիւռք համագործակցութեան հայեցակարգի պատրաստութիւնն է, երկրորդը՝ Ազգային Ժողովէն ներս սփիւռքեան ներկայացուցչութեան առաջացումը: Ասոնցմէ ոչ մէկը կ'ենթադրէ Հայաստան-Սփիւռք կապերու զարգացման ուղիին վրայ հիմնական յառաջընթաց հանդիսացած Սփիւռքի Նախարարութեան չէզոքացումը: Ընդհակառակը, կը հաստատէ անոր դերակատարութեան լայնացման անհրաժեշտութիւնը՝ ներառելու համար մինչեւ իսկ դեսպանատուներէն ներս բաժանմունքներու ստեղծում: Անշուշտ որ նման նախաձեռնութիւններու ֆինանսաւորումը Հայաստանի պետական պիւտձէին վրայ բեռ չի կրնար ըլլալ: Հայաստան-Սփիւռք համագործակցութեան հայեցակարգի թերեւս առաջնակարգ խնդիրը պէտք է ըլլայ նման առաքելութիւններու ֆինանսաւորումը:

Երկու նախաձեռնութիւններն ալ իրենց կարգին սփիւռքեան համայնքներէն ներս նոր աշխուժութիւն պիտի առաջացնեն եւ կրնան մինչեւ իսկ երիտասարդ սերունդներուն համար հայանուէր գործի նոր ասպարէզներ բանալ: Հայաստան-Սփիւռք համագործակցութեան հայեցակարգը, մէկ խօսքով, ե՛ւ պիտի ամրագրէ համագործակցութեան ռազմավարական բնոյթը, ե՛ւ պիտի մասնագիտացնէ յարաբերութիւնը: Ինչ կը վերաբերի Ազգային Ժողովէն ներս սփիւռքեան ներկայացուցչական բաժանմունքի մը առաջացման՝

անոր նպատակը Հայաստանի մէջ սփիւռքեան շահեր ներկայացնելը չէ, այլ՝ հայաստանեան ներքաղաքական ոլորտին հետ ուղղակի առնչումը: Սփիւռքեան շահեր հասկացողութիւնը ոչ միայն իմաստ չունի, այլ կրնայ մինչեւ իսկ վտանգաւոր թուիլ: Չկան սփիւռքեան շահեր, կան ազգային շահեր, որոնք կը ներառեն, պէտք է ներառեն, անհրաժեշտաբար նաեւ Սփիւռքի մտահոգութիւնները, կարիքները եւ պահանջները:

Հայաստանի մէջ համակարգային փոփոխութեան հեռանկարը լուսանցքի վրայ ձգած է սփիւռքեան երեւոյթը, չէ՛ ընկալած այն որպէս ազգային շահերու մէկ անբաժան մասնիկ: Այս մէկը չի նշանակեր, որ Սփիւռքը անտեսուած է: Ընդհակառակը, սփիւռքեան ազգակի յաւելեալ ներգրավման առաջարկի բանաձեւումը խորսխուած է Սփիւռք-Հայաստան յարաբերութիւններու որակական զարգացման համոզումին վրայ, ի մասնաւորի Սփիւռքի Նախարարութեան ստեղծումէն ի վեր: Այդուհանդերձ, չենք կրնար լուռ անցնիլ համահայկական խորհուրդի չստեղծման, նոր սահմանադրութեան մէջ Սփիւռքին շատ սահմանափակ տեղի եւ Յուլիսեան դէպքերէն յետոյ պետութեան ամենաբարձր մակարդակէն կատարուած մտահոգիչ բանաձեւումներուն վրայէն: Թէ՛ նոր կառավարութեան ճիգերը որքանո՞վ պիտի արդարացուին համակարգային փոփոխութիւններու ուղղութեամբ նախքան խորհրդարանական վարչակարգի անցումը, թէ՛ ի՛նչ պիտի ըլլան խորհրդարանական ընտրութիւններուն արդիւնքները 2017ին, եւ անոնց հետեւութեամբ Սերժ Սարգսեանի ո՛րմէկ խոստումը (2018-ին իշխանութենէ հեռանալու, թէ՞ Հանրապետականներու խորհրդարանական բացարձակ մեծամասնութեան շարունակման պարագային վարչապետի պաշտօնին առաջադրումի կարելիութիւնը նկատի ունենալու) պիտի յարգուի՝ դեռ կանուխ է այս բոլոր հարցումներուն պատասխան գտնելու համար:

Մէկ բան յստակ է՝ անհրաժեշտ է համակարգային այլ փոփոխութիւն մը Սփիւռքը լուսանցքային իրավիճակէն դուրս բերելու եւ հիմնարկային (institutional) կարգավիճակի մէջ դնելու իմաստով:

Խ. Տէր Ղուկասեան

Սխալ էր կը հովանաւորեն Ս. Ե. Ս. Կախազը եւ Կարսիք Շամշեանը

Giardini Segreti

PASQUALE BRUNI

BERANI
TORONTO

Արցախի հերոս Ռոպերթ Ապաճեանի կերտած ժամանակը

«Վերջին նունակի օղակն արդէն հանել ու պատրաստ սպասում եմ՝ հենց մօտենան, ինձ հետ միասին պայթեցնելու եմ: Մենք այս դիրքը արիւնքով պահեցինք, ով յանձնի այն, ես նրա...»: Այս խօսքերն ու յարգող սիրանքը, որի մեծութիւնը հնարաւոր չէ ոչնչով չափել, 19-ամեայ տարիքում Հայոց բանակի զինուոր Ռոպերթ Ապաճեանի նոր ու յաւերժական կեանքի սկիզբը դարձան:

Կեանք, որը սկսուել էր Երեւանի Մոնումենտ կոչուող (ինչպէս ժողովուրդն է ասում) թաղամասի տներէց մէկում, որտեղ 2016 թուականի Ապրիլի 2-ից ժամանակը կանգ է առել: Այդ տանն այլեւս մի նոր ժամանակով են ապրում՝ Արցախի հերոս Ռոպերթ Ապաճեանի ժամանակով, որի զարկերը՝ ցաւի ու հպարտութեան, այսօր իր մէջ կրում է իւրաքանչիւր հայ:

Այդ տունն էլի առաջուկն է՝ նոյն փողոցը, բակը, նոյն հասցէն, միայն Նա չկայ՝ իր կենսախինդ խառնուածքով, ծիծաղով ու իր Ֆիզիքական ներկայութեամբ: Նա հիմա հերոս է՝ Արցախի հերոս, լեկենտ ու պատմութիւն ու «սպրում» է, որպէսզի մենք շարունակենք ապրել:

«Այս տանն է ծնուել, մեծացել, այս տանից է դպրոց գնացել, ուսումնարան, բանակ ու... Հիմա նա չկայ: Ամէն ինչում առաջինը պիտի լինէր, պէտք է աչքի ընկնէր իր գործողութիւններով, խառնուածքն էր այդպիսին, այլ կերպ չէր կարող: Նրա մասին բոլոր յիշողութիւններն ուրախ են, միակ տխուր յիշողութիւնն այն է, որ այլեւս չկայ»,- արցունքները մի կերպ խեղդելով՝ պատմում է Ռոպերթի տատիկը՝ Անահիտ Գէորգեանը, որը ուսուց լեզուի եւ գրականութեան ուսուցչուհի է:

Կնոջը «օգնութեան» է գալիս ամուսինը՝ Ռոպերթի պապիկը՝ Գէորգ Ապաճեանը. «Զարմանալի բնաւորութիւն

Մարտական խորշում դիրքաւորուելով, Ռոպերթ Ապաճեանը մինչեւ վերջին փամփուշտը շարունակում է միայնակ կռուել թշնամու մեծածիւր ուժերի դէմ, միեւնոյն ժամանակ կապ հաստատել գումարտակի հրամանատարի հետ եւ վերջինիս կարեւոր տեղեկութիւններ հաղորդել դիրքում կատարուող դէպքերի մասին: Նկատելով իրեն մօտեցող թշնամուն, Ապաճեանը վերջին անգամ կապի է դուրս եկել եւ ասել, որ արդէն հանել է իր մօտ մնացած վերջին նունակն ու պատրաստ սպասում է՝ հենց մօտենան, իր հետ միասին պայթեցնելու է նրանց, որ չյանձնուի: Տեսնելով իրեն մօտեցող հակառակորդին՝ Ապաճեանը բացուած նունակը թաքցնում է փի մէջ եւ ձեռքերը վեր բարձրացնում, իբր յանձնւում է: Թոյլ տալով, որ բաւականաչափ մօտենան, Ապաճեանն իր հետ միասին նունակով պայթեցնում է հակառակորդի մի քանի սպայի եւ զինուորի:

ունէր, ամէն ինչ պէտք է համով անէր, հումորով: Մնուած օրից էր այդպիսին: Միշտ ասում եմ՝ նրա վերջին արարքն իր խառնուածքի թելադրանքն էր, չցանկացաւ ընկերներին մենակ թողնել, իրեն յանձնարարուած գործը կիսատ թողնել, լքել դիրքը: Անգամ վերջին պահին էլ «աչքի ընկաւ»: Առաջ էլ շատ մեծ շրջապատ ունէր, շատերն էին նրան ճանաչում, իսկ հիմա նրան բոլորը գիտեն»:

«Եթէ այդպիսին չլինէր, առանց վարանելու կը փորձէր իրեն փրկել, այլ ոչ թէ կը սպասէր ու միայնակ մինչեւ առաւօտեան ժամը 7-ը կը կռուէր: Վերջին երկու ժամը մենակ է մնացել, վերաւոր վիճակում անգամ կարողացել է իր ընկերոջը՝ Անդրանիկ Զոհրապեանին, որը նոյնպէս վերաւոր էր, մօտակայ խրամատից բերել, որ իր կողքին լինի, ու երբ թիկունքից հասնեն օգնութեան, թշնամուն գերի չմնայ: Ոչ միայն կռուել է, կապի մէջ եղել հրամանատարներին հետ ու տեղեկութիւններ փոխանցել, այլեւ վերաւոր ընկերոջ մասին է մտածել, որը, սակայն, արիւնաքամ է եղել: Միշտ էր այդպիսին, երբեք ընկերոջը մենակ չէր թողնի: Դպրոցում գալիս էր՝ տատի, խնդիր կայ՝ պիտի գնամ: Մտիպուած թողնում էի, որովհետեւ գիտէի, որ միեւնոյնն է՝ գնալու է, գոնէ այս կերպ տեղեկ կը լինենք, թէ ո՛ւր է գնում: Զանգում էի տուն, մօրն ասում՝ Աննա, ուշադիր կը լինես, Ռոպերթն այսինչ տեղն է գնացել: Հարսս թէ՛ մ'ամ, թողնում ես, որ գնա, յետոյ էլ ասում ես՝ ուշադիր կը լինես», - պատմում է տատիկը՝ կարծես ցանկանալով մոռանալ այն ցաւը, որը Ռոպերթն է զգացել վերջին պահին:

«Անդրանիկի հայրն ասում է՝ Ռոպերթն ինձ համար հերոս է միայն նրա համար, որ իմ տղային չի թողել, որ թշնամուն գերի ընկնի: Ասում է՝ գոնէ Ռոպերթը կենդանի մնար եւ ասէր, թէ որո՞նք են եղել որդուս վերջին բառերը: Մահացած վիճակում ատրպէյճանցիները Ռոպերթին ու Անդրանիկին փորձել են գերի տանել, սակայն ճանապարհի կէսին թողել են: Այդ պատճառով է, որ միայն Ապրիլի 8-ին են նրանց մարմինները Կարմիր խաչի օգնութեամբ հայկական կողմին յանձնել...»,- կիսատ է թողնում խօսքը պապիկն ու մօտենում պատուհանին՝ ծխախոտի հերթական գլանակը վառելու: Տատիկը շարունակում է. «Երբ պատերազմի առաջին օրերին հեռուստատեսութեամբ ասում էին, որ Արմենակ Ուրֆանեանն իրեն նունակով պայթեցրել է, ինքս ինձ ասում էի՝ էն սիրուն տղան, ոնց է նման բան արել, 24-25 տարեկան տղան ինչպէ՞ս է ինքնիրեն նունակով պայթեցրել: Ի՞նչ իմանայի, որ իրականում դա Ռոպերթն է եղել, որ հիմա մտածում եմ... Մենք նրա մասին լուր չունէինք եւ յոյս ունէինք, որ կենդանի է»:

Ռոպերթի մահուան մասին հարազատները իմացել են առաջին իսկ օրերին, սակայն ծնողներին, տատիկին ու պապիկին ոչինչ չեն ասել: Յայտնել են միայն մարմինը գտնելուց յետոյ:

«Իմացանք միայն Ապրիլի 8-ին. մարդիկ էին եկել, բերել էին Հայաստանի դրօշն ու մետալը... Տխուր, տխուր կեանք: Ապրիլի 1-ին զանգել էր հայրիկի ծնունդն էր շնոր-

Այս էջը կը հովանաւորեն Մանուէլ, Թամսն, Գէորգ, Պուրբն եւ Պապիկ Քօսէյանն

KOHAR

All Time Armenian Favorites

LIVE IN CONCERT SOUTH AMERICA TOUR 2012 URUGUAY - ARGENTINE - BRAZIL

Full HD live recording of Argentine concerts with 80 songs, interactive & bilingual menu, subtitles in Armenian and in transliteration, as well as a 125-page songbook.

The bonus DVD includes excerpts from the Uruguay and Brazil concerts and behind-the-scene footage.

The latest DVD box comes to complement your music library with yet another fine production to cherish a lifetime.

www.koharconcert.com

Know us on Facebook

հաւորել: Հօր հետ շատ կապուած էր, հայրն իր աշխարհն էր, իր կեանքը, ձգտում էր նրա նման լինել՝ ուժեղ, բոլորին հասնող: Ասում էր՝ պապայի նման պիտի վառուեմ: Տղաս փոքր տարիքում վառուել էր եւ խորը ալրուածքներ ունէր: Անգամ մանկապարտէզում էր այդ մասին պատմել: Դաստիարակչուհին մօրն ասել էր, որ զգոյշ կը լինէք, յանկարծ իրեն չվնասի: Բոլորին հասնող, օգնող երեխայ էր: Շատ ժամանակ էր սպասում, որ դիմէին, ինքն էր իր օգնութիւնն առաջարկում»,- պատմում է տատիկը:

«Ամբողջ օրը վազքի մէջ էր՝ հեռախօսը ականջին: Զանգում էի՝ Ռոպերթ ո՞ւր ես, թէ՛ գործեր կան, պապի, հիմա կը գամ: Անընդհատ շտապում էր, կարծես ժամանակը նրան չէր բաւականացնում, ամէն ինչ վազքով էր անում: Ոչ մի

բանի նկատմամբ անտարբեր չէր, պէտք է խառնուէր անգամ իրեն չվերաբերող գործերին: Ում ի՛նչ հեռախօսահամար պէտք լինէր, Ռոպերթից էին ճշդում: Նրա մասին պատմութիւններն անվերջ են, ամէն օր մի նոր բան ենք իմանում նրա մասին: Զարմանում ենք, որ 19 տարեկան տղան ոնց այդքան բան հասցրեց, այդքան հետք թողեց»,- յիշում է պապիկը:

Այդ պահին սենեակ է մտնում մի կապուտաչեայ փոքրիկ ու փորձում իր լուսաւոր ներկայութեամբ ցրել սենեակում թեւածող ծանր ու լուսաւոր տխրութիւնը: «Լաւ է, որ Աստուած մեզ երկու տարի առաջ մի նոր թոռնիկ պարգեւեց, որն այդ ծանր օրերին մեզ զբաղեցրեց, այլապէս խելագարուել կարելի էր: Ռոպերթի հօրեղբօր տղան է, պապիկի անունն ենք դրել՝ Գէորգ: Ռոպերթին այնքան է նման, որ մեզ յաճախ թւում է, որ մի Ռոպերթիկ էլ՝ անվախ, չարածճի, սա է մեծանում: Ոչ մի բանից վախ չունի, մթութեան մէջ անգամ կ'իջնի բակ»,- թոռնիկին գրկելով ասում է տատիկն ու յաւելում, որ Ռոպերթը երեխաներ շատ էր սիրում:

«Տղաս մի ընկեր ունի, կինը երիտասարդ տարիքում մահացաւ: Փոքր որդին շատ ծանր էր տանում մօր մահը, դադարել էր խօսել: Ռոպերթը երբ իմացաւ, ասաց՝ մի քանի օր ինձ մօտ թողէք, ամէն ինչ կը կարգաւորեմ: Ռոպերթի հետ մի քանի օր շփուելուց յետոյ, այդ փոքրիկը նորից կեանքի վերադարձաւ: Հայրը տղայիս ասել էր՝ տղադ արեց մի բան, որը մենք չկարողացանք»,- յիշում է արդէն Ռոպերթի պապիկն, իսկ Արտակ անունով ընտանիքի բարեկամը, որը նոյնպէս միացել էր գրոյցին, շարունակում է. «5 տարեկան տղաս Ռոպերթի հետ շատ էր կապուած: Ռոպերթը բանակից միշտ զանգում էր, խօսում հետը: Թէեւ չի հասկանում, թէ ի՛նչ է կատարուել, յաճախ ինձ ասում է՝ պա՛պ, Կեաժին կարօտել եմ, գնանք իրենց տուն: Զարմանում ենք, թէ համակարգչին մօտենալիս՝ ոնց է կարողանում Ռոպերթի նկարները գտնել ու նայել: Հեռախօսիս մէջ նրանց նկարները, վիտէօներն ունեմ պահած, անգիր ասում է, թէ որտեղ են եղել, ինչ են արել: Ռոպերթը նաեւ ինձ համար էր իսկական եղբայր: Նա ընկոյզի մուրապայ շատ էր սիրում: Վերջին արձակուրդի ժամանակ եկաւ մեր տուն: Մի բանկայ ընկոյզի մուրապայ բացեցինք, կերաւ, ասաց՝ պահէք, մնացածը յաջորդ անգամ կը գամ կ'ուտեմ: Այդ բանկան այդպէս էլ դեռ մեր սառնարանում է»:

Եթէ նախկինում Ռոպերթ Ապաճեանին գիտէին նրան ծանօթ բոլոր փոքրիկները, հիմա արդէն ճանաչում են բոլորը: Ոչ միայն ճանաչում են, այլեւ իրենց հերոսն են համարում. «Ռոպերթի եղբայրը՝ Ռուբէնը, մի օր ասաց. «Տատի՛, գիտե՞ս, փոքր երեխաները յաճախ ինձ տեսնելով՝ շշնջում են իրար ականջի, թէ՛ գիտե՞ս ով է, Ապաճեան Ռոպերթի եղբայրն է»»: Վերջերս էլ Ռուբէնի ընկերոջ քոյրը տղայ էր ունեցել, որին Ռոպերթի անունով են կոչել»,- պատմում է տատիկը:

Ռոպերթին սիրում էին նաեւ նրան ճանաչող գրեթէ բոլոր աղջիկները, իսկ նա. «Արդեօք որեւէ մէկին սիրե՞լ է, դժուարանում եմ ասել, բայց անընդհատ սիրահարուած էր: 9-րդ դասարանում իրենց զուգահեռ դասարան Ռուսաստանից մի աղջիկ էր եկել, հաւանել էր ու ձեռքը բռնած ման էր գալիս: Յետոյ դա էլ անցաւ: Անընդհատ ուշադրութեան կենտրոնում էր, մի օր թխուածք էր բերել, ասաց՝ տատ, տես համով է, աղջիկներն են պատրաստել: Կամ՝ տատ գիտես, ուսումնարանի բոլոր աղջիկներն ինձ են սիրահարուած: Խօսել գիտէր, գրաւել, համով բալայ էր, ասող-խօսող, ժպտերես, ինչպէ՞ս

Այս էջը կը հովանաւորեն Ա. Կ. Յակոբ Կ. Արմաշի Կ. Մարտիրոսեան

2017
MDX

Image for illustrative purposes only.

ACURA
GABRIEL
WEST-ISLAND

4648, boul. St-Jean
D.D.O., QC H9H 2A6
514 696-7777
acuragabrielwestisland.com

◀ **OPEN SATURDAYS** ▶

Kevork Asadourian
Cell. : **514 318-4115**

Image for illustrative purposes only.

2017
CR-V

Image for illustrative purposes only.

HONDA
GABRIEL

7000, boulevard Henri-Bourassa E.
Montréal-Nord, QC H1G 6C4
514 327-7777
www.hondagabriel.com

◀ **OPEN SATURDAYS** ▶

Kevork Asadourian
Cell. : **514 318-4115**

Image for illustrative purposes only.

կարող էին նրա համար չխենթանալ»,- հպարտութեամբ պատմում է տատիկը:

«Բանակից այստեղ հարցեր էր լուծում: Մի օր գանգեց՝ պապի, երկու թուլթակ կ'առնես, վանդակի մէջ կը դնես, կը գան կը տանեն: Բանակից էր ասել, ո՞նց չանես: Երբ ընկերը եկաւ տանելու, հարցրի՝ ո՞ւմ համար է, ասաց՝ չգիտեմ: Այդպէս էլ չիմացանք՝ ուր է տանում»,- յիշում է պապիկը:

Ռոպերթ Ապաճեանի մասին պատմում են նաեւ նրա լուսանկարները, որոնցից իւրաքանչիւրի հետ կապուած փոքրիկ պատմութիւնները տատիկին անգիր է յիշում. «Շատ էր սիրում նկարուել, կարծես ամէն պահը փորձում էր յաւերժացնել: Նրա ատամնահատիկն է, բժշկական գործիք էր բռնել: Սա Մոսկուայում է նկարուել, տեսէք ոնց է քայլում: Իրենց կնունքի նկարն է, տեսնում էք նրա դժգոհ դեմքը: Քահանան ասաց, որ քաւորի ձեռք պէտք է համբուրես: Ռոպերթը թէ՛ ես համբուրեմ, չեմ համբուրի: Փորձեցինք բացատրել, որ դա ընդունուած կարգ է, օրէնք է, մի քիչ խաղաղուեց, բայց միայն շուրթերը հպեց ձեռքին: Այս նկարում էլ հարսանիքի ժամանակ դաշոյնով դուռ է պահել: Այդ օրը ուրախ-ուրախ եկաւ տուն ու՝ տատ, 200 տողար փող եմ աշխատել, կարգին քաւոր էր: Յաջորդ հարսանիքին տրամադրութիւնը բարձր չէր, 5 հազար դրամ էին տուել, ասաց՝ ահ, ժլատ քաւոր էր: Սրանք բանակի նկարներն են: Տեսնում էք այս նկարում աւտոմատն ինչ դիրքով է պահել: Ասում էր՝ տատ, գիտես, ամէն մարդ չի կարող այսպէս պահել: Էհ, ամէն մարդ էլ, երեւի, չէր անի այն, ինչ նա արեց՝ մեզ թողնելով այս նկարներն ու անվերջ յիշողութիւններն իր մասին: Գնար-գար՝ կը պահէր, ճիկեար էր, գանգում էր, թէ՛ տատ ջան, ո՞նց ես, ծառերը ծաղկե՞լ են, բակում ի՞նչ կայ, պապին ի՞նչ ա անում, հօ քեզ չեն նեղացնում, քոյրիկներին դրսում բան ասող կա՞յ. ամէն բան պիտի իմանար»:

«Եթէ նպատակ էր դնում, անում էր: Ուսումնարանից յետոյ ասաց՝ պիտի բարձրագոյն սովորեմ: Գնաց ինստիտուտ ընդունուեց, որ լաւ մասնագէտ դառնայ, բայց...»

Շատ արագ անձանօթ մարդկանց հետ ընդհանուր լեզու էր գտնում: Մէկ էլ տեսնէիր, անձանօթ մէկին բերում էր եւ ասում՝ պապի, բարեկամիդ եմ գտել, ծանօթացիր:

Ես Մարալիկից եմ, մեծ քոյրս, եղբօրս տղաներն այսօր էլ այնտեղ են ապրում: Միասին շատ էինք գնում Մարալիկ: Զարմանում էի, թէ ինչքան մարդ է նրան ճանաչում: Ասում էի՝ այ տղայ, քեզ աւելի շատ մարդ է ճանաչում, քան ինձ, որն այստեղ է ծնուել, մեծացել»,- պատմում է պապիկն, իսկ տատիկը շարունակում է. «Օլիմպիական չեմպիոն Արթուր Ալեքսանեանը երբ Օլիմպիականից վերադարձաւ, մարալիկցիները ճանապարհը ուշ գիշերով փակել էին ու նրան դիմաւորել, քէֆ-ուրախութիւն կազմակերպել՝ շնորհակալութիւն յայտնելու, որ Ռոպերթիս նկարով շապիկ էր հագել: Արթուրի արարքը մեծ քայլ էր, կարծես բոլորին նորից յիշեցրեց Ռոպերթի մասին: Համարձակութիւն էր պէտք, ամէն մէկը չէր անի: Չէ՞ որ, կարող էին որակազրկել, մետալից զրկել, բայց նա արեց այդ քայլը, ու մարալիկցիները ցանկացել էին շնորհակալութիւն յայտնել Արթուրին: Մարալիկում նաեւ Ռոպերթի յուշարձանն են ուզում տեղադրել, վերջերս էլ ֆուլթպոլի մրցաշար էին կազմակերպել»:

Մրցաշարի գաւաթը Ռոպերթենց տանն է, սենեակի ամէն մի անկյունից նայող լուսանկարների ու պարգեւների կողքին, որոնք փոքրիկ սփոփանք են միայն այն մեծ վշտի,

որի ցաւն այդ տանը զգալու են այնպէս, ինչպէս Ռոպերթի միշտ ներկայ բացակայութիւնը:

«Մինչեւ պատերազմն էի հպարտ, որ հրաշք ընտանիք, որդիներ ու 5 թոռնիկ ունեմ: Մենք, երկու տղաներս՝ իրենց ընտանիքներով, հաշտ ու համերաշխ մի տան մէջ ենք ապրում: Ժամանակին 15-20 հոգով սեղան էինք նստում: Այսօր էլ եմ հպարտ, որ Ռոպերթի տատիկն եմ, բայց իմ տխրութիւնն իմ գլուխը կախել է, հասկանում էք: Կ'ուզէի, որ հերոսի տատիկ լինելու հպարտութեան փոխարէն երեխաս կողքիս լինէր, դա կը լինէր ամենամեծ հպարտութիւնն ու ուրախութիւնը: Ամէն օր Ռոպերթի հետ կուռում եմ, նստում եմ նկարի առաջ ու կուռում... Ու մի բան ցանկանում, որ նրանք վերջին գոհե-

Այս ֆոթո կը հովանաւորեն Ս. Եւ Ս. Արցո տ. Աիլուս Գաբրիէլեան

GARY CHAHINIAN
BROKER OF RECORD

Diamond
Realty Inc., Brokerage

GARY (Giro) CHAHINIAN

President, Broker of Record
RE/MAX DIAMOND REALTY INC.
TORONTO, ON CANADA

GaryChahinian.com
Gary Direct 416-258-8892

NIAGARA-ON-THE-LAKE
421 HUNTER RD - \$2,595,000

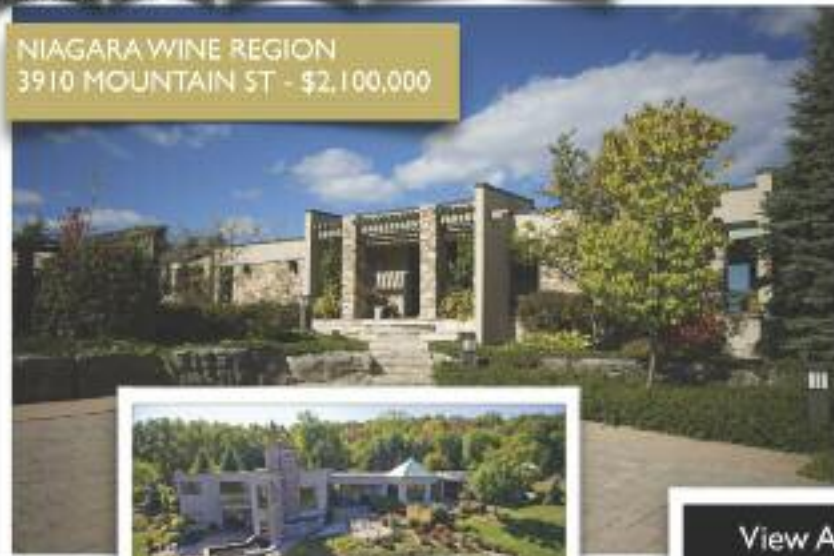

THE
RE/MAX
COLLECTION

Five Homes of Luxury Properties

NIAGARA WINE REGION
3910 MOUNTAIN ST - \$2,100,000

NIAGARA-ON-THE-LAKE
382 WARNER RD - \$1,800,000

View Aerial Drones and
Virtual Tours of all these
properties as well as full
details and photos at
GaryChahinian.com

TORONTO & GTA COMMERCIAL
MALLS, OFFICE BLDGS & HOTELS
EXCLUSIVE FROM \$20M - \$250M
(not on mls) - contact GARY direct

TORONTO
475 OAKWOOD AVE - \$4,595,000

Հիւսիսարեւելեան ուղղութեամբ տեղակայուած յենակէտային դիրքերը հրետակոծելուց յետոյ ատրպէյճանական ուժերն անցնում են գրոհի: Եւրո շարք հարիւր հոգուց բաղկացած խմբերը, զինուած լինելով նաեւ տանկերով, փորձ են կատարում գրաւելու հայկական դիրքերը: Վաշտի հրամանատար, ՀՀ ԶՈւ կապիտան Արմենակ Ուրֆանեանի ղեկավարութեամբ, վեց հոգուց բաղկացած սահմանապահ ուժերն անցնում են շրջանաձեւ պաշտպանութեան՝ երկու անգամ յաջողութեամբ յետ շարտելով թշնամու լայնածաւալ յարձակումները՝ այդ ընթացքում խոցելով նաեւ թշնամու մէկ հրասայլ: Անյաջող յարձակման փորձից յետոյ թշնամին յետ է քաշուում եւ կրկին սկսում հրետանակոծել հայկական դիրքերը: Արկերից մէկի պայթիւնից շուտով զոհուում են կապիտան Ուրֆանեանը եւ գնդացրորդ Քեարամ Սլոյեանը:

Վաշտի հրամանատարի մահուանից յետոյ, ոտքի վիրաւորուած ստացած Ռոպերթ Ապաճեանը հրամանատարութիւնը վերցնում է իր վրայ եւ պատնէշի վրայից շարունակուած մարտը: Նկատելով, որ խրամատում զինամթերքը վերջանում է, զինուորայիններն ուղարկուած է փամփուշտ բերելու: Այդ ընթացքում հակառակորդին յաջողուած է թափանցել դիրք: Ապաճեանը, կողքին մնացած միակ ծառայակցի՝ վիրաւորուած ստացած գնդացրորդ Անդրանիկ Զոհրապեանի հետ, յամառ դիմակայութեամբ, նահանջում են դէպի դիրքային կացարան: Արիւնահոսութիւնից շուտով մահանում է Զոհրապեանը: Մարտական խորշում դիրքաւորուելով, Ռոպերթ Ապաճեանը մինչեւ վերջին փամփուշտը շարունակուած է միայնակ կռուել թշնամու մեծաթիւ ուժերի դէմ, միեւնոյն ժամանակ կապ հաստատել գումարտակի հրամանատարի հետ եւ վերջինիս կարեւոր տեղեկութիւններ հաղորդել դիրքում կատարուող դէպքերի մասին: Նկատելով իրեն մօտեցող թշնամուն, Ապաճեանը վերջին անգամ կապի է դուրս եկել եւ ասել, որ արդէն հանել է իր մօտ մնացած վերջին նռնակն ու պատրաստ սպասում է՝ հենց մօտենան, իր հետ միասին պայթեցնելու է նրանց, որ չյանձնուի: Տեսնելով իրեն մօտեցող հակառակորդին՝ Ապաճեանը բացուած նռնակը թաքցնում է ափի մէջ եւ ձեռքերը վեր բարձրացնում, իբր յանձնուում է: Թոյլ տալով, որ բաւականաչափ մօտենան, Ապաճեանն իր հետ միասին նռնակով պայթեցնում է հակառակորդի մի քանի զինուորի:

Գիտակցուած մահը ընտրելով՝ Ռոպերթ Ապաճեանն իր կեանքով նաեւ փրկում է թիկունքից օգնութեան հասած հայկական ուժերի զինուորայիններին:

Ապրիլի 11-ին զինուորական կարգով Ռոպերթ Ապաճեանին հողին են յանձնում «Եւրպուր» զինուորական պանթէոնում. նա այլեւս ապրում է յաւերժական կեանքով...

Մայիսի 8-ին Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան պետական սահմանը պաշտպանելիս ցուցաբերած բացառիկ քաջութեան ու արիութեան համար ԼՂՀ ՊԲ N ցորամասի չորրորդ հրաձգային վաշտի երկրորդ հրաձգային դասակի ջոկի հրամանատար, կրտսեր սերժանտ Ռոպերթ Ապաճեանը յետմահու պարգեւատրուում է «Արցախի հերոս» ԼՂՀ բարձրագոյն կոչմամբ ու «Ոսկէ արծիւ» շքանշանով:

Ռոպերթ Ապաճեանը դառնում է 24-րդը, ով արժանանում է «Արցախի հերոս» բարձրագոյն կոչմանը, ինչպէս նաեւ՝ այդ տիտղոսի ամենաերիտասարդ կրողը. նա ընդամէնը 19 տարեկան էր ու այլեւս յաւերժ...

Լուսինէ Աբրահամեան

ըր լինեն, որ ոչ մէկի տատը, մայրը լաց չլինեն այլեւս: Ռոպերթս ինչքան երազանքներ ունէր: Պիտի դար, ուսումը շարունակէր, լաւ մասնագէտ դառնար: Մինչ բանակ գնալը մի քանի անգամ փողով գործ է արել, ես էլ հպարտանում էի, ասելով՝ չմեռայ, թողիս փողն էլ ծախսեցի: Հիմա ես եմ ու իմ տխրութիւնը: Ընտանիքում մէկս միւսին մխիթարելով, ուժ տալով՝ ապրում ենք: Երբ մենակ եմ լինում, լաց եմ լինում, գիտեմ, որ լացը լաւ բան էի, բայց չեմ կարողանում: Ինչքան անցնում է, ակելի է դժուարանում: Հիմա «տաք» ենք, յետոյ նրա բացակայութիւնը, ցաւն ակելի անտանելի կը լինի»,- արցունքները սրբելով՝ ասում է տատիկը:

«Մի ինչ-որ տեղ հիմա Ռոպերթը դարձեալ հպարտ է, երեւի ասում է՝ այսքան մարդ իմ մասին են խօսում, ինձ ճանաչում են: Աշխարհի տարբեր երկրներից՝ Գանատայից, Ֆրանսիայից, Ամերիկայից, Ռուսաստանից, Պաթնից, մարդիկ են գանգում, իրենց ցաւակցութիւնները յայտնում, շնորհակալութիւն յայտնում, որ նման թողնիկ ենք մեծացրել: Ծատերն անգամ մեր տուն են գալիս, ասում են՝ եկել ենք խոնարհուելու: Ժողովուրդը Ռոպերթին ուրիշ ձեւ է յիշում ու միշտ է յիշելու»,- ասում է պապիկը:

Վերջաբանի փոխարէն

Ռոպերթ Ապաճեանին միշտ են յիշելու: Նրա սիրանքն այսօր իսկ արդէն լեկենտ է դարձել ու ապրեցնում է շատերիս: Իսկ ամէն ինչ սկսուեց 2016 թուականի Ապրիլի 1-ի լոյս 2-ի գիշերը: Արցախա-ատրպէյճանական շփման գծի ողջ երկայնքով հակառակորդի զինուած ուժերի ստորաբաժանումները լայնամասշտապ յարձակումներ են կատարում: Արցախի

Այս էջը կը հովանաւորեն Մ. և Ս. Մայրոս և Ծովիկ Գաւիթեան

40 ANS DE SUCCÈS
SOULIGNÉ PAR LA BANQUE NATIONALE

**SPÉCIALISTE EN LOCATION À LONG TERME ET
EN VENTES AUTOMOBILES DE TOUS GENRES.
LA SOLUTION TOUTES CATÉGORIES !!!**

Location d'Auto Lacolle Inc.

3004 Montée Saint Aubin , Laval, Québec H7L 3N8

TEL: (450) 688-1012

Location Lacolle

locationlacoll

locationlacolle

Արցախեան Քառօրեայ պատերազմի նահատակատները «Պէտք է շարունակել ապրել երեխաներիս եւ Ղարիպի երազանքների համար»

Նուէր Միմոնեան, Ազնաւոր Բալայեան եւ Ղարիպ Սահակեան

Ապրիլեան քառօրեայ պատերազմից արդէն 8 ամիս է անցել, սակայն վստահաբար պէտք է նշել, որ այդ ամիսները ոչ թէ մոռացութեան են տուել ապրիլեան օրերը, այլեւ ժողովրդին հնարաւորութիւն են տուել գիտակցել եւ ընկալել պատահածը եւ աւելի սթափ վերլուծել իրողութիւնը:

Արցախը դարձաւ սերունդների պայքար: Ապրիլին թշնամու դէմ ելել էին 1990-ականների սկզբի Արցախեան գոյամարտի մասնակիցների սերունդները, որոնց նաեւ օգնութեան են հասել գոյամարտի վեթերանները: Եւ որքան էլ ցաւալի է, մէկ փաստ ակնյայտ է՝ այն դեռ կը շարունակի մնալ սերունդների պայքար, քանի դեռ հարցը վերջնական չէ լուծուած, առաջարկուող լուծումները հայութեան մեծամասնութեան համար անընդունելի են, ըստ այդմ հարցի վերջնական լուծումը առայժմ տեսանելի չէ...

Ստեփանակերտից վաղ առաւօտեան շարժում ենք դէպի Արցախի հարաւ՝ Հաղրութի շրջանի Արեւշատ գիւղ: Այնտեղ էր իր երեք անչափահաս զաւակները հետ բնակում ապրիլեան քա-

ռօրեայ պատերազմում նահատակուած Ղարիպ Սահակեանի այրին՝ 25-ամեայ Աստղիկը:

Ամբողջ ճանապարհին Ղարիպի պատկերն է աչքիս առջեւ, այն մէկը՝ գինուորական համազգեստով՝ զէնքը ձեռքին, Արցախի դրօշի ֆոնին, հպարտ ու հեռուն նայող հայեացքով: Փորձում եմ մտքիս մէջ պատրաստուել, թէ ի՞նչ պէտք է խօսեմ Աստղիկի հետ, ինչպէ՞ս պէտք է խօսակցութիւնս սկսեմ: Յետոյ հասկանում եմ, որ ապարդիւն են ջանքերս, յուզմունքը խեղդում էր կողորդս:

Գիւղ հասանք, կիսախարխուլ տան դիմաց մեզ դիմաւորեց երիտասարդ մի աղջնակ երեք մանկահասակ երեխաների հետ՝ Ղարիպի այրին էր: Ներս մտանք: Մի քանի վայրկեան լուռութիւնից յետոյ, Աստղիկը, կարծես թէ զգալով որ դժուարանում ենք խօսքեր գտնել, կոտրեց լուռութիւնը...

«Դեռ չեմ հաշտուել իրականութեան հետ, ամէն անգամ, երբ մեքենայի ճայն եմ լսում տան մօտ, վեր եմ թռնում տեղիցս դէպի պատուհան, վազում, մտածելով թէ Ղարիպն է»:

Ղարիպը Հաղրութի շրջանի Տող գիւղից էր: Մնուել է 1987 թուականին:

2007 թուականին ժամկէտային գինուորական ծառայութիւնն աւարտելուց յետոյ անցել է պայմանագրային ծառայութեան: Եղել է Ն զօրամասի յատուկ նշանակութեան վաշտի 3-րդ խմբի 1-ին ջոկի հետախոյզ-դիպուկահար, 3-րդ խմբի 2-րդ ջոկի հրամանատարի եւ 2-րդ խմբի 1-ին ջոկի հրամանատար, խմբի հրամանատարի տեղակալ:

Նահատակուեց Ապրիլի 4-ին Արցախի հարաւում տեղակայուած դիրքերից մէկում՝ իր ծառայակիցների՝ Նուէր Միմոնեանի, Ազնաւոր Բալայեանի հետ:

Տղաները երեք օր անընդմէջ նռնականետերով կռուեցին: Ամէն մէկը 100-ից աւելի արկ կրակեց: Հակառակորդի հրասայլը հարուածեց ու... տղերքը զոհուեցին:

«Ղարիպը քչախօս էր, երբեք չէր պատմում իր գործերի մասին: Ենթադրում էի, որ բաւական լուրջ եւ վտանգաւոր է իր ծառայութիւնը, սակայն հարցերիս միշտ պատասխանում էր՝

Այս էջը կը հովանաւորեն Զաֆ, Նորսու եւ Զաֆն ԿֆօնՏեան

Հանգիստ եղիր, ոչինչ իմ հետ չի պատահի: Մարտի 31-ին տուն եկաւ, յաջորդ օրը ես գնաց:

«Ապրիլի 1-ին լոյս 2-ի գիշերը կրակոցներից արթնացանք: Երեխաների հետ տեղաւորուեցինք տան սենեակներից մէկում եւ սպասում էինք, որ ուր որ է կը վերջանայ այդ մղձաւանջը: Ղարիպը զանգեց, ասաց, որ երեխաներին վերցնեմ եւ գնամ Հազրուլթ: Համաձայնեցի, բայց չգնացի: Մտածում էի, շուտով կը վերջանայ ամէն ինչ եւ ինքն էլ տուն կը գայ, մտածում է, եթէ մեր՝ իմ ու Ղարիպի տանն եմ, իրեն եւ մեզ ոչինչ չի պատահի: Ապրիլի 4-ին առաւօտեան նորից զանգեց, ասաց, որ չանհանգստանամ, սակայն վերջում աւելացրեց՝ Աստղիկ երեխաներին լաւ կը նայես: Չհասցրեցի պատասխանել... Մի քանի ժամ յետոյ զանգեցի, չպատասխանեց: Հարիւրաւոր անգամ զանգեցի՝ անպատասխան...»

«Զգում էի, որ մի բան պատահեց: Երեկոյեան լուրը հասաւ, որ Ղարիպը իր երկու ընկերներին՝ Նուէրի եւ Ազնաւուրի հետ զոհուել է: Պատկերացնում էք Ղարիպի եւ Ազնաւուրի հայրն ու քեռին Արցախեան պատերազմում զոհուել էին, Նուէրն էլ, ասում են՝ եղբօր գրկում մահացաւ...»:

Այս ասելուն պէս Աստղիկը ձեռքի ափերով երեսը ծածկում է, փորձելով թաքցնել արցունքները, ապա շարունակում է. «Փոքր որդիս՝ նոր է սկսել բառեր արտասանել, երբեմն պապա է կանչում, իսկ աւագ որդիս ամէն անգամ հարցնում է՝ մա՛մ, պապան չի՞ գայ, մէկ անգա՞մ էլ չի գայ... Ղարիպը շատ էր կապուած երեխաների հետ, ժամերով նրանց հետ խաղում էր երեխայի պէս: Օրեր էին հաշուում մինչեւ հայրը տուն գայ, իսկ գալու օրը դարպասի մօտ ժամերով նստում եւ սպասում էին նրան: Երբ գալիս էր, տունը ուրախութեամբ էր լցւում»:

Այժմ 25-ամեայ երիտասարդ մայրիկը իր որդիների՝ 6-ամեայ Անգելի, 4-ամեայ Ալեքսի եւ 2 տարին նոր բոլորած Ալէնի հետ ապրում է Արեւշատ գիւղում, ուր ամուսնանալուց յետոյ տեղափոխուել էր ամուսնու հետ: Տունը ամուսնունն են տրամադրել՝ որպէս զինծառայող, խոստացել են վերանորոգել կամ նոր բնակարան յատկացնել, սակայն այդպէս էլ չեն կատարել խոստումը:

Հին ու կիսախարխուլ տունն երեք սենեակ ունի, խոհանոց, բաղնիք չկայ:

Աստղիկը ցանկութիւն ունէր տե-

ղափոխուել Գորիսում ապրող իր ծնողների կամ էլ Հազրուլթում ապրող սկստուրի մօտ, սակայն ինչպէս նա է նշում, չի ցանկանում ոչ մէկի համար բեռ լինել, եւ թէ՛ Հազրուլթի եւ թէ՛ Գորիսի բնակարանները բաւական փոքր են, եւ երեք երեխաների հետ այնտեղ տեղափոխուելը դժուար կը լինի:

Ղարիպի մայրը՝ տիկին Նայիրան, դժուարութեամբ է խօսում որդու մասին, խօսած դէպքում էր միայն ներկայով, կարծես թէ ողջ է եւ ուր որ է, կը գայ:

- Որդիներիս շատ դժուարութեամբ եմ մեծացրել: Աշխատանք չկար, գիւղում սրանք նրա համար թոնրի հաց էի թխում, որ ընտանիքս պահեմ: Ղարիպը շատ հաւասարակշռուած էր, հանգիստ, միշտ օգնութեան հասնող: Վաղ տարիքից էլ ամէն ինչում օգնում էր, ասում էր՝ համբերի մամ, մեծանամ քեզ ձեռքերիս վրայ եմ պահելու: Մի պահ կանգ է առնում, ապա շարունակում.- անընդհատ յիշում եմ Մարտի 14-ին փոքր թորանս տարեդարձին տեղի ունեցածը: Ղարիպը ասաց՝ արի միասին պարենք, պարելուց յետոյ ասաց. «Մա՛մ, իմ հետ որ բան պատահի, Աստղիկին եւ երեխաներին լաւ կը նայես, Աստղիկը փխրուն եւ շատ երիտասարդ

է, միշտ կ'օգնես նրան, չթողես մենակ»:

Չէի կարող պատկերացնել, որ ընդամենը օրեր անց իր կէս-կատակ, կէս-լուրջ ասուած բառերը իրականութիւն կը դառնան:

Այժմ տիկին Նայիրան եւ Աստղիկի ծնողները հնարաւորինս օգնում են նրան, սակայն իրենք էլ տարիքն առած եւ թոշակառու են, չեն կարող երեք երեխաների խնամքը ամբողջովին վերցնել իրենց վրայ:

Աստղիկը մասնագիտութիւն չունի եւ առայժմ չի կարող աշխատել, քանի որ փոքր են դեռ երեխաները, սակայն ապագայում պատրաստ է աշխատելու, եթէ իրեն աշխատանքի ընդունեն որեւէ տեղ:

«Ղարիպը շատ էր ուզում, որ իր զաւակները կրթութիւն ստանան, երագում էր, որ մեր աւագ որդին գինուորական կրթութիւն ստանայ եւ ապագայում բարձրաստիճան սպայ դառնայ, երբեմն, երբ ամբողջութեամբ յուսալքում եմ, նայում եմ որդիներիս եւ հասկանում, որ պարզապէս պէտք է շարունակել ապրել իրենց համար եւ Ղարիպի երազանքներին համար», յուզմունքը զսպելով ասում է Աստղիկը:

ԱՐՄԻՆԷ ՆԱՌԻՆԵԱՆ

Այս էջը կը հովանաւորեն Ս. և Ս. Գրիգոր և Զրիպիան Սիւրսիան

Գեորգ Չաուռչի տունը Սասնոյ մէջ

Ինչի՞ մասին են պատմում Գեորգ Չաուռչի տան պատերը

Սասունի ամենագեղեցիկ, ամենատպաւորիչ գիւղերից մէկն է Մկտենքը: Տեղի արաբ եւ քիւրտ բնակիչները սովորութեան համաձայն ծամծմում ու լղղում են հայկական հին անուանումներն ու Մկտենքին էլ ասում են Միթինգ: Չգարմանաք, երբ ձեզ ասեն. «Նոր անունը Գիւրգենլի է, բայց մենք արաբերէն Միթինգ ենք ասում», եւ երբ հարցնէք, թէ ի՞նչ է նշանակում Միթինգ արաբերէնով՝ փոքր երեխայի պէս սկսեն թարթել աչքերը:

Դէպի Սասուն հերթական ճամբորդութեան ամենավերջին կանգառն է Մկտենքը, նոյն ինքը՝ Գեորգ Չաուռչի ծննդավայրը: Նախապէս երկար ու ձիգ ամիսների ընթացքում Մկտենքը «հետախուզած» մեր ընկերները գեռեւս Մալխիսին էին աչքալուսանքով գանգ տուել. «Չաուռչի տունը կանգուն է, արի՛»: Վերջին օրը Մարաթուկի ստորոտին գտնուող եայլայի վրանում նախաճաշելիս դեռ պէտք է լսենք հայ իմ լօ տատի նախատանքը, որը մեզ խստիւ արգելել է Մկտենք գնալ՝ ամբողջ գիշերուայ ընթացքում պատմելով Մկտենքի մահմետականների առանձայատուկ վայրենութեան ու անխղճութեան մասին: Վերջապէս երբ իմ լօ տատն ու ամբողջ եայլայի հայերը համոզուում են, որ մենք իջնում ենք Սասունի շրջկենտրոն ուղղակի աւելի մեծ ճամբորդական պայուսակ գնելու, զինուում ենք տեսախցիկներով ու նստում «ներքեւ» գնացող առաջին պատահած մեքենան: Քանի որ արդէն հասկացել ենք, որ Սասունում որոշողը միայն ուժն է ու մինչ օրս իր ազդեցութիւնը չկորցրած աւատապետական համակարգը, առաջինը կանգ ենք առնում Սասունի ամենահեղինակաւոր արաբական ցեղերից մէկին պատկանող գիւղապետի տան դիմաց, ում երկար համոզելու կարիք չի լինում՝ նա մեզ կ'ուղեկցի Մկտենք, եւ ինչպէս վերջինս ասաց՝ ոչ ոք մեր մազին չի դիպչի:

Այսուհետ կանգառ չկայ: Գլորում ենք ուղիղ դէպի ինքնուրուի շրջան, սակայն, թող ների մեզ իմ լօ տատիկը, շրջկենտրոն չհասած թեքում ենք ուղիղ դէպի Մկտենք տանող ոլորապտոյտ ճանապարհը:

Մկտենքի բնակիչները, որոնք պատկանում են Կենդօ աշիրէթին, այստեղ են հասատուել հենց ցեղասպանութեան տարիներին: Յստակ յայտնի չէ, թէ ո՞ր կողմից է բերուել այս արիւնարբու աշիրէթը եւ, առհասարակ, յայտնի չէ արաբ են, թէ՞ քիւրտ, մի խօսքով՝ թուրքի ասած «աջն ու ձախը անյայտ մարդիկ»: Բայց դա միայն առաջին հայեացքից: Սասունում խօսակցութեան միայն սկզբում են իրենց դնում անտեղեակ մարդու տեղ եւ թէյի սեղանի շուրջ նարտի խաղալիս հնարաւոր է բացել ամենափոշոտ ու անհաւանական գաղտնիքները: Մանաւանդ, որ հայկական անցեալն այստեղ, այսպէս կամ այնպէս, չի շրջանցել ոչ մի ընտանիքի, եւ 101 տարի շարունակ խօսելու կարօտ մնացած ցեղասպանուածներն ու ցեղասպանողները առիթ են փնտռում ինչ-որ մէկի հետ ցաւը կամ անէծքի վախը կիսելու:

Մենք, ի հարկէ, հենց այդ խօսակցութիւններից նաեւ լաւ գիտենք, որ «կենդօները» պարկեշտութեամբ ու ազ-

նուութեամբ չեն փայլում ամբողջ Սասունում: Եւ այդ մասին միշտ ու ամէն առիթի պնդում են հենց նրանց ցեղակից քրտերը:

Այո, թէեւ կենդօները ներկայանում են որպէս արաբ եւ գործածում Սասունի արաբերէնի բարբառը, այս աշիրէթի դեռեւս 80 տարի առաջ քրտական ապստամբութիւններին մասնակցելը յայտնի փաստ է Սասունում:

Սասունում 1915թ.-ին հայկական կոտորածներին մասնակցած, կամ աւելի ճիշդ՝ հենց այս կոտորածների շնորհիւ Սասունում հաստատուած քրտական Կենդօ աշիրէթին հայերից խլուած աւարը բաւարարեց միայն 15-20 տարի, այնուհետեւ, երբ վերջիններս գլխի ընկան, որ իրենց կերկարող հայեր այլեւս չեն մնացել, դիմեցին հին բարեկամին՝ թուրքական պետութեանը, որն այս անգամ արձագանգեց մօտաւորապէս այսպէս. «Եղունգ ունէք, գլուխներդ քորէք»: Կեանքը ու հարամ հայերի պէս աշխատելու, ցանկու ու հնձելու ժամանակ չունէին այս քաջերը եւ, ի վերջոյ, 1937 թ.-ին ապստամբեցին: Ձինուած արիւնալի պայքարը, սակայն, ապարդիւն անցաւ եւ կենդօները միւս ապստամբ ցեղախմբերի հետ միասին աքսորուեցին Սասունից: Չգիտես չարախնդաս, տխրես, թէ ուղղակի բազմանշանակ լուս, երբ Կենդօ աշիրէթի ամենագեղեցիկ աղջիկը՝ նոյն ինքը իմ ընկերուհի Ջանսուն պատմում է, թէ ինչպէ՛ս են իրենց աշիրէթի կանայք աքսորի ճանապարհին գանցքների վակոններում երեսներին մուր ու կովի թրիք քսել, որպէսզի ուշադրութիւն չգրաւեն, եւ թուրք զինուորների կողմից չբռնաբարուեն: Ի դէպ՝ այդ նոյն Ջանսուի հասցէին բարկանալիս միայն մէկ հայհոյանք եմ օգտագործում. «Այ Կենդօ»: Պատասխանը մէկն է լինում. «Ինձ այդպէս մի ասա, տատիկս հայ է, ես ձեր պէս եմ, ես դրանց նման չեմ»:

Թուրքիայի արեւմուտքում անցակցրած աքսորից յետոյ կենդօների մեծ մասը նախընտրեց օգտուել պետութեան

Սիւսէր կը հովանաւորեն Ս. եւ Ս. Սարգսի եւ Մանան Սարգսեան

Համաներումից եւ վերադարձան Սասուն: Սակայն այս անգամ վերջիններս սկսեցին իւրացնել արաբերէնի տեղական բարբառն ու Սասունի ապստամբութիւնից յետոյ այստեղ սկիզբ առած արաբական ազդեցութիւնը, որն ապստամբութեան ճնշումից յետոյ աճում էր քրտական ազդեցութեան խորտակմանը զուգահեռ: Արաբախօս դարձած կենդօները բազմաթիւ քրտական աշխրէթների պէս ապստամբի կարգավիճակից անցան իշխանամէտ ու իշխանապաշտ դիրքի եւ աւելին՝ այսօր Սասունում հանդիսանում են ամենահզօր հակաքրտական ուժերից մէկը: Աւելի շատ հենց նրանց, այլ ոչ թէ թուրք զինուորների ձեռքով են 1980-90-ականներին Սասունի սարերում փռուել քիւրտ գրոհայինների դիակները եւ հենց նրանց տան ցանկապատերի վրայ ու Ֆէյսապուքի էջերում է ամենաշատը երեւում թրքական դրօշակը:

Այնպէս ստացուեց, որ Մկտենք մենք ժամանեցինք Սասունի Կուսգետ գիւղում ծնուած հայերից մէկի՝ Արթինի հետ, ով մեքենայից իջնելուց յետոյ ժամեր շարունակ կանգնած նայում էր Մկտենքի գեղեցիկ, քարաշէն, հիմնականում երկյարկանի հայկական տներին ու դրանց շուրջ վազող արաբախօս մանուկներին: Եւ ես գիտէի, թէ ինչո՞ւ: Կուսգետը, ուր ծնուել էր մեր ընկերը եւ, որը գտնուում է Սասունի մէկ այլ՝ Հագգօ շրջանում, գաւառի ամենաանառիկ ու բարձրագիւղ գիւղերից մէկն է: Այն բնական փակ ամրոց էր բազմաթիւ հայ որբերի համար, որոնք յաճախ գիշերում էին Կուսգետի դիմացի ժայռերում, իսկ քրտական ու արաբական աշխրէթների ներսում գերութիւնից փրկուելուց յետոյ ոմանք փոքրիկ, մութ ու խարխուլ հողէ տնակներն էին շինում իրենց անփորձ ձեռքերով: Ձեռքեր, որոնք շատ բան չէին կարող սովորած լինել իրենց գլխին կանգնած քիւրտ աղաներից, ում տանը ստրուկ էին որբանալուց ի վեր կամ ծնուած օրուանից ի վեր: Այս հայերը Սասունի քարքարոտ այդ հատուածում գըլգըլ ու ցորեն էին ցանում, ամրանը այծեր արածացնում լեռներում, իսկ աշնանը բեռնակրութեամբ գումար վաստակում ընկնելով տնէտուն, գիւղէգիւղ՝ նեղլիկ ու քարքարոտ ճանապարհներին կորցնելով մի ամբողջ մանկութիւն:

Մինչդեռ կանաչապատ, լայն լուսաւոր ճանապարհներով ու հայերից մնացած երկյարկանի տներով Մկտենքում անգամ նմոյշի համար մէկ գէթ հայ չէր մնացել: Իսկապէս չկար:

Գուցէ մինչեւ գիւղ հասնելու պահը ինչ-որ թաքուն յոյս ունէինք, բայց չէ, չկային: Գեղեցիկ, խնձորի ծառերով, ելակի թփուտներով ու խաղողի վազերով հարուստ այգիները, դրանց գլխին կանգնած բաց գոյնի քարով շարուած հին տները նայում էին մեզ, մենք նրանց:

Գէորգ Չաւուշի անունն ու տան տեղն այստեղ գիտեն բոլոր գիւղացիները:

Տան մէջ որոշ ժամանակ ապրել է մի քիւրտ ընտանիք, այնուհետեւ անյայտ, անհասկանալի ու խնամքով թաքցուող պատճառներից ելնելով լքել են տունը: Սակայն մինչեւ դուրս գալը հասցրել են կառուցել երկրորդ յարկը: Ինչո՞վ կարողացել կառուցել են. անտաշ քարով, տեղ-տեղ պատմական կոթողների քարերով: Տան առաջին յարկը, որտեղ էլ ժամանակին ապրել է Չաւուշը, կիսով չափ արգէն ընկղմուել է հողի մէջ: Ետեւի հատուածում գոմն է, որի պատին նկատելի է Գէորգ Չաւուշի ձիւկ կայանատեղին, որտեղից Չաւուշը կապել է իր ձին:

Տան մուտքն անդուռ է, դիմացի հատուածը փոքրիկ

պատշգամբի տեսքով բաց է մնացել:

Ինչպէս ամբողջ թուրքիայում, այնպէս էլ այս փոքրիկ գիւղում ցեղասպանների թոռնիկներն ունեն պատմութեան իրենց՝ լաւ մշակուած տարբերակը: Բայց այդ տարբերակը յօրինելու համար իրենք չեն իրենց նեղութիւն տուել, այդ հարցերն այստեղ լուծում է ամենակարող պետութիւնը՝ դպրոցական դասագրքերի տեսքով: Չգարմանաք ու չնեղուէք, եթէ Մկտենքում ձեզ ամենայն լրջութեամբ, իսկ երբեմն էլ ժպիտով պատմեն, որ Գէորգ Չաւուշի տան մօտակայքում թաղուած է 7 քլկ. քաշով ոսկեայ պարգեւ, որը «Գէորգ աղան» ստացել էր ռուսներից եւ այդ ոսկին անպայման պէտք է գտնել: Այդ իսկ պատճառով հայերի այցելութիւններն այստեղ ընդունւում են մեծ խանդավառութեամբ, ոգեւորուածութեամբ ու սպասումներով: Իւրաքանչիւր մէկը, ով իրեն մարդասէր է համարում, երեւի այդ պահին կը տխրի ոչ թէ նրա համար, որ իր աչքերի մէջ նայելով տգեղադոյն սուտ են ասում, այլ նրա համար, որ այդ սոված աչքերով ու մէկ դար շարունակ ինքնախաբուութեան, կշտանալու ու իր ոտքի տակի

Այս էջը կը հովանաւորեն Ս. եւ Ս. Քրիստիան եւ Մարի Լախոնցեան

հողի արժեքը հասկանալու բանաձևեր չգտած այս մարդիկ իրապես հաւատում են իրենց ասածին ու համոզուած են, որ իրենց արածը բնական է ու արդարացուած: Իրականում պէտք է, որ ափսոսամ խօսքերս ու զգացումներս դասական դարձած այս խօսակցութիւնների մասին գրելու համար, մանաւանդ, որ ասելիքս ու խորհուրդս մէկը պէտք է լինի. այս մարդկանց Գէորգ Չաւուշի՝ 7 քլկ.-նոց ոսկէ պարզեւ ու ռուսների հետ ընդհանուր ոչինչ չունենալու, ցեղասպանութեան, մեղքի, անցեալի ազդեցութեան, խղճի, մարդկային արժեքների մասին խօսելու վրայ ո՛չ ժամանակ, ո՛չ էներգիա մի վատնէք: Մի արէք:

Մի քանի տէրեր ու ինքնութիւններ փոխած այս աշիրէթի՝ Մկտենքում հասատուելու տարիներին այստեղ դեռ ծխում էին երկու հայ ընտանիքների տներ: Դրանք միակն էին, որոնք յաջողացրել էին ողջ մնալ եւ գոյատեւել ցեղասպանութիւնից յետոյ: Սակայն մի քանի տարի անց կենդանի գաղթեցրեցին այս երկու ընտանիքին նոյնպէս: Ֆիզիքական գոյութեան մշտական սպառնալիքի տակ ապրելը յատկապէս բարդ էր, երբ այս հայկական ընտանիքները յաջողացրեցին ոտքի ելնել, ամուսնանալ, բազմանալ, կառուցել ու շէնացնել նորից: Այն պահին, երբ հասկացան, որ իրենց ֆիզիքական գոյութիւնն այստեղ չեն հանդուրժելու, Մկտենքի վերջին երկու հայկական ընտանիքները ճարահատեալ դուրս եկան գիւղից, սակայն հեռու չհասան, հաստատուեցին ընդամենը երկու գիւղ այն կողմ գտնուող Բըքսէում, որտեղ էլ ապրում են մինչ օրս:

Բըքսէում պատմում են, որ ընտանիքներից մէկի մայրը հենց Չաւուշի զարմուհիներից մէկն է, որի հայկական անունն իմացող սերունդը, սակայն, արդէն կենդանի չէ, իսկ մահատեղանացուելուց յետոյ փոխուած անունը Ֆերիտէ է եղել:

Ճակատագրի հեղանակներ էր արդեօք, որ Սթանպուլում 4 տարի շարունակ ճանաչածս սասունցին պէտք է պարզուէր հենց այս երկու ընտանիքներից մէկի զաւակը:

- Ի՞նչ կայ չկայ Սոֆօ:
- Հեչ, Մկտենքի նկարներն եմ ներբեռնում:
- Հա՛, պապիկիս գիւղը:
- Չհասկացայ, դուք բըքսեցի չէի՞ք:
- Է՛ հա՛, բայց Մկտենքից ենք եկել:

- Հմմտ, գիտես չէ՞ Գէորգ Չաւուշի գիւղն է (տրամադրուած յառաջիկայ ըոպէներին պատմութեան դաս տալ ընկերոջս):

- Հասա՛, ինչպէ՞ս չգիտեմ, մեր ազգականն է:

Մօտաւորապէս այսպէս ու հենց այս խօսակցութիւնից յետոյ սկսուեց Չաւուշի տան հետքերով արշաւս:

Չաւուշի տան նշանակութիւնն ինձ համար աւելի ուշ պէտք է կարողանայի արտայայտել: Հենց այն ժամանակ, երբ Սասունի հայերի մասին «Հայերէն չըմ գինը» ֆիլմիս մոնտաժի ընթացքում յարմար տեսարան էի փնտռում Սասունի մէկ այլ՝ Փշուտ գիւղում ծնուած Լուսին անունով երիտասարդ հայ կնոջ պատմածների ներքոյ տեղադրելու համար: 4 տարեկանում Սթանպուլ տեղափոխուած Լուսինն այսպիսի մի բան ասաց իրենց գիւղի եւ տան ճակատագրի մասին. «Հայրիկս մայրիկս Սասուն գացին, մայրիկս շատ գէշ եղաւ, շատ-շատ գէշ եղաւ: Հարկաւ, տեսաւ իր տունը, մէկը չկար, կանաչութիւն չկար: Ամէնը չորցել էր: Բոլոր այդ ծառերը հիմա չկան, ամէնը չորցան, հողերը չորցան»:

Լուսինին լսելու ամբողջ ընթացքում Չաւուշի դատարկ տունն է աչքիս առաջ: Դատարկ պատերը, տան վրայ խոնարհուած թիթիւններ, կիսատ ցանկապատը, այգու անուան տակ մեր տեսած շէկ հողն ու տան ներսում ոսկի գտնելու նպատակով փորուած փոսերը:

Հենց դա էլ տեղադրեցինք Լուսինի խօսքերի ներքոյ: Ֆիլմում հենց Չաւուշի տունն է:

Դա հենց այն, ամէն մէկիս երազած «Էրկրի» դատարկ տունն էր, ամբողջ հայութեան Արեւմտեան Հայաստանի այն անդուռ տունը, որն այցելելը երեւի գրուել է մի հազար կտակների մէջ, յիշատակուել հարիւր հազար երգերի մէջ ու միլիոնից աւել բոցաշունչ հայրենասիրական ելոյթներում:

Եւ հենց այդ կիսախոնարհուած տան դիմաց կանգնած ժամանակ գիտակցում ես, թէ որքան փոքր, որքան աննշան են այս ամէնի առաջ ցեղասպանութեան մասին մեր վանկարկումները: Որովհետեւ որքան էլ կուրծք ծեծենք, որքան էլ բղաւենք ու ամբողջ կոկորդով Էրկրի մասին երգեր երգենք՝ մենք ունակ չենք ամբողջութեամբ գիտակցելու այս երեւոյթը, այս աղէտը, այս կորուստը, այս դասը: Դա իրապէս ծանօթ է միայն Սթանպուլի շուկաներում գնած քաղցր սուճուխի մէջ ամէն անգամ Սասունի քաղցր սուճուխի համը փնտռող Լուսինին ու Բըքսէում իր գառներին արածացնելիս միշտ Մկտենքի դիմացի բլրին նստող ու Չաւուշի տանը նայող Յակոբին: Երկու գիւղ այն կողմ ապրող ու իր սիրելի Մկտենքին այդպէս էլ չմօտեցած Յակոբը: Կամ Չաւուշի տնից ոչ շատ հեռու, ինչ-որ ժայռերում ապաստանած հայ մանուկները, որոնք ցերեկը ցեխից տուն էին շինում, իսկ երեկոյեան նորից կծկում խոնաւ քարանձաւում: Չաւուշի տանից մի քանի տասնեակ քլմ. այն կողմ: Նրանք են հասկանում ցեղասպանութեան ամբողջ աղմուկը 100 տարուայ լռութեան մէջ: Իսկ նրանց ունակ են հասկանալ միայն Արեւմտեան Հայաստանի ճանապարհներին անգերեզման 1.5 միլիոն մեռելները, այսինքն՝ ոչ ոք:

Գուցէ ամենամեծ բանը, որ կարող ենք ու պէտք է անենք՝ հենց այն Լուսիններին, Արթիւններին ու Յակոբներին լսելն է, ուղղակի լսելը: Որովհետեւ միայն նրանց բերանով կարող են խօսել Չաւուշի ու, առհասարակ, Էրկրի բոլոր լքուած տների դատարկ պատերը:

Սոֆիա Յակոբեան

Սիւսի քաղցր կր հովանաւորեն Ս. և Ս. Սիւսի քաղցր կր հովանաւորեն Ս. և Ս.

JERUSALEM RESTAURANT

www.jerusalemrestaurant.com

4775 LESLIE STREET,
TORONTO, ON M2J 2K8
TEL.: (416) 490-7888

take out
catering
banquet facilities
416-490-7888

mediterranean
Buffet

Coach Travel is still
the safest, most
economical, and
eco-friendly way
to travel.

SIT BACK AND
RELAX LUXURIOUSLY
-WE'LL DO THE
driving

GROUPS AND CHARTERS
WE SPECIALIZE IN:

- Tour Operators
- Convention/Meeting Planners
- Various Associations
- Government Agencies
- Shuttles
- Airport Transfers
- Corporate Travel
- Casinos
- Private Tour Groups
- School Boards
- Weddings
- Free Casino Trips

Serving southern Ontario for over 35 years

221 CALDARI ROAD, CONCORD, ON, CANADA, L4K 3Z9
T: 905.738.2290 • WWW.CAN-ARCOACH.COM

With over 35 years of industry experience, Can-Ar Coach Service specializes in group travel and operates more than 40 luxury tour coaches. Can-Ar Coach Service is a wholly owned subsidiary of York Region's respected Tokmakjian Group of Companies, which offers a range of services across a spectrum of transportation that includes servicing fleets such as GO Transit and Mississauga Transit. Facilities for Can-Ar Coach Service are located in areas that cater to Pearson International Airport, Toronto and southern Ontario.

Մենք այստեղ ենք, ամէն մի զինուորի կողքին

(Լուսանկարը՝ Արմէն Երամիչեանի)

Ապրիլեան քառօրեան հայկական իրականութեան մէջ շատ բան փոխեց. այն համայն հայութեան ուշադրութիւնը, անկախ մասնագիտութիւնից եւ ապրելու վայրից, սեւեռեց դէպի առաջնագիծ, ուր 18-20 տարեկան զինուորն ու իրենից ոչ այնքան տարիքով սպան որոշեցին համայն հայութեան, անկախ մասնագիտութիւնից եւ բնակութեան վայրից, ճակատագիրը՝ անկարելին անգամ կարելի դարձնելով: Զոհասեղանին ամենաթանկն էր՝ բազում մատաղ կեանքեր:

Այսօր՝ 5 ամիս անց, ապրիլեան քառօրեան ու նրա հետեւանքները մեր կեանքի անբաժանելի մասն են շարունակում կազմել, բոլոր մտահոգութիւնները, յոյսերն ու աղօթքները ուղղուած են առաջնագծում կանգնած զինուորին ու սպային, նրանց անվտանգութեանը:

Ապրիլեան իրադարձութիւններին յաջորդած օրերին, երբ հասարակութեան մէջ շարունակում էր վճատութեան եւ յուսալքութեան մթնոլորտը գերիշխել, բաւական էր առաջնագիծ այցելել, ուր ժպտող դէմքին դիմաւորելու էին գալիս զինուորները, սպաներն ու կամաւորականները, ուր մէկ այլ մթնոլորտ էր տիրում՝ յաղթանակի եւ վճռականութեան, անձնագոհութեան եւ վրէժի պատրաստ:

«Քոյրիկ ճան, ամէն ինչ լաւ կը լինի, մենք այստեղ ենք, հանգիստ եղէք», նոյն ժպտով ասում էին ինձ հանդիպած բոլոր զինուորները, երբ նկատում էին մտահոգութիւնս: Քանի՜ քանի՜ դիրքերում եմ լսել այս խօսքերը եւ պարզապէս հասկացել՝ եթէ անպարտ է 18 տարեկան, դեռ կիսապատանի՝ կիսաերիտասարդ զինուորը, ապա մենք դատապարտուած ենք միայն յաղթանակելու, միայն թէ մենք՝ նրանց կողմից հսկող սահմանից այս կողմ ապրողներս, իրենց պէս հաստատակամ լինենք ու նրանց թիկունքին անդաւաճան

կանգնած՝ չթողնելով երկրի ճակատագիրը միայն նրանց՝ 18-20 տարեկանների ուսերին (չնայած, որ նրանք առանց այդ էլ անխօս եւ անմնացորդ վերցրել են այդ պարտականութիւնը):

5 ամսուայ ընթացքում հազարաւորներ են այցելել առաջնագիծ՝ իրենց երախտիքի խօսքը փոխանցելու, սեփական աչքերով տեսնելու կենդանի հերոսներին եւ պարզապէս ձեռք սեղմելու եւ ասելու՝ ապրէ՛ք տղերք:

Հերթական այցերից էր: Առաւօտեան Ստեփանակերտից ճանապարհուեցինք Մարտունու զօրամասերից մէկը, որտեղից մեզ պէտք է ուղեկցէին առաջնագիծ: Այս անգամ ուղեկցում էի Սփիւռքի մեր լրատուամիջոցներից մէկի՝ «Հորիզոն»ի աշխատակիցներին՝ գլխաւոր խմբագիր Վահագն Գաբազեանին եւ լրագրող Նորա Եագուպեանին:

Սա նրանց առաջին այցելութիւնը էր առաջնագիծ, սակայն առաջինն էր քառօրեայ պատերազմից յետոյ:

Պարզուեց վարորդը՝ Մասիսը, ապրիլեան դէպքերին առաջին կամաւորներից էր: Նրա եղբայրը զինուորական է, հայրն էլ, իմանալով, որ Մասիսը Թալիշի ուղղութեամբ է գնացել, պարտադրել էր զինկոմիտարիատի իր ծանօթ աշխատակցին իրեն եւս ուղարկել այնտեղ: Սա մի գուցէ զարմանք առաջացնէր օտարների մօտ, բայց մեզ համար դա սովորական երեւոյթ է արդէն դարձել դեռեւս 25 տարի առաջ:

Նոյնիսկ կատակով ասում էին. «Մենք՝ հայերս, զարմանալի ժողովուրդ ենք, արտագաղթում են խաղաղ ժամանակ, ներգաղթում՝ պատերազմի դէպքում»:

Զօրանոցի նեղ եւ աղքատ գրադարանի փոքրիկ ելեկտրական վառարանի վրայ մեզ համար սուրճ եփեցին: Գրադարանի աշխատակից կանայք հիւրերին հարցուփորձ էին անում, թէ որտեղից են եւ կէս կատակով, կէս լուրջ, առանց պատաս-

Այս էջը կը հոյանասարկեն Ս. Եւ Ս. Արսլէն Եւ Արսլէն Մայրօրէն

(Լուսանկարը՝ Արմէն Երամիչեանի)

խան ակնկալելու, հարցնում՝ մեր հարցից ի՞նչ են խօսում աշխարհի մեծերը:

Առաջնագիծ

Դիրքի դիմաց մեզ են դիմաւորում դիրքապահ շները: Հոտոտալուց յետոյ, մեր կողմից վտանգ չտեսնելով, թոյլ են տալիս ներս մտնել:

Դիրքի աւագը՝ ժպտադէմ, խոշոր, թուխ աչքերով երիտասարդը, դիմաւորում է մեզ՝ թոյլատրելիի սահմաններում ներկայացնելով իրենց կենցաղն ու առօրեան:

Դիրքում անմիջապէս աչքի է զարնում արեւային քներգիւյտով ելեկտրականութեան սարքը, եւ գինուորներից մէկը պարծանքով նշում է՝ եզակի դիրքերից ենք, որ ելեկտրականութիւն ունենք, սարքը Մոնթէ Մեքսիկոնեանի ընկերներն են նուիրել:

Մի քանի բոպէ շրջելով դիրքում՝ մեզ հրաւիրում են քարից շինուած սեղանի շուրջ՝ համտեսելու իրենց իսկ պատրաստած սուրճը:

Փոխհրամանատարը, ով մեզ ուղեկցում էր, դառնում է դէպի տղաները, ովքեր այդ պահին ազատ էին, հրաւիրում՝ միասին նստելու:

Նա անվերջ կատակում էր, բոլորին անուն առ անուն ճանաչում էր, գիտէր որտեղից եւ որ շրջանից են՝ դիմելով իւրաքանչիւրին իր իսկ բարբառով:

Լսել էի, որ առաջնագծում համտեսած սուրճն ամենաիւրաքայտուկն ու համեղն է լինում, իսկ այս անգամ համոզուեցի՝ իւրաքայտուկութիւնը սուրճի մէջ չէ, այլ թէ ո՛ւմ հետ ես այն ըմպում:

Զարմանալի մի իւրատիպութիւն ունի հայ գինուորը՝

չի ցանկանում իր իսկ հերոսութեան մասին խօսել, դրանից ինքնըստինքեան քաշում ես, սկսում ես բառերը հատիկ-հատիկ ընտրել՝ գիտակցելով, որ դիմացդ ոչ թէ 18-20 տարեկան երիտասարդ է, այլ՝ պատերազմով անցած տղամարդ:

Մի պահ լուռութիւն է տիրում: Վաշտի հրամանատարը, ով այդ ժամանակ շրջայց էր կատարում դիրքերով, կոտրելով լուռութիւնը՝ ասում է.

– Չկարծէք, թէ եթէ լուռ են, գործի մէջ էլ են պասիւ, զարմանալի է, բայց այս սերունդը մեզնից անվախ է եւ գերազանցող:

Ամենաշարճճի գինուորն էլ կողքից աւելացնում է.

– Պարո՛ն հրամանատար, ձեր հրամանով եւ ձեզ հետ պատրաստ ենք դեռ աւելին անել:

Պատրաստում էինք վերադառնալ: Ընկեր Վահագնը եւ Նորան մի առ մի բոլորին իրենց երախտիքը յայտնեցին՝ սեղմելով բոլորի ձեռքերը՝ ե՛ւ եղբայրաբար, ե՛ւ մայրաբար գրկելով նրանց:

Վերադարձին մեզ ուղեկցող կատակասէր հրամանատարն ասաց.

– Տեսա՞ք տղաների ուրախութիւնն ու ժպիտները. իմ ամենամեծ եւ առաջնային առաքելութիւնը դա է, յետոյ արդէն միւս բաները: Երբ գինուորն ուրախ է եւ զգում է, որ հրամանատարը, բացի հրաման տալուց նաեւ կարող է վստահել եւ արժեւորել իրեն, նա անպարտելի է դառնում: Դուք հանգիստ եղէք, մենք այստեղ ենք, ամէն մի գինուորի կողքին, եւ սա լուկ խօսքեր չեն: Շուտով երեք զաւակներս էլ գինուոր կը լինեն: Զինուոր լինելն ամենապատուաբեր գործն է այսօր:

ԱՐՄԻՆԷ ՆԱՌԻՍԵԱՆ

Այս էջը կը հովանաւորեն Ս. և Ս. Միխիլ և Ծովիկ Թերպեան

AUTOMOBILES INTER-LUX INC.

**CENTRE DE CARROSSERIE ET PEINTURE
VOITURES D'HAUTE GAMME**

VENEZ VISITER NOTRE NOUVEL EMPLACEMENT!

www.interlux.ca

2025, RUE MONTEREY LAVAL, QUEBEC H7L 3T6 MTL: 514-394-1162

«Որպես հայախօս գաղութ՝ Գանատան Սփիռքի ամենէն կայուն կոուաններէն մէկն է» Հարցազրոյց ՀՅԴ Գանատայի Կեդրոնական կոմիտէի ներկայացուցիչ ընկ. Րաֆֆի Տօնապետեանի հետ

Հ.- Գանատայի Հայ Դատի յանձնախումբը Օթթաուայէն նպատակաւաց քաղաքական աշխատանք կը տանի: Այս տարի կայացաւ Հայ Դատի երկրորդ նուիրահաւաքը: Ի՞նչ էր նուիրահաւաքին նպատակը, եւ ո՞ւր հասան այդ աշխատանքները:

Ռ.Տ.- Այս նուիրահաւաքները առնուազն 50 տարիէ ի վեր տեղի կ'ունենան Գանատայի մէջ: Առնուազն կ'ըսեմ, որովհետեւ երբ Սենթ Գաթրինգի նուիրահաւաքին մասնակցեցայ, կեդրոնի սրահներէն մէկուն մէջ նամակ մը կար, որուն մէջ յիշուած էր, որ 1915 թուականին, երբ գաղութիս մէջ տակաւին Հայ Դատի յատուկ յանձնախումբ չէր գործեր, այլ ՀՅԴ կոմիտէի անունով Հայ Դատին ի նպաստ աշխատանք կը տարուէր, Ապրիլ 24-էն մօտաւորապէս մէկ ամիս առաջ դրամահաւաք կազմակերպուած է՝ օժանդակելու համար Օսմանեան կայսրութեան սահմաններուն մէջ ապրող հայերուն: Հետեւաբար եթէ պրպտենք 1903-1904-ի արխիւները, վստահ որ գործունէութեան փաստաթուղթեր պիտի գտնենք, որովհետեւ Հարաւային Օնթարիոյի մեր գաղութները այդ օրերուն կազմաւորուած են: Իսկ մեր այսօրուան հասկացողութեամբ Հայ Դատի աշխատանքները ասկէ 50 տարիներ առաջ սկսած են, եղեռնի 50-ամեակի պատմական այն օրերուն, երբ գարթօնքի շրջան կ'ապրէր ամբողջ հայ ժողովուրդը:

Այս աշխատանքները միշտ դրամահաւաքներու կը կարօտին, որովհետեւ ծրագիրներ կան, որոնք միայն մեր կամաւոր բանակին ջանքերով չեն կրնար իրականանալ: Հայ Դատի յանձնախումբը եւ Կեդրոնական Կոմիտէն որոշեցին, որ այս տարուան նուիրահաւաքը 1-2 ամսուան ընթացքին կատարուին: Սկսանք Քեպէզէն՝ լաւալ-Մոնթրէալէն, ապա Հարաւային Օնթարիոյի մէջ՝ Սենթ Գաթրինգ, Գէմպրիճ, Համիլթըն, որմէ ետք Թորոնթօ եւ վերջին անգամ Վանգուվըր: Այս ձեռնարկներուն ներկայացուցեցան տեղական եւ շրջանային Հայ Դատի յանձնախումբերու աշխատանքներու գեկոյցներ եւ ծրագիրներ: Ձեռնարկներուն հիւր ունէինք ՀՅԴ Բիւրոյի անդամ ընկ. Յակոբ Տէր Խաչատուրեանը, որ Գանատայի ներկայացուցիչն է եւ Հայ Դատի Համաշխարհային Խորհուրդի ատենապետն է: Իւրաքանչիւր ձեռնարկի նաեւ հրաւիրած էինք Ամերիկայի Հայ Դատի յանձնախումբէն հիւրեր:

Հիմնականին մէջ այս բոլորին նպատակը յաջորդ տարիներու Օթթաուայի մէջ տարուելիք մեր Հայ Դատի աշխատանքներուն նպաստելն է: «Հորիզոն»-ի մեր ընթերցողները տեղեակ են, որ ընկ. Սեւակ Պէլեան նշանակուեցաւ Հայ Դատի Օթթաուայի գրասենեակին գործադիր տնօրէն եւ արդէն աշխոյժ աշխատանքի սկսած է: Հայ Դատի յանձնախումբը ամիսներ առաջ Խորհրդարանի Հայաստանի Բարեկամներու խմբակցութեան նուիրուած ձեռնարկ մը իրագործեց, որուն մեծ թիւով երեսփոխաններ եւ երկու նախարարներ ներկայ էին: Զանազան հանդիպումներ տեղի ունեցան վերջին ամիսներուն ընթացքին նախարարներու եւ երեսփոխաններու հետ, որոնցմէ վերջին հանդիպումը Արտաքին Գործոց նախարարին հետ էր: Ընկ. Սեւակը, ընկ. Յակոբ Տէր Խաչատուրեանը եւ

ընկ. Ժիրայր Պասմաճեանը հանդիպումներ ունեցան Ստեփան Տրոնին հետ, որուն ընթացքին օրակարգի վրայ էին Հայաստան-Գանատա յարաբերութիւնները, անտեսական ծրագիրներ, Հայաստանի մէջ Գանատական դեսպանատան կարեւորութիւնը, ինչպէս նաեւ յոյսով ենք, որ Արտաքին Գործոց նախարարը կ'ընդառաջէ իրեն ուղղուած հրաւերին եւ որպէս Արտաքին Գործոց նախարար կ'այցելէ Հայաստան: Նշենք, որ Ստեփան Տրոնը, որպէս երեսփոխան, այցելած է թէ՛ Հայաստան եւ թէ՛ Ղարաբաղ: Սեղանի վրայ էր նաեւ Զաւախքի եւ Արցախի հարցերը, եւ այս գծով կը հանդիպինք բոլոր երեսփոխաններուն եւ նախարարներու հետ Օնթարիոյ, Պրիթիշ Գոյովպիա, Քեպէզ եւ այլուր, որպէսզի Հայ Դատի մեր ծրագիրները յաջողութեամբ ի կատար ածենք:

Հ.- Այստեղ փակագիծ մը բանալով նշեմք, որ մօտաւորապէս տասնամեակէ մը ի վեր քրֆական եւ ատրպէյնական հակահայ քարոզչութիւնը, յատկապէս Հիւսիսային Ամերիկայի ցամաքամասին վրայ շատ մեծ թափ ստացած է, մանաւանդ այն երեւոյթը, որ Նիւ Եորքի եւ Օթթաուայի մէջ կը պատահի, երբ Ապրիլ 24-ի մեր հայկական ժողովորդային հաւաքներուն ընթացքին հակացոյց կը կատարուի մեզի դէմ: Ի՞նչ ծրագիրներ ունի Հայ Դատի յանձնախումբը սանձելու համար նման հակահայ քարոզչութիւններ:

Ռ.Տ.- Նախ ըսեմ, որ այս հակահայ աշխատանքները կազմակերպուած են դեսպանատան կողմէ՝ թրքական կառավարութեան մղումով անշուշտ, նոյնիսկ փաստացի տուեալներ ունինք, որ ցոյցերուն մասնակցողները կը վճարուին: Մենք բնաւ պիտի չարտօնենք, որ այսպիսի հակազդեցութիւններ

Այս էջը կը հովանաւորեն Ս. եւ Ս. Մալբուլ Գոյի եւ Վեփ Նորոյեան-Գոյի

COME HEAR WHAT YOU HAVE BEEN MISSING

**TRY HEARING AIDS
RISK-FREE**

Call 416 754-4327

699 Coxwell Avenue
Toronto, ON M4C 3C1
Tel: 416 463-4327(HEAR)

Parkway Mall, 85 Ellesmere Road,
#65 Toronto, ON, M1R 4B9
Tel: 416 754-4327(HEAR)

www.hearingaidsource.ca

- Free Hearing Tests
- No obligation Hearing Aid Trial
- Hearing Protection

Images copyright Oticon Canada Ltd.

hearing aid source

invisible, custom & comfortable

որեւէ ձեռով ազդեն մեր ապագայ ծրագրերներուն վրայ: Մեր նպատակը յստակ է, եւ մեր աշխատանքները պիտի շարունակուին: Սակայն նշենք, որ նման ցոյցեր միայն երեւելի երեւն են այդ հակահայ գործունէութեան, կան նաեւ աներեւելի երեւները, որոնց համար մեծ գումարներ կը ծախսուին թէ՛ թրքական եւ թէ՛ ազրպէյճանական դեսպանատան կողմէ՝ ճնշում բանեցնելու գանատական կառավարութեան վրայ, որպէսզի գանատական ե՛ւ խորհրդարանը ե՛ւ նահանգները ե՛ւ քաղաքապետարանները իրենց անցեալի հայանպաստ կեցողածքներէն զիջին: Այո՛, Ապրիլ 24-ին հակահայ ցոյցերու երեւոյթը մեզի համար դատապարտելի է, բայց հիմնականին մէջ այդ մէկը միայն փոքր մասնիկ մըն է տարուած հակահայ աշխատանքներուն, որոնց դէմ մնայուն պայքարի մէջ ենք:

Այս գծով շատ կարեւոր է մեր գաղութին համերաշխութիւնն եւ մեր բոլոր կազմակերպութիւններուն միասնականութիւնը՝ հակազդելու նման քարոզչութեանց: Պէտք է բնաւ մտահան չընենք, որ մենք իրականութիւնը կը յայտնենք աշխարհին, մինչ մեր թշնամին իրականութիւնները կը խեղաթիւրէ, տնտեսական լծակներ կ'օգտագործէ եւ սպառնալիքներ կը տեղացնէ. օրինակ՝ Ֆրանսան, Գերմանիան Գանատան եւ շարք մը այլ երկիրներ երբ քաջութիւնը ունեցան դիրքորոշումներ որդեգրելու, թուրք դիւանագիտութիւնը ձայն բարձրացուց, դեսպանը տուն կանչեց քանի մը ամսուան համար, սպառնաց, եւ յետոյ ամէն ինչ վերադարձաւ իր սովորական հոնին: Թրքական դիւանագիտութիւնը թուրքերոյ մէջ իր ժողովուրդին կ'ուզէ ձեւացնել, որ ինք կարծր եւ անզիջելի կեցողածք որդեգրած է այս հարցով:

Հ.- Այս տարուան Արցախեան փառքայ պատերազմին ընթացքին Գանատան իր անմիջական գորակցութիւնը յայտնեց, մասնաւորապէս Գանատայի ՀՅԴ-ի կառոյցը: Դուք մամուլով հանդէս եկաք եւ յայտնեցիք մեր գորակցութիւնը Արցախին: Ինչպէ՞ս էր Գանատայի ներդրումը այս Արցախեան փառքայ պատերազմին ընթացքին:

Ռ.Տ.- Առաջին հերթին անհրաժեշտ էր, որ գանատական կառավարութիւնը՝ կազմակերպութիւններ եւ քաղաքական դէմքեր, դատապարտեն Ատրպէյճանի կողմէ շղթայագերծուած պատերազմը, որ իրականութեան մէջ Ազրպէյճանի կողմէ գինադադարի խախտում էր: Հետեւաբար անմիջապէս աշխատանքի լծուեցանք. մեր Հայ Դատի յանձնարումները եւ մեր երիտասարդականի տղաքը նամակներ յղեցին առ որ անկ է, որպէսզի դատապարտութիւնները ապահովենք: Որոշ յաջողութիւն ձեռք բերինք, այն իմաստով որ քաղաքական դէմքեր դիւանագիտական առումով ընդհանուր վիճակը դատապարտեցին եւ չուզեցին մատնանշել Ատրպէյճանը: Սակայն պէտք է նշեմ, որ մեր հանդիպումներուն ընթացքին յստակօրէն կ'արտայայտուէին, թէ իրենք քաջ գիտեն, թէ ո՛վ է խախտողը զինադադարը: Միջազգային գետնի վրայ մենք դիմեցինք ԵԱՀԿ-ի (OSCE-ի) բոլոր դեսպանատուններուն, որպէսզի իրենք ալ իրենց կարգին խստօրէն դատապարտեն: Այս ծիրէն ներս Ռուսիոյ, Ֆրանսայի եւ Ամերիկայի դեսպանատուններուն դիմեցինք եւ հանդիպում ունեցանք իրենց ներկայացուցիչներուն հետ:

Ներազգային իմաստով գորակցական հաւաքներ կազմակերպուեցան կեդրոններուն մէջ, նախ որպէսզի մեր ժողովուրդը իրագիւլ պահենք իրադարձութիւններուն՝ ճշգրիտ տեղեկութիւնները փոխանցելով, ապա եւ ժողովուրդին արամադրութիւնները բարձր պահելու համար՝ թէ՛ հոս, թէ՛ հոն, անհրաժեշտ էր Արցախի ժողովուրդին զգալը, թէ Սփիւռքի

իրենց քոյրերն ու եղբայրները իրենց հետ են: Միեւնոյն ժամանակ նիւթական դրամահաւաք տեղի ունեցաւ, որ այս պատերազմին պատճառած վնասներու հատուցման եւ յառաջիկայի նման դէպքերու առաջը առնելու համար: Կարեւորութեամբ կ'ուզեմ շնչտել, որ մեր ժողովուրդը սիրով ընդառաջեց, եւ Արցախի քառօրեայ պատերազմէն ետք օրին յայտարարուեցաւ, որ 100 հազար տոլարէն աւելի գումար տրամադրուեցաւ:

Ապագայի հարցով շատ զգոյշ ենք, որովհետեւ դէպքերը կրնան կրկնուիլ. սահմանին վրայ դիտարկման ելեկտրական սարքաւորումներու օգտագործման հարցով աշխատանք կը տանինք, որ Գանատան ալ իր կարգին ԵԱՀԿ-ի բարեկամ երկիրներու միջոցով ճնշում բանեցնէ, որ այդ ծրագիրը որդեգրուի: Գիտենք, որ Ատրպէյճան կը մերժէ, որովհետեւ ելեկտրոնային այդ սարքերը օգտագործելու պարագային սահմանը ճշդուած կ'ըլլայ:

Հ.- Ինչպէ՞ս կ'արժեւորէք Գանատայի հայ գաղութի ներկայ իրավիճակը եւ ի՞նչ նոր ծրագրեր ունի կուսակցութեան Գանատայի կառոյցը հայրենիքի մէջ:

Ռ.Տ.- Սկսինք նախ գանատական դիտանկիւնէն. Գանատայի մեր գաղութը մեծ աճ կ'արձանագրէ, վերջին շրջանին մեր հաշուարկով Գանատա հաստատուած են 5-10 հազար ներգաղթողներ զանազան հայկական գաղութներէ, մեծ մասը՝ մօտաւորապէս 5 հազարը, սուրիահայ ընտանիքներ են: Եւ որպէս հայախօս գաղութ՝ Գանատան այսպիսով կը դառնայ Սփիւռքի ամէնէն կայուն կուսակցութիւններէն մէկը: Կազմակերպուած գաղութ է՝ իր կեդրոններով, դպրոցներով եւ կառոյցներով, որքան ալ կը փորձէ համակերպիլ գանատական մեծ ընկերութեան, նոյնքան նաեւ կը պահէ իր հայկական դիմագիծն ու մշակոյթը: Մեր տուեալներով յառաջիկային ներհոսքը պիտի շարունակուի, ուրեմն հարկ է այս նոր եկողները ներառել մեր կառոցներէն ներս, որպէսզի համախմբուին եւ ընդգրկուին մեր տանիքը ներկայի եւ ապագայի ծրագրերներուն մէջ: Ուրեմն որպէս հաստատուած, կազմակերպուած եւ աճող գաղութները պիտի ունենայ նաեւ մեր հայրենիքի կեանքէն ներս, պիտի օժանդակէ Հայաստանի, Արցախի, Զաւարթի եւ ուր որ հայեր օժանդակութեան պէտք ունին, ինչպէս որ պատահեցաւ սուրիահայութեան պարագային:

Գաղով մեր կառոյցի հայրենիքի մէջ ծրագրերներուն, համահայկական առումով մեր կուսակցութիւնը աշխատանքները բաժնած է, եւ Գանատայի բաժին ինկած է օժանդակել Լոռիի մարզին, որ բնակչութեամբ երկրորդն է մեր մարզերուն: Ուրեմն այս աշխատանքներու ծիրէն ներս արդէն 4-5 տարի է, որ կ'իրագործուի Վանաձորի տարեկան ճամբարը: Այս մէկը օգտակար է նախ մեր երիտասարդութեան, որոնք կ'երթան եւ կը տեսնեն հայրենի ժողովուրդին իրավիճակը՝ իր լաւ եւ վատ կողմերով, միւս կողմէ Վանաձորի մեր նոր սերունդին համար կ'իրագործեն դաստիարակչական սերտուած եւ նպատակաւորուած ծրագիր: Այս աշխատանքը պիտի շարունակուի եւ զարգանայ:

Մենք նաեւ լուրջ ծրագրեր ունինք Լոռիի մարզին մէջ, պիտի նորոգենք կարգ մը կեդրոններ Ստեփանաւան եւ Ալավերտի քաղաքներուն մէջ եւս, որպէսզի Լոռիի մարզին մէջ արմատաւորուին մեր աշխատանքները եւ համագործակցաբար հոն գործող մեր կառոյցի ընկեր-ընկերուհիներուն հետ՝ պիտի հաստատուին ՀՅԴ պատանեկան, երիտասարդական եւ ուսանողական մասնաճիւղեր:

Այս էջը կը հովանաւորեն Ս. Եւ Ս. Գրիգոր Եւ Արսիս Երթիւնի

THINK MAZDA... THINK GABRIEL...

**2016.5
MAZDA CX-5**

Image for illustration purposes only.

mazda
GABRIEL
ST-LAURENT

5805, route Transcanadienne
St-Laurent, QC H4T 1A1
514 256-7777
mazdagabrielstlaurent.com

Tania Bewadekian
General Manager

**PROUDLY SERVING
THE
ARMENIAN COMMUNITY**

◀ OPEN SATURDAYS ▶

UNLIMITED
MILEAGE WARRANTY

BEST NEW-VEHICLE WARRANTY IN THE INDUSTRY
STANDARD ON ALL 2015 AND LATEST MODELS

zoom-zoom

For more information, visit Mazda Gabriel St-Laurent and Mazda Gabriel St-Jacques.

«Իմ երաժշտութեան հիմքում միշտ հայկականն է, որովհետև դրանք իմ արմատներն են»։ Սիրուշո

- «Հորիզոն»-ի ընթերցողների հիւրն է Հայաստանի նորանկախ Հանրապետության լաւագոյն եւ ամենատաղանդաւոր արուեստագէտներից մէկը՝ բոլորիս ծանօթ երգչուհի Սիրուշօն: Յարգելի՛ Սիրուշօ, Ձեր նոր ձայնակաւառակը կոչուում է «Արմատ», ինչո՞ւ:

- Ոգեչնչումների կուտակում է՝ մէկ ձայնակաւառակի մէջ եւ վերնագրում՝ «Արմատ», որովհետեւ երգերի մեծ մասը հայկական ծագում ունեն եւ ներառում են հայկական ութմեր, թեմաներ, մոթիֆներ, դոյներ եւ պատկերներ: Ասել է թէ, ձայնակաւառակում ամփոփուած են տարբեր զգացողութիւններ, որոնք այդ շրջանում ինձ յուզել են: Մի թեման պատկերում է քրիստոնեայ հային, միւսը՝ ֆիտայական ոգու մասին է, յաջորդը ներկայացնում է Տէր Զօրի ճանապարհը, այսինքն՝ Յեղասպանութիւնը, որը մեծ դեր ունի մեր կեանքում, միւսը՝ հատուած է «Սասնայ ծռեր» էպոսից, որի միջոցով փորձել եմ ցոյց տալ հայ մարդու անպարտ ոգին, հատուած կայ նաեւ Սայաթ-Նովայի խօսքերով եւ այլն:

- Ձեր վերջին տեսախոլովակը ֆիտայայետ Մախլուտոյի մասին է: Գաղափարն ինչպէ՞ս ծնուեց:

- Յանկանում էին անդրադառնալ ֆիտայիներից մէկին, մեր հերոսներին եւ ներկայացնել այնպիսի անուն, որը շատ չի հնչել: Այսօր երիտասարդները ճանաչում են Անդրանիկին, Արաբոյին, Գէորգ Չառուչին, սակայն Մախլուտոյի անունը քիչ է յայտնի: Յիշում եմ, երբ տեսախոլովակը ցուցադրուեց, մեզ շատերն էին հարցնում, թէ ո՞վ է Մախլուտօն: Իսկ Մախլուտօն այն մարդն է, որը Անդրանիկի կողքին է կուռել, մասնակցել բազում մարտերի:

Մախլուտոյին նուիրուած երգի խօսքերի հեղինակ Մուրատ Մչեցու հետ, որն այդ թեմայով շատ ստեղծագործութիւններ ունի գրուած, քննարկում էինք, թէ ո՞ւմ մասին կարելի է երգել: Երբ ընտրութիւնը կանգ առաւ Մախլուտոյի վրայ, նա ասաց, որ Մախլուտօ անունը երգեցիկ չէ, ես պատասխանեցի՝ փորձենք այնպէս անել, որ հնչի, ինչն էլ առիթ կը լինի մէկ անգամ եւս յիշեցնելու Մախլուտոյի մասին: Միաժամանակ մեր կայքէջերում տեղեկութիւններ հրապարակեցինք, որպէսզի երիտասարդները տեղականն, թէ ո՞վ է Մախլուտօն:

- Այժմ փորձեցիք յետադարձ ակնարկ կատարել դէպի անցեալ: Ի՞նչ յիշողութիւններ ունէ՞ք Եւրատեսիլեան Ձեր փորձառութիւնից:

- Եւրատեսիլն իմ կեանքում շատ կարեւոր դերակատարում ունեցաւ, որովհետեւ մեծացրեց լսարանս, տուեց շատ հանդիսատես, օգնեց, որ հայ երգը կարողանամ տարածել տարբեր երկրներում եւ ո՛չ միայն հայերի շրջանակում: Ուրախ եմ, որ այդ ամէնը նաեւ շարունակական եղաւ: Եւրատեսիլից յետոյ հիւրախաղեր ունեցայ աշխարհի տարբեր երկրներում, երոյթ ունցայ հայ եւ ոչ հայ հանդիսատեսի առջեւ, ինչը նաեւ մեծ փորձ էր ինձ համար:

- Սիրուշօն ի՞նչ կարծիք ունի Հայաստանի արդի հայ երաժշտութեան, pop երաժշտութեան մասին, որը շատ յա-

նախ ներկայացնում են՝ միաձուլելով գուսանական կամ տոնիլի, գաւառական հայ երգը:

- Անկեղծ կը լինեմ. չեմ կարծում, որ այսօր ժամանակակից երաժշտութիւնը լաւ վիճակում է: Ունենք լաւ երգիչներ՝ լաւ ձայնային տուեայներով, սակայն երաժշտութիւնը լաւ դիրքերում չէ: Երեւի պատճառներից մէկն էլ, որ ցանկութիւն առաջացաւ հայկականը ներկայացնել, սա էր, որովհետեւ տեսայ, որ այն երաժշտութիւնը, որը հնչում է այսօր, հայկականի հետ որեւէ ընդհանրութիւն չունի:

- Սկսել էք երգել, Ձեր սէրը արտայայտել երաժշտութեան հանդէպ դեռ մանուկ հասակից: Ի՞նչն է Ձեզ մղել, որ ուղղուէ՞ք դէպի երաժշտական արուեստը եւ ո՞ւմ երաժշտութիւնն է Ձեզ վրայ խոր տպաւորութիւն գործել:

- Մեծացել եմ այնպիսի ընտանիքում, որտեղ արուեստը, մշակույթը առաջնային էին: Մայրս, հայրս լաւագոյն օրինակներն են ինձ համար: Ես մեծացել եմ մօրս երգերի ներքոյ: Իսկ երգչուհի դառնալը ակամայ է եղել, շատ բնական, կարծես այդպէս էլ պէտք է լինէր: Երկու տարեկանից սկսել եմ

Այս էջը կը հովանաւորեն Ա. Եւ Ա. Մախլուտօն Եւ Արարիկ Անարձեան

երգել, այնուհետեւ մասնակցել եմ մօրս համերգներին: Ի դէպ, առաջին ելույթս, առաջին բեմելս եղել է Գանատայում՝ Թորոնթոյում. ես 7-8 տարեկան էի: Մօրս համերգի ընթացքում մի քանի երգ երգեցի, այդտեղից էլ ամէն ինչ սկսուեց ու շարունակուեց է առ այսօր:

Ինչ վերաբերում է արտասահմանեան երգիչներին, ապա լսել եմ Սթիւի Ուանդեր, Բրայեան Մըքքայդ, Ռէյ Չարլզ: Ի դէպ, սկսել եմ երգել դասական երաժշտութիւնից: Բայց ինձ համար շատ թանկ էր մօրս այդ ժամանակուայ ձայների զի երգերը, որոնք առ այսօր լսում եմ: Երգեր, որոնք ինձ դուր էին գալիս շատ փոքր տարիքում, շարունակում են դուր գալ նաեւ այսօր:

- Սիրուշոյի համար ի՞նչ է հայրենիքը, այսօրուայ հայրենիքը:

- Շատերն են սիրում եթերով խօսել հայրենիքի ու հայրենասիրութեան մասին, ինչն ինձ երբեք դուր չի եկել: Կան բաներ, որոնք դու սիրում ես ինքդ քո մէջ, լուրջայն: Ես պարբերաբար հայկական թեմաներով աշխատանքներ եմ կատարում: Եւ չեմ սիրում դա որպէս դրօշակ օգտագործել ու խօսել հայրենասիրութեան մասին, թէ տեսէ՞ք՝ ես ամենահայրենասէրն եմ: Հայրենասէր են այնքանով, որքանով են: Այդ ամէնն արտայայտում է մեր աշխատանքի մէջ:

Ես օրինակ, ստեղծում եմ այնպիսի երաժշտութիւն, հայկական երաժշտութիւն, որը երիտասարդներ կարող են լսել: Ստեղծում եմ նաեւ հայկական ոճով զարդեր, որոնք իմ պատկերացմամբ հայ երիտասարդները կարող են կրել:

Անկախ ինձանից, հայկականն իմ աշխատանքներում շատ է: Եւ որքան էլ փորձենք՝ չենք կարող հեռու փախչել այդ ամէնից, որովհետեւ այդ զգացողութիւնը միշտ եղել է եւ կը լինի: Դա փոքր պետութիւններին, դժուարութիւններ տեսած ժողովրդին բնորոշ յատկութիւն է. անընդհատ մերը ցու-

ցադրել, առելի ճանաչելի դարձնել: Ձգտում, որն իմ մէջ էլ կայ եւ դարձել է նպատակային՝ հնարաւորինս շատ տարածել հայկականը, հայկական մշակոյթը:

- Սիրուշօ՛, չգարմանաք, երբ Գանատայում կամ Ամերիկայում Ձեր համերգների ժամանակ 13-15 տարեկան պատանիները ձայնակցեն Ձեզ ու երգեն Ձեր երգերը՝ «Քելէ, քելէ», «Պոէ գոմէշ»: Նրանք ոչ միայն գիտեն այդ երգերը, այլև տարածում են միմեանց մէջ: Հասկանալի է, երգի յաջողութեան գլխաւոր բանալին երգիչն է, բայց կան նրա կողքին աշխատող մարդիկ, որոնք գործիքաւորում են երգերը: Ո՞ւմ հետ էք Դուք համագործակցում:

- Աշխատում եմ տարբեր մարդկանց հետ, փորձում եմ իւրաքանչիւր նախագծում ներգրաւել հնարաւորինս տաղանդաւոր հայերի: Բայց ձայնասկաւառակների, տեսաձուլովակների, իմ բեմական կերպարների պատրաստմամբ (փրոտաքշընով) հիմնականում զբաղւում եմ ինքս: Շատ հարցերում խորհրդակցում եմ մօրս, հօրս հետ, բայց, այնուամենայնիւ, երաժշտական արտադրանքն իմ մտադրացումներն են, որոնք տարիներ շարունակ կուտակուելով իմ մէջ՝ վերածւում են երգի, տեսաձուլովակի: Օրինակ՝ «Արմատ» ձայնասկաւառակում շատ երգեր ստեղծուել են պարզ ու թմբկից, հայկական տնօրի եւ կոպալի հնչեցրած ութմբկից, որոնց հիմքի վրայ արդէն ստեղծուել է երգը՝ երաժշտութեամբ եւ խօսքերով:

Բայց անկախ այս ամէնից, փորձում եմ աշխատել տաղանդաւոր մարդկանց հետ ո՛չ միայն Հայաստանում ապրող, այլև՝ Սփիւռքում, որտեղ շատ շնորհալի մարդիկ կան, որոնց Հայաստանում չեն ճանաչում: Իմ կարծիքով որքան շատ լինի նմանօրինակ համագործակցութիւնը, այնքան առելի հետաքրքիր նախագծեր կեանքի կը կոչուեն:

- Սիրուշօ՛, Դուք խօսեցիք ութմբի մասին: Երաժշ-

Սիւսէ Լոյս Կր հոգիամաւորեն Ս. Եւ Ս. Նրակ Եւ Մաման ՄարագՅեան

տուրքեան մէջ ուրիշ կարեւորութիւնն առաջին անգամ շեշտել են Փիթըր Կապրիէլը եւ իր գործընկեր Ֆիլ Քոլիմզը: Ինչպէ՞ս է կարեւորում ուրիշ երգի մէջ:

- Ռիթմը, յատկապէս այսօր, շատ կարեւոր է: Խօսքերիս վառ ապացոյցը թերեւս այն է, որ այսօր տիճէյները դարձել են աւելի ճանաչուած քան երգիչները, կատարողները: Սա նշանակում է, որ ռիթմերը եկել են գրաւելու աշխարհը եւ մարդկանց ուշադրութիւնը:

Իմ կարծիքով, մենք ունենք հայկական ռիթմեր, որոնք թերեւս շատ տարածուած չեն, բայց կարող են հետաքրքիր լինել աշխարհին: Այն ռիթմերը, որոնք հոգեհարազատ են մեզ՝ հայերիս, հնարաւոր կը լինի նաեւ լսելի դարձնել ամբողջ աշխարհին:

- Այսինքն, Դուք հաստատում էք, որ հայկական երաժշտութիւնը հարուստ է ռիթմերով:

- Միանշանակ, թէեւ այսօրուայ հասարակութեան մեծ մասն այդ մասին չգիտի: Եթէ գիտի էլ, ապա չի պատկերացնում, թէ ինչ հարուստ ռիթմիկ պատկերներ ունենք, որոնք շատ հետաքրքիր են, տարբերուող, ինչ-որ բան թելադրող:

Ինչպէս ասացի, «Արմատ» ձայնասկաւառակի աշխատանքները սկսուել են ռիթմերից՝ յատկապէս տհօլի:

- Ինչպէ՞ս է Սիրուշօն համերգների ժամանակ ստեղծում կապը հանդիսատեսի հետ:

- Դա ինքնատիպ է ստեղծում, յատուկ որեւէ բան չեմ անում: Եւ դա մի կախարհական կապ է, որը համերգների ժամանակ ստեղծում է իմ եւ իմ հանդիսատեսի միջեւ: Պետք է դահլիճում լինել, որ այդ ամէնը կարողանաք զգալ: Համերգային մի քանի ժամն ինձ համար իրականում աւելին է, անմոռանալի: Տարօրինակ է ներգրեցնել, որը ես փոխանցում եմ հանդիսատեսին, իսկ նրանք՝ ինձ: Ողջ համերգի ժամանակ մենք միաւորում ենք եւ դառնում մէկ ամբողջութիւն:

- Սիրուշօ, վստահ եմ, կարող եմ նաեւ հաստատել, որ գանատահայերն անհամբեր սպասում են, որ համերգային շրջագայութեան ժամանակ՝ կ'այցելէք նաեւ Գանատա:

- Ես էլ մեծ յոյս ունեմ: Գանատան ինձ համար շատ հոգեհարազատ է, եւ մեծ տեղ ունի իմ կեանքում: Կեանքիս երկու տարին անցկացրել եմ Թորոնթոյում, ունեցել երկու համերգ: Առաջին համերգի ժամանակ, ինչպէս ասացի, շատ փոքր էի, իսկ երկրորդ համերգից արդէն շատ տարիներ են անցել:

Գիտէք, ինձ շատ են հարցնում, թէ «Արմատ» ձայնասկաւառակի ոգեշնչման աղբիւրը ո՞րն է, ինչո՞ւ եմ ընտրել հայկական թեմաներ: Նշեմ, որ մեծ դեր ունի Սփիւռքը: Որոշ ժամանակ ապրել եմ Գանատայում, մօրս հետ հիւրախաղերի եւ մեկնել 30-ից աւելի երկրներ, յետագայում արդէն ինքս եմ մենահամերգներ ունեցել: Շփումը Սփիւռքի հետ թողել է այնպիսի ազդեցութիւն, որ ես, ապրելով Հայաստանում, միեւնոյնն է, ունեմ սփիւռքահայերին բնորոշ կարօտ, հետաքրքրութիւն, սէր հայկականի հանդէպ, որը տարբերուող է:

Շատ ընկերներ ունեմ Լիբանանում, Ամերիկայում, որոնց հետ տարիներ շարունակ շփուելով՝ տեսել եմ նրանց կարօտը, սէրը հայկական ամենափոքր առարկայի, ամենապարզ ու հասարակ իրերի, երաժշտութեան հանդէպ: Շփուելով նրանց հետ՝ ես էլ եմ վարակուել այդ զգացողութեամբ:

- Յարգելի՛ Սիրուշօ, երաժշտութեանը զուգահեռ, Դուք ընտրել էք նաեւ զարդերի աշխարհը: Ինչպէ՞ս են ծնունդ առնում Ձեր հեղինակած զարդերը:

- Նոյն կերպ, ինչպէս եւ ստեղծում են իմ երգերը: Ինչպէս ասացի, կան շատ ռիթմեր, հայկական մեղեդիներ, որոնք օգտագործուած չեն: Այդ նոյն տրամաբանութեամբ կան նաեւ շատ հայկական գեղեցիկ զարդեր, որոնք այսօր մոռացուած են, լայն տարածում չունեն, չեն օգտագործուած: Մարդիկ գիտեն միայն մի քանի զարդանախշեր, որոնք եւ փորձում են զարդի վերածել ու կրել:

Մենք փորձում ենք ներկայացնել հայկական զարդերը նոր շնչով, նոր ոգով: Այցելում ենք տարբեր թանգարաններ, ընտրում լաւագոյն նմուշները, աշխատում ենք լաւագոյն վարպետների, արծաթագործների հետ, որպէսզի ստեղծենք այնպիսի նմուշներ, որոնք ներկայանալի կը լինեն ամբողջ աշխարհի համար:

Իմ կարծիքով հայ կանայք էլ աւելի գեղեցիկ են դառնում, երբ իրենց հագուստի հետ համադրում են հայկական զարդեր, հայկական որեւէ դեթալ: Այս պարագայում կ'նոջ ոճը կապ չունի: Ուրախ եմ, որ այսօր Հայաստանում շատ են այն աղջիկները, որոնք կրում են հայկական զարդեր:

Վերջին շրջանում մեր կայքի միջոցով հնարաւորութիւն ունենք ներկայացնելու նաեւ հայ արուեստագէտների աշխատանքները, որոնք ստեղծագործում են հայկական ոճում: Վերջերս, օրինակ, սկսել ենք համագործակցել «Շարան» կազմակերպութեան հետ, որը ձեռագործ աշխատանքներ է կատարում:

Այս ամէնի նպատակն է, որ այն մարդիկ, որոնք հեռու են Հայաստանից, կարողանան օն-լայն գնումներ կատարել օրինակ՝ Վերնիսաժից: Մեր կայքում ներկայացնում ենք նաեւ Վերնիսաժում վաճառուող արուեստի լաւագոյն նմուշները: Այս կերպ, մենք հնարաւորութիւն ենք տալիս մեր վարպետներին դուրս գալ միջազգային շուկայ, իսկ մեր հայրենակիցներին՝ օգտուել հայկական արտադրանքից:

- Սիրուշօ, «Հորիզոն»-ը արուեստագէտների հետ գրոյց-հանդիպումները եզրափակում է հետեւեալ կերպ: Ձեզ մէկ բառ ենք ասելու, որը Դուք, Ձեր հայեցողութեամբ, պէտք է փորձեք բացատրել մի քանի բառերով: Առաջին բառն է՝

- հայրենիք:
- Ցաւ, ճգտում, յոյս, լաւատեսութիւն:
- Ընտանիք:
- Հանգստութիւն, ճգտում, նուաճում:
- Սասուն:
- Պար, եռանդ, տաքութիւն, ոգի, պատմութիւն:
- Երգ:
- Խաղաղութիւն, պայքար, կռիւ, հանգստութիւն, խօսքը հասցնելու միջոց, մարդու անբաժանելի մաս:
- Կեանք:
- Ժամանակ:

- Շնորհակալութիւն, Սիրուշօ, մենք Ձեզ սպասում ենք Գանատայում:

Հարցազրոյցը վարեց Վահագն Գարագաշեան

Այս էջը կը հովանաւորեն Ա. Եւ Ա. Մկրտումի Եւ Արլիս Դասապուրեան

- Pick up & drop off
- Grooming

- Daycare
- Long-term

@beverlyhillsdoggiehotel

Experience Luxury with

THE ULTIMATE BEVERLY HILLS PACKAGE

What you get Monthly

- Unlimited Day Care Any Day of the Week
- One Overnight Stay
- One Spa Session (bath+manic+pedi)

"Prince or Princess for the Month"

ONLY \$395!!

daycare for as low as \$13/day

Շուն ունեցողներու աջերը լոյս

Լաւ լոյր շուն ունեցողներուն Շուներու յատուկ պատսպարան-պանդոկը արդէն իսկ բացուած է եւ կը գործէ: Մեզի յանձնելով ձեր շուները կրնաք հանգիստ մտքով արձակուրդի մեկնիլ կամ այցելութիւններու երթալ: Ձեր շուներուն հոգատարութիւնը կը ստանձնեն մասնագետներ, որոնք կը իսկամեն եւ կը կերակրեն ձեր շուները՝ ձեր փափաքին համաձայն:

Պատրաստ ենք ձեր շուներուն մազերը կտրելու, եղունգները ձեւաւորելու, լոզցնելու եւ այլն...:

Մանրամասնութիւններու համար դիմել՝

1396 Don Mills Rd. Unit 31 Toronto ON M3B 0A7

416.510.2434

www.beverlyhillsdoggiehotel.com

@beverlyhillsdoggiehotel

Հարցազրույց պոլսահայ երգահան Մաժակ Թօշիկեանի հետ

«Կոչ կ'ուղղեմ Մոնթթրեալի բոլոր հայկական կազմակերպություններուն եւ երգիչներուն, որ միանան մեզի յանուն Հրանդ Տիկի արդար դատին»

Սեպտեմբեր 28-ին «Հորիզոն»-ի խմբագրատուն այցելեց պոլսահայ երգահան Մաժակ Թօշիկեան, որուն հետ ունեցանք շահեկան գրույց մը: Ստորև հարցազրույցը:

Հ.- Խնդրեմ նախ ներկայացուցեք դուք ձեզ:

Մ.Թ.- Մաժակ Թօշիկեան, պոլսեցի երգահան եմ: Կը զբաղիմ երգերու երաժշտութեանց յորինմամբ եւ համակարգումով: Պոլսոյ մէջ թուրք երգիչներու համար մօտաւորապէս 350-400 գործ յորինած եմ: 1981-ին հաստատուեցայ Գանատա, հոս աւելի ազատ մթնոլորտի մէջ կրցայ գործել որպէս հայ եւ սկսայ հայերէն երգերով զբաղիլ: Մօտաւորապէս 30 հայերէն երգ ունիմ երգչախումբերու, երգիչ-երգչուհիներու համար պատրաստուած, որոնցմէ ամենէն նշանաւորներն են «Տեսնեմ Անին ու մեռնեմ» եւ «Քո հայրենիք» երգերը: Զանազան պարզեւատրուամերու արժանացած եմ, որոնցմէ ամենէն յատկաշնականն է ՀՀ Սփիւռքի նախարար Հրանդ Յակոբեանի կողմէ տրուած «Կոմիտաս»-ի շքանշանը՝ հայ երգին եւ երաժշտութեան ասպարէզին մէջ իմ ունեցած ներդրումիս համար: Վերջին տարիներուն Օրաթորիոյ մը ստեղծման ծրագիրը յղացայ եւ առաջին գործս եղաւ «Դարէ դար Ազիմար» օրաթորիոն, որ Պոլսոյ «Մարմարա» լրագրականին 70-ամեակին ներկայացուեցաւ: Անկէ ետք, երբ սպաննուեցաւ Հրանդ Տիկի, որ իմ մտերիմ բարեկամս էր, պարտք զգացի ձեռով մը ներկայացնել իր կեանքն ու ողբերգական մահը: Հետեւաբար յորինեցի «Հրանդ Տիկի» օրաթորիոն, որ շատ մեծ արձագանգ գտաւ:

Հ.- Ի՞նչ էր ձեր դրդապատճառն ու ներշնչման աղբիւրը այս օրաթոր-

իոյի յորինումին:

Մ.Թ.- Եթէ Հրանդը ճանչանայիք այս հարցումին պատասխանը ստացած կ'ըլլայիք: Հրանդը նախ բառին բուն իմաստով «Մարդ» էր: Հրաշալի անհատականութեան տէր, բարեսիրտ, եւ իսկական հայ: Իր սպանութենէն երկու շաբաթ առաջ հետն էի, «Ակօս»-ի խմբագրատան մէջ: Այսինքն Հրանդը ճանչցող իւրաքանչիւր հայ պարտք կը զգայ իր բաժինը բերելու յանուն Հրանդին: Եթէ լրագրող է՝ ապա իր մասին կը գրէ, եթէ մարզիկ է՝ իր տարած յաղթանակներէն մէկը Հրանդի նահատակութեան կը նուիրէ, եթէ արուեստագէտ է՝ գինք յաւերժացնող արուեստի գործ մը կը ստեղծագործէ եւ այլն: Իսկ ես, երաժիշտ ըլլալով իր յիշատակը անմահացնելու համար յորինեցի այս աշխատութիւնը, որպէսզի գալիք սերունդները ձեռով մը յիշեն գինք: Ներշնչումս ուրեմն ինքը Հրանդ Տիկին էր: Բոլորս պարտական ենք Հրանդին ե՛ւ անհատապէս, ե՛ւ որպէս ազգ, իմ բաժին պարտքս ալ այս յորինումը եղաւ:

Հ.- Ի՞նչ դժուարութիւններ եւ խոչընդոտներ ունեւիք այս օրաթորիոյի ստեղծման ժամանակ:

Մ.Թ.- Առաջին դժուարութիւնը անշուշտ այն էր, որ մեր ապրած երկրին մէջ, այսինքն՝ Պոլսոյ մէջ, ի՞նչ ձեռով կրնայ ընկալուիլ այսպիսի նախաձեռնութիւն մը, դրակա՞ն թէ ժխտական: Հրանդին հարցով շատ լաւատես էի, որովհետեւ ոչ մէկ քաղաքական գործիչ իր հասցէին ժխտական արտայայտութիւն ունեցած է Պոլսոյ մէջ: Բոլորս գիտեմք, որ իր սպանութեան պատճառով արար աշխարհ ոտքի ելաւ, եւ Պոլսոյ մէջ 15000-20000 հոգի մասնակցեցաւ իր թաղման արարողութեան: Այս բոլորը ենթադրել կու տայ, որ վտանգ պէտք է սպառնար մեզի: Սակայն միշտ ալ առկայ է վտանգը թուրքիոյ

մէջ: Պոլսոյ ելոյթին չափազանց ջղախին էի, ամէն վայրկեան անակնկալ ներխուժումի մը ենթադրութիւնը ունէինք: Բարեբախտաբար 1700 հանդիսատեսի ներկայութեամբ ելոյթը շատ յաջող ընթացաւ:

Հ.- Որքա՞ն տեւեց այս աշխատութեան պատրաստութիւնը եւ ինչպէ՞ս իրականացան ելոյթները:

Մ.Թ.- Մօտաւորապէս երկու տարի տեւեց: Նախ ես երաժշտութիւնները յորինեցի, ապա նախակրթարանի իմ դասընկերուհիս եղած Պերճուհի Պէրպէրեանէն խնդրեցի, որ գրէ բառերը, որովհետեւ Պերճուհին արդէն «Ակօս» թերթի աշխատակից է, որպէս գրող: Երբ իրեն դիմեցի եւ բացատրեցի մտադրութիւնս, ան Հրանդը լաւ ճանչցող մը ըլլալով կրցաւ ճշգրիտ ձեռով զգա-

Այս էջը կը հովանաւորեն Մ. եւ Ս. Մասպրէթ եւ Լորի Մասպրէան

Hrant Dink - Oratorio Contemporain

Organisé par la Fondation Bolsahay pour le 50e anniversaire de S.A.I.

Majak Tosikyan
Compositeur

Bercuhi Berberyan
Paroles

Bogos Yeghazar
Soliste / Yerevan

Elie Berberian
Soliste / Montréal

Karin Cubukcuyan Bozkurt
Soliste / Istanbul

Avec la participation de

La chorale Knar-Hamazkayin
et les Amis de Hrant

YEREVAN

ISTANBUL

LOS ANGELES

MONTRÉAL

Lori Antounian
Chef d'orchestre / Montréal

Orchestre Impérial
et Arden Arapyan

Samedi le 18 mars 2017 à 20h00 - Dimanche 19 mars 2017 à 19h00

Première Église Évangélique Arménienne

11455 rue Drouart, Montréal, Québec H3M 2S6

Billets en vente au 514.337.0831 & 514.473.3031

RE/MAX
RE/MAX 3000 INC.
Agence Immobilière

9280 L'Acadie
Montréal Qc. H4N 3C5

Bur.: (514) 333-3000
Cell.: (514) 895-5889
Fax: (514) 333-6376

Appelez-moi pour votre
estimation gratuite

Arnaud Kuyumcu
Courtier Immobilier

Կոմիտասի ճանապարհն անվերջանալի է. Լուսինէ Ազարեան

Հ.- Սիրելի ընթերցողներ, «Հորիզոնի» հիւրն է հայ-րեմարնակ արուեստագետ, օփերային երգչուհի Լուսինէ Ազարեանը: Յարգելի Լուսինէ, կը խնդրեի մեր ընթերցողներին փոխանցել Ձեր երաժշտական կրթութեան մասին փոքրիկ տեղեկութիւններ:

Լ.Ա.- Սովորել եմ Սարաջեւի անուան երաժշտական դպրոցում, դաշնամուրային բաժնում, թէեւ միշտ սիրել եմ երգել: Յիշում եմ՝ երգչախմբի դասերին միշտ վազելով էի գնում, որպէսզի առնչուեմ երաժշտութեան հետ: Յետոյ ընդունուեցի Երեւանի Ռոմանոս Մելիքեանի անուան երաժշտական ուսումնարան: Հետաքրքիր պատմութիւն ունի այնտեղ յայտնուելը:

Ինչպէս ասացի՝ միշտ ցանկացել եմ երգել: Մայրիկիս ընկերուհու քոյրիկը, որը խմբավար էր եւ դասաւանդում էր Ռոմանոս Մելիքեանի անուան երաժշտական ուսումնարանում, պիտի լսէր ինձ եւ ասէր, թէ արդեօ՞ք կարող եմ երգչուհի դառնալ, թէ՞ ոչ: Այդ նպատակով մայրիկիս հետ գնում էինք Երեւանի Կոմիտասի անուան կոնսերուատորիա պարապմունքներ: Մի անգամ մայրս տարիքով ինձանից աւելի մեծ մի երգչուհու երգը լսելով՝ ասաց. «Լուսինէ, այդպիսի ձայն պէտք է ունենաս, որ երգես»: Մայրս շատ խստապահանջ էր եւ առաջնորդում էր. «Եթէ կեանքում որեւէ բան ես անում, կա՛մ պէտք է լաւ անես, կա՛մ՝ չանես» նշանաբանով: Մօրս խօսքերից յետոյ փակուեցի ինքս իմ մէջ՝ մտածելով, որ այդպիսի ձայն չունեմ եւ չեմ կարող այդպէս երգել: Երբ տարիներ չհոսեցին եւ նայում այդ ամէնին, մտածում եմ, որ մայրս երաժիշտ չլինելով, չէր կարող հասկանալ, որ դեռահաս աղջկայ ձայնը չի կարող ունենալ հասուն երգչուհու ձայնի ուժգնութիւնը:

Ի հարկէ, հիմա եմ այդպէս մտածում, բայց երբ գնացի լսումների, որպէսզի մայրիկիս ծանօթուհին ասէր, թէ վերջապէս կարո՞ղ եմ երգչուհի դառնալ, թէ՞ ոչ, միայն մայրիկիս ձայնն էր ականջներումս՝ երգչուհի դառնալու համար ձայն չունես: Եւ երբ այդ կիրնը՝ Լուսինէ Ազարեանը, ով յետագայում դարձաւ իմ շատ սիրելի դասախօսը, մայրիկիս ասաց, որ խմբավարութիւն է դասաւանդում երաժշտական ուսումնարանում, եւ այն մարդը, ով սովորում է իր դասարանում, յետագայում կարողանում է երգչախումբ ղեկավարել: Ես վախենալով, որ լաւ ձայն չունեմ եւ չեմ կարող երգչուհի դառնալ, մայրիկիս միանգամից ասացի, որ ես ուզում եմ խմբավար դառնալ: Այդ պահին մտածում էի, եթէ երգչուհի չեմ կարող դառնալ, ապա այդ ձեւով կը կարողանամ երաժշտութեանը մօտ լինել:

Այդպէս ես դարձայ խմբավար: Յիշում եմ՝ սովորելու տարիներին բոլորն ասում էին, թէ՛ ինչ գեղեցիկ ձայն ունես: Գնում էի ոգալի եւ ձայնս աստիճանաբար յղկում էր: Կամաց-կամաց սկսեցի հասկանալ, թէ այն կարծիքը, որ ես ձայն չունեմ, իրականութեանը չի համապատասխանում, պարզապէս մայրս, մասնագէտ չլինելով, այդպէս է կարծել:

Ուսումնարանն աւարտելուց յետոյ ընդունուեցի Երեւանի Կոմիտասի անուան կոնսերուատորիայի խմբավարական բաժին: Չեմ ափսոսում, որովհետեւ շատ լաւ գիտելիքներ եմ ստացել, շատ կիրթ խմբավար դարձել: 18 տարեկանում արդէն

ղեկավարում է Ռադտիոյի եւ հեռուստատեսութեան պետական կամերային երգչախումբը, որի ղեղարուեստական ղեկավարն այդ ժամանակ Տիգրան Հեքեքեանն էր: Ամենափոքր երգիչը 26 տարեկան էր, ես՝ 18: Այդ տարիները մեծ փորձառութիւն էին ինձ համար:

Յետոյ ստեղծեցի իմ «Լուսինէ» ութնեակը, որն ամենաառաջին ձայնային խումբն էր Հայաստանում:

Կոնսերուատորիայի 3-րդ կուրսում էի սովորում, երբ իմացայ, որ դասաւանդելու է գալիս Արաքս Դաւթեանը, ինձ համար ամենամեծ երգչուհիներից մէկը, ով տարբեր բեմերում էր հանդէս եկել: Ես միանգամից հասկացայ, որ նա այն մարդն է, ում դասարանում կը ցանկանայի սովորել:

Հ.- Լուսինէ, բազմաթիւ համերգներով ելույթներ ես ունեցել արտասահմանում: Ո՞ր համերգն է, որ կեանքիդ մէջ անկիւնադարձային փորձառութիւն է եղել:

Լ.Ա.- Ամենամեծ փորձառութիւնը Վիեննայի կամերային օփերայում իմ ստանձնած գլխաւոր դերերգերն էին:

Յիշում եմ՝ առաջին պրեմիերայի ժամանակ որքան կասկածներ ունէի: Մտածում էի, որ լաւ պատրաստուած չեմ, քանի որ միայն Հայաստանում էի ուսանել: Բայց փորձերի ժամանակ համոզուեցի, որ Հայաստանում լաւ, լուրջ կրթութիւն ես ստանում: Երեւանի կոնսերուատորիան բաւականին մրցունակ է մի շարք կոնսերուատորիաներից, որ դու աւելի լաւ գիտելիքներ ունես, քան աշխարհի տարբեր կոնսերուատորիաներն աւարտած երգիչները:

Իսկ այն, որ դու ստանձնում ես եւրոպական ամենաբազմապատկան քաղաքներից, լաւագոյն բեմերից մէկի օփերայի դերերգերը, քեզ համար անկիւնադարձային է: Առաջին դերերգս Զ. Բլոուի օփերայում էր, երկրորդը՝ Գ. Դոնիցետիի, յաջորդը՝ Նինո Ռոտայի:

Հ.- Լուսինէ, Ձեր երգացանկում Կոմիտասը միշտ ներկայ է: Ի՞նչ է Կոմիտասը, Կոմիտասի երաժշտութիւնը Լուսինէի համար:

Լ.Ա.- Կոմիտասն ինձ համար մեր երաժշտութեան աղբիւրն է: Եթէ չլինէր Նա՝ մենք չէինք ունենայ հայկական կոմպոզիտորական դպրոց: Եթէ չլինէր Կոմիտասը, մենք չէինք կոչուի ազգ, այլ կը կոչուէինք ժողովուրդ: Մենք ազգ ենք, որովհետեւ ունենք տեսակ: Մենք ունենք տառեր՝ շնորհիւ Մեսրոպ Մաշտոցի: Մենք ունենք տեսակ, երաժշտական տեսակ՝ շնորհիւ Կոմիտասի:

Կոմիտասը ո՛չ միայն պահեց, պահպանեց եւ մեզ վերադարձրեց մեր երաժշտութիւնը, այլեւ դարձաւ մեր երաժշտութեան առաջին տեսաբանը՝ տալով մեզ մեր տեսակի նկարագիրը:

Կոմիտասից յետոյ մենք ունեցանք այն հիմնաքարը, որի վրայ կառուցուեց հայ կոմպոզիտորական դպրոցը: Այլեւս հնարաւոր էր տեսակ ունենալով՝ ստեղծագործել ժամանակակից ոճով, եւ լինել հայ կոմպոզիտորական դպրոցի ներկայացուցիչ, տեսակ:

Կոմիտասին «եկել» եմ շատ երկար, որովհետեւ նա ինձ համար ամենաազնուագոյն կէտն է: Հասկանում էի, որ անգ-

Այս էջը կը հովանաւորեն Ս. և Ա. Պաճճի և Անի Միլիֆեանս

Գերաշնորհ Տ. Բարգին Արք. Չարեան
Առաջնորդ Գանատայի Հայոց Թեմի

Կրօնական Ժողովու ու Ազգային Վարչութիւնը
եւ Թեմի բոլոր եկեղեցիները
Ս. Յակոբ Առաջնորդանիստ Մայր Եկեղեցի
Ս. Աստուածածին Հայց. Առաքելական Եկեղեցի
Ս. Գեորգ Հայց. Առաքելական Եկեղեցի
Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայց. Առաքելական Եկեղեցի
Ս. Նշան Հայց. Առաքելական Եկեղեցի
Ս. Պօղոս Հայց. Առաքելական Եկեղեցի
Ս. Վարդան Հայց. Առաքելական Եկեղեցի

Կը շնորհատրեն Գանատահայութիւնը, մաղթելով,
որ յառաջիկայ 2017 տարին աշխարհի համար ըլլայ
խաղաղութեան, մարդկութեան համար ողջամտութեան
եւ հայութեան համար իմաստութեան տարի:

Թող Ամանորը հայ ժողովուրդին համար բանայ
լուսաւոր նոր ճամբայ մը, յոյսով եւ հաւատքով քալելու
եւ բոլորելու նորանոր նուաճումներով տարի մը:

COLLISION CENTER - CENTRE DE COLLISION

Etablissement Tavoukdjian

6055 Pontgravé, Montreal, Quebec H4K-2E7

Tel : (514) 274-4133

Fax : (514) 904-2313

Email : info@autoralph.com

գոյշ լինելը, պակաս գիտելիքով Նրան մօտենալն ինձ համար ամենաանպատասխանատու քայլը կը լինէր:

Ես շատ հեշտութեամբ կ'երգէի Վերդի, Փուչինի, Տիգրանեան, մեր ումանները, բայց Կոմիտասը, քանի որ ամենազուլայն է, պահանջում է շատ լուրջ գիտելիքներ:

Նշեմ նաեւ, որ հայ երաժշտութեան ուսումնասիրութեան հարցում արժանացել եմ շատ մեծ բախտի, որովհետեւ ունեցել եմ Մարգարիտ Բրուտեանի նման ուսուցչուհի: Մարգարիտ Բրուտեանը թերեւս վերջին ժառանգն է հայագէտների, ֆոլքլորագէտների յայտնի Բրուտեանների տոհմի: Ես բախտ եմ ունեցել ուսանել իր կենդանութեան վերջին տարիներին, երբ նա արդէն հիւանդ էր, բայց գալիս էր կոնսերուատորիա: Նա գիտելիքների այնպիսի լուրջ պաշար փոխանցեց, որը ես ոչ մի տեղից չէի կարող ստանալ: Ծիշդ է, իմ ընտանիքը շատ հայասէր է, ազգասէր, բայց Բրուտեանի ներդրումը, որպէսզի իմ մէջ ամբանայ հայասիրութիւնը, ազգասիրութիւնը, շատ մեծ է:

Իր դասախօսութիւններից յետոյ ես չէի կարող պատկերացնել իմ գործունէութիւնն առանց հայկական մշակոյթի մէջ ներդրում ունենալու: Իսկ այդ ամէնի գագաթնակէտը Կոմիտասն է: Երբ ես լսում էի կոմիտասեան կատարումներ, դրանք ազնուութեամբ, կատարողական շիտակութեամբ, պարզութեամբ, զուլայնութեամբ ինձ չէին բաւարարում, որովհետեւ Կոմիտաս երգելն ամենաբարդն է:

Գիտէք, շատ հեշտ է վերցնել ստեղծագործութիւնը եւ նոթաներով երգել: Բայց Կոմիտասի նոթաները միայն նոթաներ չեն, նոթաների արանքում թաքնուած է մի ողջ ազգի պատմութիւն: Իւրաքանչիւր երգ ունի ազգային, մարդկային շատ լուրջ պատմութիւն:

Ես մօտ 7 տարի ուսումնասիրում էի ամէն մի երգի պատմութիւնը, փորձում էի մասնագէտների օգնութեամբ հնարաւորինս շատ գիտելիքներ ստանալ նրա երգերի մասին: Այդ ամէնից յետոյ ինձ համար Կոմիտասի ամէն մի երգը դարձաւ այնքան պատկերաւոր, որ կարողացայ ըմբռնել թէ ամէն մի տողի մէջ կեանքի, ճակատագրի որքան երկար պատմութիւն կայ թաքնուած:

Այդ ամէնի բանալին ինձ տուեց Մարգարիտ Բրուտեանը, եթէ նա ինձ համար չբացէր ժողովրդական երգի պատմութիւնը, ես չէի հասկանայ, թէ ի՞նչ լուրջ պատմութիւն կայ ամէն մի տողի արանքում:

7 տարի յետոյ ես կոմիտասեան առաջին համերգն ունեցայ, որից յետոյ թողարկուեց իմ առաջին՝ «Լուսնեակ գիշեր» ձայնասկաւառակը, որն ինձ, սակայն, չէր գոհացնում, որովհետեւ դէպի Կոմիտաս ճանապարհն անվերջանալի է:

Անցան տարիներ, այդ ընթացքում ես դարձեալ քրտնաջան աշխատում էի: Հիմա հասել եմ այն փուլին, որ պատրաստում եմ կոմիտասեան ողջ ստեղծագործութիւնների անթոլոգիան (հատընտիր):

Տեսակով դէմ եմ մշտապէս նւնւալուն, որքան էլ շուրջդ ամէն ինչ շատ բարդ է, դժուար: Իսկ ե՞րբ է հեշտ եղել: Երբ Կոմիտասը հաւաքում, նոթագրում էր հայ երգը, մի՞թէ նրա համար հեշտ էր: Պարզապէս նա արել է այն, ինչը չէր կարող չանել:

Ես երգչուհի եմ, ու երբ երգում եմ կոմիտասեան երգեր, որոնց անգամ երգիչներից շատերին են անծանօթ, դա նաեւ իմ մեղաւորութիւնն է: Որպէս մասնագէտ՝ ինքզ է պատասխանատու այդ երգերը ժողովրդին փոխանցելու համար: Հետեւաբար, ես պէտք է անեմ այն, ինչն իմ ուժերի սահմանում է: Այդ ճանապարհին ինձ ուժ տալու, ոգեւորելու համար

ինքս ինձ ասում եմ. «Լուսինէ, եթէ դու գիտակցում ես, որ այս երգերը չի կարելի նորից կորցնել, ուրեմն արա այն, ինչ կարող ես փոխանցել ժողովրդին»:

Ես ստանձնեցի կազմել անթոլոգիան, որովհետեւ ցանկացայ փոխանցել կոմիտասեան կատարումները ժողովրդին, ապագայ սերունդներին: Այդ աշխատանքը կատարում եմ առանց որեւէ հովանաւորութեան, միայն իմ ընկերների օգնութեամբ եւ իմ անձնական միջոցներով: Եթէ որեւէ մէկը կը ցանկանայ ստանձնել հովանաւորութիւնը եւ օգնի տարածել Կոմիտասի երգը, ես միայն ուրախ կը լինեմ, որովհետեւ դա բոլորիս համար օգտակար կը լինի:

Հ.- Լուսինէ, անթոլոգիան իր տեսակի մէջ եզակի է եւ կարեւոր, որովհետեւ երբեք նման փորձ չի արուել:

Լ.Ա.- Այո՛, եւ այդ պատճառով որպէս մասնագէտ՝ ինձ պարտաւորուած եմ զգում աւարտին հասցնել:

Անընկալելի ազգ ենք: Մի Կոմիտաս ունենք: Ինչ ասես հրատարակում ենք, բացի մեր ազգային տեսակը հիմնադրողի անթոլոգիայից, որպէսզի մշտապէս ոչ թէ կոմիտասեան 10 երգ երգուի, այլ նրա 60-ից աւելի փրկուած եւ մշակուած երգերը: Երգեր, որոնք ես հաւաքում եմ մի ժողովածուում, որպէսզի չկորչեն, ինչի իրաւունքը մենք պարզապէս չունենք: Կոմիտասն իր ամբողջ կեանքը նուիրել է այդ երգերի փրկութեանը, մենք ի՞նչ ենք անում: Եթէ չենք աւելացնում, գոնէ պահպանենք:

Հարցազրոյցը վարեց Վահագն Գարագաշեան

Այս էջը կը հովանաւորեն Ս. Եւ Ս. Թորոս Եւ Անի Պայտիկեան

Հարցազրույց թրքագետ, պատմական գիտությունների թեկնածու Մելինե Անուսեանի հետ

Թաներ Աքչամի «Հայերու բռնի իսլամացումը. լուրջին, ժխտում եւ ուժացում» գրքի թարգմանության առթիւ

- Թուրք պատմաբան Թաներ Աֆչամի «Հայերու բռնի իսլամացումը. լուրջին, ժխտում եւ ուժացում» գրքի թարգմանությունը կարեւոր իրադարձություն էր, որ նոր լույս կը սփռէ 1915-ի Հայոց ցեղասպանության պատմագիտական ուսումնասիրություններու ծիրէն ներս: Որո՞նք են գլխաւոր այս հարցին հետ աղերս ունեցող այն նոր բացայայտումները, զորս դուք կը հաստատէք, եւ որոնք ցարդ չէին հրապարակուած:

- Յայտնի թուրք պատմաբան Թաներ Աքչամի այս գիրքը մինչ այժմ կատարուած ցեղասպանագիտական ուսումնասիրութիւններից առանձնանում է յատկապէս հետեւեալ առումներով: Նախ՝ սոյն աշխատութիւնը յագեցած է բազմաթիւ օսմանեան փաստաթղթերով, մասնաւորապէս՝ հեռագրերով, որ հիմնականում Ներքին գործերի նախարարութիւնից ուղղուել են Օսմանեան կայսրութեան բազմաթիւ շրջաններ: Այդ բոլոր վաւերագրերը գիտական շրջանառութեան մէջ են դրուած առաջին անգամ: Բացի այդ, Թաներ Աքչամի այս աշխատութիւնը մանրամասն քննում է Հայոց ցեղասպանութեան անքակտելի տարրերից մէկը եղած բռնի իսլամացումը: Նա, հիմնուելով բացառապէս օսմանեան փաստաթղթերի վրայ, մանրամասն ներկայացնում է Մեծ եղեռնի ժամանակ հայերի բռնի ուժացման քաղաքականութեան ամբողջական գործընթացը, ցոյց տալիս, որ Հայոց ցեղասպանութեան ժամանակ տեղահանութեան եւ կոտորածների ընթացքում կիրառուած բռնի կրօնափոխութիւնը կատարուել է ոչ թէ պատահական կամ կամայական ձեւով, այլ՝ լիովին ուղղորդուել ու վերահսկուել է կենտրոնական կառավարութեան եւ, մասնաւորապէս, ներքին գործերի նախարար Թալէաթ փաշայի կողմից: Ինչպէս գրքում նշում է հեղինակը, Հայոց ցեղասպանութեան ընթացքում բռնի ուժացումն իրականացուել է 3 տարբեր ձեւերով. «Առաջինը «կամաւոր» եւ կամ հարկադիր կրօնափոխութիւնն է: Բռնի ուժացման քաղաքականութեան երկրորդ կարեւոր հենքը 12 տարեկանից ցածր տղայ եւ աղջիկ երեխաների հանդէպ գործադրուածն է, երբ մանուկները հարկադիր կերպով մուսուլման են դարձել, ցրուել որբանոցներում եւ մահմետականների տներում, որտեղ դաստիարակուել են՝ թուրք-իսլամական մշակոյթին համապատասխան: Ասիմիլացիայի երրորդ հենքը եղել է մանկամարդ աղջիկների բռնի ամուսնացումը մահմետական տղամարդկանց հետ: Այս բոլոր հարցերի շուրջ կենտրոնից անընդհատ հրամաններ են յղուել շրջաններ»:

- Այս ընթացքով, կարելի է հաստատել, որ բռնի իսլամացումը ցեղասպանութեան շարունակութիւնն է:

- Միանշանակ: Թաներ Աքչամն այս գրքում արձանագրում է, որ բռնի իսլամացումը, յատկապէս Հայոց ցեղասպանութեան համատեքստում, եղել է ոչ միայն ցեղասպանութեան շարունակութիւնը, այլ նաեւ՝ Մեծ եղեռնի էական եւ անքակտելի տարրերից մէկը: Ի դէպ, այս հանգամանքը, Թաներ Աքչամի աշխատութիւնից բացի, չեղտուել է նաեւ հայ թուրքագէտներ Ռուբէն Մելքոնեանի եւ Մհեր Աբրահամեանի կողմից՝ նրանց համատեղ գրքում, որի վերնագիրն է՝ «Օսմանեան կայսրութեան եւ Թուրքիայի Հանրապետութեան բռնի իսլամացման քաղաքականութիւնը հայերի նկատմամբ, որպէս ցեղասպանական արարք»:

Ինչպէս նշում է Աքչամը, այնպիսի թիւր պատկերացում կայ, թէ իբր ցեղասպանութիւնն իրականացուած է միայն ֆիզիքական բնաջնջման միջոցով: Մինչդեռ իրականում, ցեղասպանութիւնը մի որեւէ էթնիք խմբի մասնակի կամ ամբողջական ոչնչացումն է: Եւ բացարձակապէս պարտադիր չէ, որ այդ ոչնչացումը կատարուի ֆիզիքական բնաջնջման ճանապարհով: Ի դէպ, դա շեշտել է նաեւ ճեմասայտ (ցեղասպանութիւն) եզրոյթը շրջանառութեան մէջ դրած Ռաֆայէլ Լեմբինը, համաձայն որի՝ ցեղասպանութիւն նշանակում է մի խմբի բնաջնջմանն ուղղուած ֆիզիքական, կենսաբանական եւ մշակութային ոչնչացման տեխնիկաների կիրառում: Մշակութային ցեղասպանութիւնը կարող է նախաբայլ համարուել ֆիզիքական բնաջնջումից առաջ: Բռնի

Այս ֆոտոն կը հովանաւորեն Մ. եւ Մ. Արսլան եւ Անիս Բէյքեանը

VIVIDLY BRILLIANT

Blue Sapphire, Fancy Yellow & Colourless Diamonds

LUGARO

PARK ROYAL SOUTH METROPOLIS AT METROTOWN DOWNTOWN VICTORIA
LUGARO.COM

ուժացումը մշակութային ցեղասպանութեան տարրերից մէկն է, քանի որ մշակութային ցեղասպանութիւնն ընդգրկում է նաեւ տուեալ խմբի կրօնական ու կրթական հաստատութիւնների, եւ, ընդհանրապէս, ամբողջ մշակութային ժառանգութեան ոչնչացումը:

Աքջամը իր այս ուսումնասիրութեան մէջ ընդգծում է նաեւ, որ պէտք է միմեանցից տարբերակել բնական եւ բռնի ուժացումները, որովհետեւ բնական ասիմիլիացիան կարող է լինել երկարատեւ գործընթացի բնական հետեւանք, իսկ բռնի ուժացումը կատարւում է կարճ ժամանակահատուածում եւ միտումնաւոր կերպով:

Հեղինակը շեշտում է, որ մինչ այժմ Հայոց ցեղասպանութեան հարցն ուսումնասիրած գիտնականներն առաւելապէս կենտրոնացել են ֆիզիքական բնաջնջման վրայ, քանի որ ցեղասպանագիտութեան մէջ ընդհանրապէս ընդունուած է եղել ցեղասպանութեան դասական օրինակ համարել Հոլոքոստը, որի ժամանակ բռնի ուժացում գրեթէ չի գործադրուել: Այնինչ, ինչպէս ընդգծում է ցեղասպանագէտը, անգամ Լեմբինն է շեշտել ցեղասպանութեան գլխաւոր տարրերից մէկը՝ բռնի ասիմիլացիայի մասին: Այսպիսով, Աքջամը հայերի բռնի իսլամացումը եւ ուժացումը դիտում է որպէս Հայոց ցեղասպանութեան կառուցուածքային մի տարր՝ միաժամանակ ընդգծելով որ Մեծ եղեռնն իրագործուել է նաեւ ֆիզիքական զանգուածային բնաջնջման միջոցով:

Աքջամը սոյն գրքում յատուկ անդրադառնում է նաեւ հայ երեխաների՝ թուրք-իսլամական մշակոյթի համաձայն մահմեդականների ընտանիքներում դաստիարակուելու եւ հայ կանանց ու աղջիկների առեւանգումները բազմաթիւ դէպքերին՝ դրանք համարելով հայ ծինի ոչնչացմանն ուղղուած միջոցներ:

- Ի՞նչ ներդրում կրնայ ունենալ այս գիրքը Հայ Դատի հարցով տարուող աշխատանքներում:

- Նախ այս գիրքը կարեւորւում է գիտական առումով, քանի որ Հայոց ցեղասպանութեան ժամանակ կատարուած բռնի կրօնափոխութեան դէպքերն առաջին անգամ քննուած են ամբողջական գործընթացի համատեքստում, եւ հեղինակը հանգում է այն եզրակացութեան, թէ Օսմանեան կայսրութեան կենտրոնական կառավարութիւնը ոչ միայն ուղղորդել ու վերահսկել է այդ գործընթացը, այլ նաեւ, հարկ եղած

դէպքերում, միջամտել է դրանց՝ ժամանակ առ ժամանակ թոյլ չտալով, որ հայերը կարողանան այդ կերպ «փրկուել» կոտորածից:

Հեղինակն ինքն էլ շեշտում է, որ կրօնափոխութեան շնորհիւ իրենց նախկին բնակավայրերում մնալ կարողացած այդ հայերի «փրկութիւնն» էլ զուտ ֆիզիքական բնօրթ էր կրում, քանի որ վերացւում էր հայի տեսակը:

Այս ուսումնասիրութիւնը շատ էական ներդրում է ցեղասպանագիտութեան մէջ, քանի որ սոյն գրքով վերջնականապէս կանխուում են կրօնափոխ հայերին որպէս փրկուած ներկայացնել ձգտող որոշակի թուրք շրջանակների փորձերը: Դա շատ էական է Հայ Դատի ուղղութեամբ տարուող աշխատանքների առումով:

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑԸ ՎԱՐԵՑ ՎԱՀԱԳՆ ԳԱՐԱԳԱԾԵԱՆ

Աքջամը շեշտում է, որ մինչ այժմ Հայոց ցեղասպանութեան հարցն ուսումնասիրած գիտնականներն առաւելապէս կենտրոնացել են ֆիզիքական բնաջնջման վրայ, քանի որ ցեղասպանագիտութեան մէջ ընդհանրապէս ընդունուած է եղել ցեղասպանութեան դասական օրինակ համարել Հոլոքոստը, որի ժամանակ բռնի ուժացում գրեթէ չի գործադրուել: Այնինչ, ինչպէս ընդգծում է ցեղասպանագէտը, անգամ Լեմբինն է շեշտել ցեղասպանութեան գլխաւոր տարրերից մէկը՝ բռնի ասիմիլացիայի մասին: Այսպիսով, Աքջամը հայերի բռնի իսլամացումը եւ ուժացումը դիտում է որպէս Հայոց ցեղասպանութեան կառուցուածքային մի տարր՝ միաժամանակ ընդգծելով որ Մեծ եղեռնն իրագործուել է նաեւ ֆիզիքական զանգուածային բնաջնջման միջոցով:

Այս էջը կը հովանաւորեն Մ. և Ս. Յակոբ և Անահիթ Արքայազմը

LE CRYSTAL

SALLES DE RÉCEPTION

WWW.LECRYSTAL.COM

5285 HENRI-BOURASSA O., VILLE SAINT-LAURENT, QC, H4R 1B7 - TÉL.: (514) 337-8160 - INFO@LECRYSTAL.COM

Արցախեան քառօրեայ
պատերազմը
լուսանկարներով
արխիւագրած է հայրենի
լուսանկարիչ
Արմէն Երամիշեանը:

Այս էջը կը հոսմանաւ որևէ ՊաճՅի Զագնագ.Տեան

Այս քը կը հոգսուսնրէն Արմն, Արլս, Կսհսղն տւ Պնսսնսն Սրոսսնսն

DALVEY

LAMY
Design. Made in Germany.

VASCO
cigares

S.T. Dupont
PARIS

THE COMIC ART OF
GUILLERMO FORCHINO®

Tonino Lamborghini

1327 Ste.Catherine Ouest (Coin Crescent), Montréal, Québec H3G 1P7
514.284.0475 - www.vascocigars.com

Lara's RESTAURANT

Delicious Middle Eastern Cuisine in an atmosphere that will leave you happy!

Established as Lara's Catering in 2002 by two passionate culinary chefs and bakers, Lara's Restaurant is a family owned and operated business celebrating the finest Armenian and Middle Eastern food since 2012.

416-493-2020

www.larasrestaurant.com

155 CONSUMERS RD, TORONTO, ON M2J 0A3

ANI BAKERY LTD

ԱՆԻ ՓՈՒԴՊԱՆ

Middle Eastern Pizza Lahmajoun

Սեփականատեր՝ Արսեն Տապապաղեան

Ուր կը գտնեք հայկական եւ արաբական լահմաճունի տեսակներ՝ փոքր եւ բնական չափերով: Լահմաճունը կը պատրաստենք մեր չափերով եւ յաճախորդներուն պահանջքին համաձայն՝, միսը իրենցմէ կամ մեզմէ: Կը պատրաստենք եւ կը ծախենք նաեւ թահինով հաց: Միշտ պատրաստ ենք ձեր ապսպրանքներուն գոհացում տալու ուրախ եւ տխուր առիթներով

**Փորձեցեք եւ
գոհ պիտի մնաք**

**NEW ADDRESS: Ani Bakery Ltd. 112 Crockford Boulevard Unit 2
Scarborough, Ontario M1R 3C3 - հեռաձայն՝ (416) 285-7164**

Բաց ենք շաբաթը վեց օր, Կիրակի մինչեւ կեսօրէ ետք՝ ժամը 2:00
(Երկուշաբթի փակ)

Pharmacie Kanou et Marachian

Affiliée à

Jean Coutu

SETA MARACHIAN

Pharmacienne-Propriétaire

Հայերէն
կը խօսինք

5855 BOUL. GOUIN OUEST, CARTIERVILLE (QUÉBEC) H4J 1E5
TÉL : (514) 334-8641 FAX : (514) 334-6909

Հայ մասնագիտներ տրամադրուած՝ հոգալու ձեր բոլոր կարիքները
Կը պատրաստենք ձեր բոլոր դեղագիրները, նոյնիսկ ուրիշ դեղարաններէ
Տարեցներու համար յատուկ 10% զեղչ (բացառեալ դեղերը)

Vaccination contre la grippe saisonnière Service professionnel et personnalisé

- Infirmière sur place (1 journée par semaine)
- Conseils sur le diabète: suivi de la glycémie (taux de sucre), exercice et diète avec remise de documents éducatifs (ex: guide alimentaire canadien)
- Suivi de la tension artérielle avec l'infirmière
- Installation du moniteur ambulatoire de la pression artérielle sur 24h : MAPA
- Vaccination et injection par l'infirmière
- Santé voyage: prévention de la malaria et de la diarrhée du voyageur

Livraison et cueillette de prescription gratuites de Montréal et Laval
- **OUVERT 7 JOURS SUR 7 DE 9H À 22H** -

KANOU, MARACHIAN
Pharmaciennes-Propriétaires

237, Côte Vertu, MTL
Tél : (514) 331-2134

740, Côte Vertu, MTL
Tél : (514) 744-2555

475, Côte Vertu, MTL
Tél : (514) 744-0203

Հայ Օգնութեան Միութիւն

Armenian Relief Society

Ամանորի եւ Սուրբ Ծննդեան հոգեպարար այս օրերուն, Հայ Օգնութեան Միութեան Համահայկական ընտանիքը, իր լաւագոյն մաղթանքներուն կողքին, կը յայտնէ իր սրտագին շնորհակալութիւնն ու երախտագիտութիւնը բոլոր անոնց, որոնք մասնակցած են ու կը շարունակեն աջակցիլ ՀՕՄ-ի Համահայկական մարդասիրական ծրագիրներուն ի մասնաւորի մանուկներու եւ մատղաշ սերունդի առողջ ու պայծառ ապագային սատար կանգնող՝

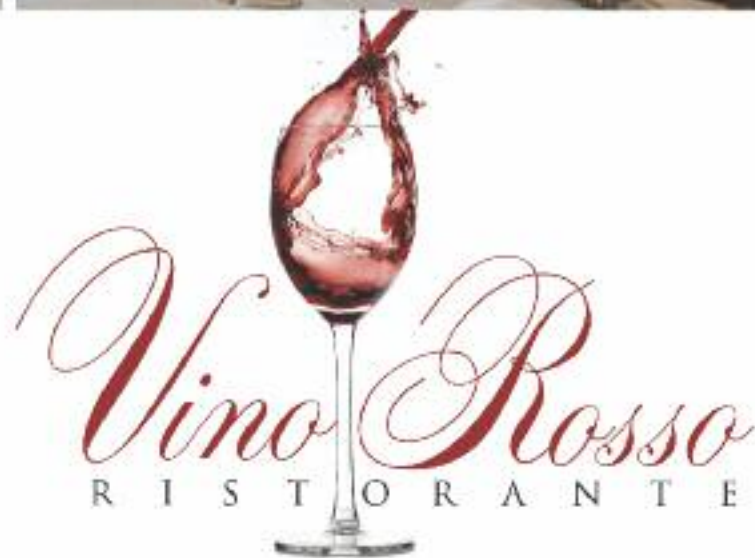
ՀՕՄ-ի Սօսէ մանկապարտէզները, Ամանոր ծրագիրը, Սօր-ու-Մանկան առողջապահական կեդրոնն ու ծննդատունը, Ուսանող Ծրագիրը, Ջաւախքի երեխաներու եւ բազմազաւակ ընտանիքներու յատուկ, ինչպէս նաեւ Սուրիահայ վարժարաններու օժանդակութիւնը, Տաք-ճաշ ու Տաքուկ բնակարան ապահովող ծրագիրները:

Տօնական յուսատու այս օրերուն, մեր բոլոր միաւորները իրենց կարելին կ'ընեն ու պիտի շարունակեն յոյսի եւ յոյսի բաժին մը բերել աղետալ ու կարօտեալ շրջաններու մեր հայրենակիցներուն: Այս նոյն տեսլականով գօտեպնդուած, Ամանորի եւ Ս. Ծննդեան ընծայած նուիրումով ու հաւատքով, համայն Հայութեան կ'ուղղենք բոլորիս սրտագին մաղթանքները:

ՀԱՅ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ԿԵՂՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Պոստոն, 2016

<http://www.ars1910.org>
<https://www.facebook.com/ars1910>

WWW.VINOROSSO.CA

5291 HENRI BOURASSA O., ST-LAURENT, QC, H4R 1B7 · TÉL. : (514) 337-6664 · INFO@VINOROSSO.CA

Bon Appétit! Puisse uhpnduly

Innovations in Education: Breaking borders and boundaries in Dilijan

UWC encouraging students to challenge themselves and the conventional

By Paula Der Matoian

(Horizon Weekly photo)

Close your eyes. Imagine that summer camp never ended. Imagine going to school in a place nestled in rolling hills among trees, breathing in crisp fresh air. Imagine you are among students and teachers from all over the globe. Open your eyes. Welcome to UWC Dilijan.

What is this school all about? Maybe you've read a few snippets in the news, heard about some ribbon cutting ceremonies, or seen renderings of an incredibly modern and appealing campus. There are so many aspects to this school that it's impossible to fathom all the possibilities. The bottom line is that this is a game changer for Dilijan – and for Armenia.

The United World Colleges (UWC) brand was started in 1962 in South Wales with a vision "to bring together young people from areas of post-war conflict to act as champions of peace through an education based on shared learning, collaboration and understanding." Today, UWC has 17 schools and colleges across four continents; and national committees (or selection committees) in over 150 countries. Add to that over 60,000 alumni representing every country of the world, and you'll start to get just a glimpse into the broad scope of UWC. The vast international network is just part of the appeal.

The mission in 1962 is not any less relevant nowadays. In today's globalized world, learning about and understanding each other, and practicing tolerance and respect for different cultures, traditions, and viewpoints, is a peaceful way forward. UWC Dilijan brings together students from around the world to gain knowledge through

experience – learning through interactions with each other, living together with representatives from different cultures, religions, viewpoints and establishing life-long friendships as alumni and students become global citizens and ambassadors sharing both their culture and that of Dilijan and Armenia's on the world stage. And the UWC teaching philosophy and methods make this more than an educational college, but a life college. Students apply in their home country, when accepted, the location of the UWC campus where they will study is determined by a national committee that nominates the student to the particular UWC College after taking into consideration the priorities of the applicants and other criteria. Currently 10% of the enrolled student body at UWC Dilijan is comprised of local students. The working language of the school is English and the students are paired with roommates who are not from their native country. Cultural diversity immersion starts from the moment they arrive on the campus.

United States, Canada, China, Swaziland, Thailand, India, Singapore, Italy, United Kingdom, the Netherlands, Bosnia and Herzegovina, Norway, Germany, Japan and Costa Rica. Dilijan, Armenia? How did that happen?

UWC Dilijan was founded in August 2014, following the foresight of co-founders Ruben Vardanyan and Veronika Zonabend with the financial support from IDEa Foundation and other founding partners as well as nearly 300 donors from around the globe. The UWC brand fits their vision of what education should offer for the future generations – creativity and diversity in culture, nationality,

Մեր հոգի էր հոգսմանը պիտի Մ. և Մ. Մերիկ և Ռուդոլֆի Ռեյսսլերստեյնը

and socio-economic standing. Ms. Zonabend tells *Horizon Weekly* that it was important for Armenians to be “open to the rest of the world” and raise awareness to other countries about Armenia, its culture and traditions – the nation as a whole.

Dilijan was chosen as the location for many reasons. There were rational factors considered, says Ms. Zonabend. First, Dilijan is the mid-point between the capitals of Armenia and Georgia, Yerevan and Tbilisi. Second, the microclimate is very mild, she says; and third it’s partially located within a national park. “You can’t find many places in the world where there is a town in the middle of a national park,” she says.

The founders felt that the grandeur of the national forest – one of the four protected national parks in Armenia – added to the experience of the students, as Armenia is an unknown place for the majority.

“But when they come and see it, they’re impressed,” Ms. Zonabend says. The campus sits at the base of a small hill, next to a river (Aghstev), and is surrounded by an old-growth forest. Not only are visitors impressed, but inspired by the natural beauty of the location.

The size of the town was considered as well. An important component of the UWC model is the interaction and collaboration of the students with the native population. And Dilijan, long established with an international flavor, created the setting for easier integration and quicker impact. It also afforded a small-town lifestyle and advantageous safety conditions.

Each UWC creates its own unique campus, incorporating the environment of the location. UWC Dilijan is in the Dilijan National Park in the Tavush Province, on 88 hectares of land. Open atriums around the building with built-in seating stream with natural light, and oversized reading chairs offer an island of silence in the sun-lit library. Study spaces are built into every meter of the main building. The school boasts an Olympic size pool with seating for competition events, along with a gym and exercise space. The campus itself is the first of its kind in the region. It has 7,500 square meters of green roofs filled with indigenous Armenian wild flowers, and 1,300 square meters of living walls covered with plants. During the summer the roofs are awash with the bright colors of the flowers, and in the fall, the walls are bathed in rich hues of gold and red as the leaves turn color in preparation for winter. The entire campus was built from scratch, creating job opportunities for the region during the construction phase,

UWC Dilijan co-founder Veronika Zonabend

as well as staff positions following its opening.

Students are passionate about all aspects of the learning experience, and they refer to the UWC method of teaching as a “movement”. They live on campus year-round, and the facilities and location provides students with the opportunity for an interesting array of indoor-outdoor activities, such as pottery classes or hiking. Remember, this is a school experience with no end of the day bell. Students continue to be active in various projects. After attending a summer course at the UWC Atlantic in the UK, five of the UWC Dilijan students decided to start a Leadership Training Camp, inviting local speakers as well as speakers from the US. Their plan is to conduct outdoor activities, workshops, discussion groups and lectures. With mentoring, the students organized the program, secured funding, and are implementing the camp as a student project. Their goal is to help students discover their own leadership skills and learn how to develop them.

“We thought, why can’t we also have ours, organized by our students,” replied second-year students Eliza Vardanyan and Margarita Barsamyan,

The current student body at UWC Dilijan includes 198 students ranging from ages 16 to 19 years, and hail-

Ms. Zonabend states that with the involvement of the IDeA Foundation they are targeting Dilijan to make it a regional center for education and culture as well as tourism, hoping that it will serve as a model for redevelopment of other regions – both in Armenia and beyond.

Միջուկը կը կոնստրուկցիոնալ Մուգո, Միսայ, Լեւոնի եւ Զեփու Մարտի

(Horizon Weekly photo)

ing from 72 countries.

"When I came to UWC I was assigned a room with an Armenian second year student," says Lilian Elizabeth Flawn, second-year student from Canada. "Even though I learned a lot about Armenian culture and history from guest speakers visiting the school as well as being immersed in Armenian society by going off campus. But my viewpoint was largely shaped by having conversations with my roommate. My friendship with her, and my experiences, facilitated by the college have now made Armenia feel like another home."

Students study under the International Baccalaureate Diploma Programme (IB DP), which is a two-year educational program that provides a certificate to the graduates,

qualifying them for advanced education. The certificate is recognized and accepted by numerous universities around the globe. Creativity, Action, Service (CAS), which is part of the IB program, is the roots of all community service programs.

At UWC Dilijan, each 'higher level' subject requires 280 hours of classroom study, and each 'standard level' subject requires 160 hours of classroom study, exceeding the standard requirements in both categories. Students are not only encouraged but also fully supported to explore creative research that interests them. Classrooms are filled with student projects, and it is evident that creativity and critical thinking rank high on the curriculum outcomes. Classroom learning is supplemented by organized sports, off-campus community projects and tours of Armenia. And each student prepares a project as part of his or her final, which is in-part conducted off-campus.

Grades are given to mark progress, but more emphasis is made on personal development. The advancement of skill sets takes a holistic approach to prepare students to be adaptable for a real-world future outside of the classroom walls. Ms. Zonabend points out that in the typical educational experience, information taught to students, is already outdated by the time they graduate, due to the rapidly changing nature of the world. Here, students are taught to be open-minded, adaptable, risk-takers, and not fear making mistakes. As Ms. Zonabend says, learning from their mistakes is an important part of the students' education. It's stressed that students be able to interact with others in a foreign environment, to communicate with each other, be socially responsible, and take responsibility for their own actions.

"The future depends on us taking ownership for everything and responsibility over something we do," Zonabend says.

(Photo credit: RVVZ Family Foundation)

Այս էջը կը հոսփումս. որևէ Քժ. եւ Արհ. Անդրք էւ Պարսիք Մէջտեւի

In addition to classroom study, students are required to submit a 4,000-word thesis on a topic of their choice. They must also complete a period of service in community activities each semester during "Project Week". In the course of the Project Week students are out of the classroom, and on the road engaged in various projects in Armenia and neighboring Georgia and beyond. Last year, the students were in Turkey. Here again, students are encouraged to push their limits and explore topics, which they're passionate about.

In 2016, a group of students from the 2017 graduating class created a community project called Re-Apaga – Armenia's first eWaste initiative, which deals with recycling of electronic waste. Taking the project from the theoretical to the actual is encouraged in all projects. In this case, students created a registered non-profit, formed a board of directors, and outlined future goals and objectives. One of the students who will be graduating plans to take a year off to remain in Armenia and spearhead the organization, before he continues his education at a university.

Although the school has only been open for two years, the impact on the community is already evident. In addition to student participation in local NGOs, such as

Orran Vanadzor and Bridge of Hope Dilijan, students host programs in the local library, work with a local tourism group, and the Dilijan Community Center (DCC). They've also initiated their own programs, teaching swimming and lifeguarding, beekeeping and running a Community Garden. They opened a sewing club that includes knitting and crochet, to offer a place where participants can learn one another's techniques. Finally, the students hold live concerts and give educational seminars in many institutions in the community. Students are encouraged to be creative, and the school provides support to help them establish community service programs. They host a weekly briefing meeting at UWC Dilijan with the students as well as with the Dilijan community to engage local community members. The students share new projects with the community, and community members have an opportunity to offer ideas, concerns and ask questions. By having direct contact and interaction with the local population it is hoped that attitudes and outlooks of the citizens of Dilijan and beyond will entertain new perspectives.

The first group of UWC Dilijan alumni graduated in May 2016. Ninety-four students from 49 countries completed the curriculum requirements and were awarded International Baccalaureate Diplomas. Seventy-six have

"We hope that not only the Armenian students, but also some of our foreign students as well return to Dilijan. Armenia should be attractive and give chances for everybody to succeed," says Ms. Zonabend.

"I hope that within five years we will see many of the students return to Armenia, enriched with their world education and experience, and ready to help this country to flourish."

Մյուս Լոբ Կր հոգսմանը Լժ. Օհան ևս Մտնու Դասպատան

ՀՕՄ-Ի ԳԱՆԱՏԱՅԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

Եւ իր 10 մասնաճիւղերը կը շնորհաւորեն
Նոր Տարին եւ Ա.Ծնունդը
իրենց բարերարներուն, սուիրատուներուն,
բարեկամներուն եւ անդամներուն
website www.ars-canada.ca
e-mail ars-canada@bellnet.ca

«ԱՐԱՉ»
ՄԱՍՆԱՃԻՂ
ՎԱՆԳՈՒՎԸՐ

«ՌՈՒԲԻՆԱ»
ՄԱՍՆԱՃԻՂ
ԹՈՐՈՆՏՕ

«ՌՈՒԲԻՆԱ»
ՄԱՍՆԱՃԻՂ
ՈՒՆՏԸՐ

«ԱՐԱԳԱՍՏ»
ՄԱՍՆԱՃԻՂ
ՄԻՍԻՍՈԿԱ

«ՍԵԻԱՆ»
ՄԱՍՆԱՃԻՂ
ՕԹԹԱՈՒՎԱ

«ՍՕՍԷ»
ՄԱՍՆԱՃԻՂ
ՄՈՆԹՐԵԱԼ

«ԱՐԵԻ»
ՄԱՍՆԱՃԻՂ
ՀԱՄԻԼԹԸՆ

«ԱՐԱՉ»
ՄԱՍՆԱՃԻՂ
ՍԵՆԹ ԳԱԹՐԻՆՆԶ

«ՇՈՒՇԻ»
ՄԱՍՆԱՃԻՂ
ԼԱԲԱԼ

«ՄԵՂՐԻ»
ՄԱՍՆԱՃԻՂ
ԳԷՄՊՐԻԾ

(Photo credit: RVVZ Family Foundation)

been accepted to 38 universities in seven different countries – Canada, US, UK, Ireland, Estonia, Russia and the Netherlands. Sixty-three of those have received scholarships. The remaining 18 have chosen to take a gap year, working on a variety of community service projects around the world. These are now the first alumni, the initial ambassadors of UWC Dilijan – and of Armenia. One graduate from the town of Dilijan is now studying in a university abroad.

"We hope that not only the Armenian students, but also some of our foreign students as well return to Dilijan. Armenia should be attractive and give chances for everybody to succeed," says Ms. Zonabend. "I hope that within five years we will see many of the students return to Armenia, enriched with their world education and experience, and ready to help this country to flourish."

UWC Dilijan joins a host of other organizations, looking to revitalize Dilijan. In 2015, RVVZ Family Foundation and Adibekyan Family Foundation for Advancement launched the Dilijan Development Fund (DDF) to transform Dilijan into an internationally recognized educational, historical, cultural, tourism and recreational center in Armenia by implementing socio-economic improvements and enhancements that position Dilijan attractive for investors. Civil society projects of a new community center and women's support center have already been opened. UNESCO recently named Dilijan as a part of its Global Network of Learning Cities (GNLC), in part due to the presence of UWC Dilijan.

"The overall aim of the GNLC is to create a global

network," states the UNESCO vision statement, "to mobilize cities and demonstrate how a city's resources can be used most effectively to provide learning opportunities to citizens."

Ms. Zonabend states that with the involvement of the IDeA Foundation they are targeting Dilijan to make it a regional center for education and culture as well as tourism, hoping that it will serve as a model for redevelopment of other regions – both in Armenia and beyond. IDeA is participating in several international networks that focus on redevelopment. They are closely collaborating on urban development with the Robert Bosch Foundation, a leading Germany-based philanthropy, focused on health, science, education and international relations. IDeA is hoping to bring about a change in attitudes in Dilijan and Armenia and to impart the concept "your future is in your hands."

Globalists believe that the world is advancing and changing in ways that make it challenging for nations to grow and prosper alone. The UWC movement and model offer a way for Armenia to break the restrictive barrier of geographical borders, and connect and interact with nations on a non-political level. Through their newly-learned knowledge and understanding of Armenia, by exchanging their ideas and sharing cultures, and in learning to exercise tolerance, the new UWC Dilijan students as well as alumni will serve as exceptional Armenian ambassadors, connecting Armenia beyond its borders.

California native Paula Der Matoian is a freelance writer living in Armenia.

Մեր հարկը կը հոսի ամբողջ աշխարհով, Միջով, Հիսուսի Հայրանքի Գործարարության Կենտրոնում

6,100 Years of Vinicultural History, Putting Armenia on the Map Once Again

*- An attorney, scholar and wine expert, an unlikely trio meet
in Armenia and birth a new vintage*

By Paula Der Matoian

(YEREVAN) The buzz about Armenian wines is grabbing attention around the world. CNN has taken millions of its viewers on a journey to the Areni region to explain how the Armenian nation's rich heritage of winemaking is creating varieties enjoyed by connoisseurs worldwide.

The Wall Street Journal, Saveur, Smithsonian, Newsweek, National Geographic and Forbes magazines have all featured colorful layouts about a winemaking experience that's more than 6,000 years old.

Bloggers, so-called influencers on social media, travel guides and industry professionals are all talking about the quality and variety of Armenian wines, spreading the news by word of mouth and social media.

One of the newer viniculture ventures, Yacoubian-Hobbs wines, brings together an interesting combination of three people. Paul Hobbs and Viken and Vahe Yacoubian. Hobbs is a world-renowned winemaker. Viken is a Doctor of Psychology and former school principal, and Vahe is an international business litigator and attorney-at-law.

Wine has been in the lives of the Yacoubian brothers since their childhood in Lebanon. Their father, who studied in France after high school, was passionate about wines. He passed on his passion, love and appreciation for good wines to his sons in their native Lebanon.

Viken remembers his first visit to a winery, when his father took his boys to the fertile Bekaa Valley. The region is known for Lebanon's major wineries, and it's where the Yacoubians went to stock up on wine before winters.

Terroir is how a particular region's climate, soils and aspect (terrain) affect the taste of wine. Some regions are said to have more 'terroir' than others.

Viken Yacoubian, Paul Hobbs and Vahe Yacoubian

"We would go to Ksara for red wine, and Domaine Des Tourelles in Chtaura for the whites," says Viken, who remembers wandering down into the cave where the wine was stored when he was only six. He says that's the moment when his fascination with wine began.

"My interest in and emotional connection to wine was because of my father," says Viken.

Paul Hobbs' connection to wine also started with his father. In the late 1960's, Hobbs' father introduced his son to wine with a bottle of 1962 Chateau d'Yquem. With one taste, Paul started his journey into winemaking.

After graduating from UC Davis with a master's degree in viticulture and enology, Paul worked for the prestigious wineries in California's famous Napa Valley. In the late 1980's, Paul visited Argentina and was inspired upon seeing their vineyards and tasting the fruit. Finding an opportunity to make change, Paul dedicated ten years to building their industry.

"Paul Hobbs was instrumental in making Argentina what it is today, working with the Catenas" says Viken. "I see a parallel with Argentina here in Armenia. We are now where Argentina was at that time."

Paul Hobbs opened his own winery in 1994 in

Մեր հայրերի համայնականությունը Ա. և Ա. Հոբբս և Եսայիաների համայնականությունը

Sonoma, while continuing to consult around the world. Paul has won numerous awards, is respected as a top consultant and described as a powerful force in the global wine industry.

By 2004, Viken had grown from a curious child, who explored wine cellars in Lebanon, to a full-fledged wine aficionado and collector. He was the one who made the first connection to Paul Hobbs.

"I tried one of his wines around 2004, and I really loved it. It was a 2001 Cuvée Agustina Pinot Noir," says Viken. "When I came home, I wrote an email about how much I loved the wine".

Viken sent his fan letter to the winery's general mailbox. He was extremely surprised to receive a response the next morning from Paul Hobbs himself.

"Paul had personally replied, thanking me," says Viken. "He told me Agustina was named after his daughter, and that he'd convey my email to her as well."

Viken says their friendship started after their first email exchange and paved the way for a partnership six

years later.

Yacoubian-Hobbs is at the infancy stage, and start-ups in the wine industry are labor intensive and time consuming. New vineyards take time to be properly cultivated before the first batch of wine is produced. Products can take years, even a decade before owners are convinced the wine has been properly developed. For the owners, it takes patience and perseverance; they become parents of the vines.

The Yacoubian brothers convinced Paul Hobbs to come to Armenia. They had several trips before deciding to move forward with the project. "Paul began to admire Armenia very much, not only for the potential. But also the challenge for him was exciting," says Viken.

The Yacoubian brothers and Paul Hobbs scouted the country for potential vineyard sites, studying climate and water data, and finally choosing Aghavnadzor Village, in the Vayots Dzor area, about 40 kilometers northeast of Yerevan.

"The elevation was a very interesting factor," says

"In the last 10 years you see exponential improvements in wine. Ten years ago, you didn't see much interest, none, but now there is tremendous interest in wine. Therefore, when the demand is high, people are more serious about how they treat their vineyards, and how they treat the making of the wine." Viken Yacoubian.

Viken. "Our vineyard is at about 1,350 meters which is amazingly high."

Grapes grown at higher elevations develop different characteristics. Each regional wine can be distinct from vineyard to vineyard. Wines are individualized depending upon the localized conditions of the vineyards. Predicting how the wines will turn out is nearly impossible, but for a winemaker, this adds to the allure of the venture.

Vayots Dzor is home to the Areni-1 archeological site. A 6,100-year-old cave, containing the world's earliest known winery, was discovered there in 2011. It is estimated that winemaking has existed in Armenia since 400 BC.

"In the last 10 years you see exponential improvements in wine. Ten years ago, you didn't see much interest, none" says Viken, "but now there is tremendous interest in wine. Therefore, when the demand is high, people are more serious about how they treat

their vineyards, and how they treat the making of the wine."

Yacoubian-Hobbs wine started three years ago, by planting cuttings that were brought from California. Cuttings are first planted in a nursery, allowed to mature, then moved to the vineyard.

The vineyard preparation was completed with the installation of drip irrigation and cement posts for the rows. And in November 2016, after the vines are "asleep" in winter dormancy, they will be transplanted.

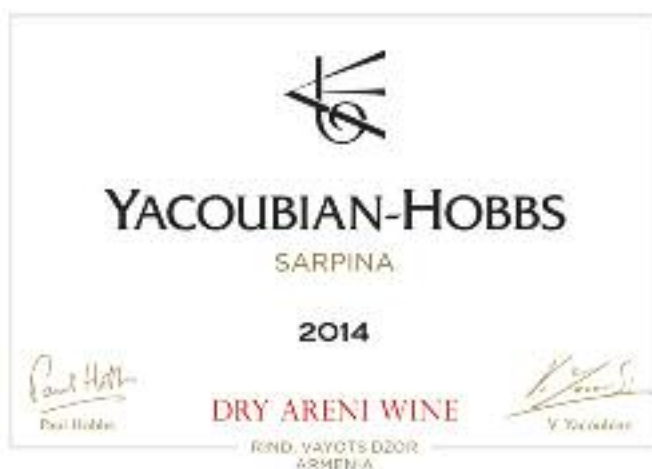
Several varieties have initially been planted: Cabernet Sauvignon, Pinot Noir, Syrah, Cabernet Franc, Petit Verdot, Chardonnay, Sauvignon Blanc, and most recently the local Areni variety. But not all will be turned into wine.

"I still don't know exactly which variety is going to be used for the wine," says Viken. "We need to see how each is going to react and how each is going to perform in that terroir. We're still experimenting. After they're planted, then we wait." He poetically explains that the grapes themselves will make the decision on which variety will be turned into wine.

While waiting five to six years for their vineyard to mature, the trio decided to experiment with local Areni grapes and produce their first vintage.

"We made a very small production of Areni in 2014, and we loved it," says Viken. "We loved how it came out. It's different, in terms of taste, than the Areni that you're used to. I would venture to say it's kind of a new world wine from a historical world. An interesting analogy for us with our Diasporic identities."

The trio then brought in tanks from Italy, and oak barrels from France for the reserves. They rented space inside a local winery, operated by Vahe Keushguerian, creating a winery within a winery, located in a former

Մեր հողն էր հոսիմանքի մայր, Մայրն էր, Մայրն էր Մեր Թոքնուրույն

Soviet factory in southern Yerevan.

"We're collaborating with Vahe to use his space, and the talented winemaker Armen Manukyan works with us," says Viken. "Paul provides all the protocols and comes here for all the tastings and the blendings."

The Yacoubian-Hobbs bottle labels were created in Armenia by a local designer. The artwork was inspired by an amphora found in the 6,100-year-old wine cave. Viken ventures to guess that markings appearing along the rim represent grapes or a marker of measure or age of the wine that was contained inside.

The name of the village will also appear on the label. "We're very specific about where the grapes are coming from," says Viken. "That's something very different than from what they normally do here. They usually say only Areni."

Three men from various backgrounds and professions are preparing for the debut of their own vintage. They were brought together by chance and their love for wine, and they decided to work together in a land that's been home to winemakers for thousands of years.

"The idea of making wine as a business really came from the passion for wine," says Viken. "Initially, the business aspect wasn't there at all. But with Armenia and the connections, the identity, the symbolism, all of that brought the Yacoubian-Hobbs venture together. It's a very interesting kind of coincidence. Maybe it's destiny. That's our beginning. The Genesis of the story."

The trio is cautious to be respectful of the traditional Armenian farming and winemaking methods used by the local villagers, but they have introduced new protocols to ensure the quality of their own wine is exactly what they desire.

The blending of grapes and ideas, patience and

commitment may result in success for these passionate winemakers. Their labor of love could eventually add to the legacy of the centuries-old craft of Armenian winemaking.

About the author:- California native Paula Der Matoian is a freelance writer living in Armenia.

YACOUBIAN-HOBBS

RIND

ARMENIA

Yerevan

VAYOTS DZOR

• Rind

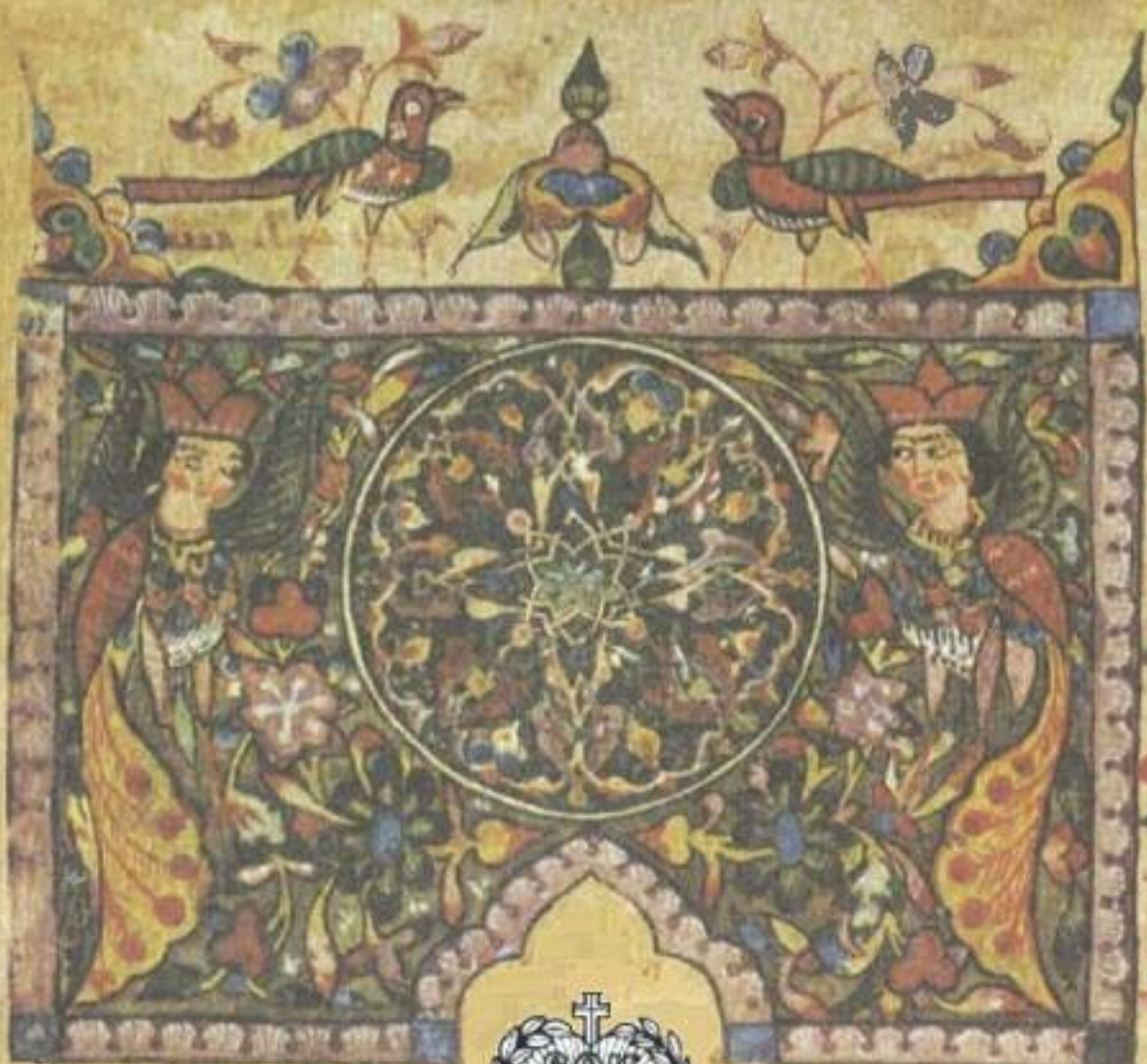
Over six millennial of winegrowing in the lower Armenian highlands in one of the world's most historically significant sites has inspired world renowned winemaker Paul Hobbs and the Yacoubian family to craft this wine. Cool-climate viticulture and volcanic, mineral-rich soils combine to define this Areni wine, an indigenous Armenian variety.

PRODUCED AND BOTTLED BY:
DOVE CANYON CJSC, VAYOTS DZOR, ARMENIA

CONTAINS SULFITES

IMPORTED BY: PAUL HOBBS SELECTIONS
SEBASTOPOL, CALIFORNIA
www.paulhobbsselections.com

DRY ARENI WINE
ALC.14.2% BY VOL. 750ML

ՀՕՄ-ի Մոնթաժի

Մօտ մասնաճիւղի վարչութիւնը
իր բոլոր անդամներուն անունով
կը շնորհատրէ ձեր

Նոր Տարին եւ Սուրբ Ծնունդը:
Թող 2017-ը ձեզի համար ըլլայ
բարեբեր տարի մը:

GRANITE PRESTIGE MB

COMPTOIRS DE CUISINES ET SALLES DE BAIN
KITCHEN & BATHROOM COUNTERS

Prise de mesures
Fabrication
Livraison et Installation rapide
Measurements taken
Manufacture
Fast Delivery & Installation

Spécialiste Comptoirs
Counter Specialists
Granite ~ Quartz
Marble ~ Marbre

GRATUIT • FREE*
Évier de cuisine / Kitchen Sink

Valeur de
Value of **\$350**

Commande min. / Min. order \$2500.00

FINANCEMENT DISPONIBLE
FINANCING AVAILABLE

Achetez au Prix du Fabricant!
*Buy direct from
the Manufacturer!*

VISA

Service
Clé en main
We do it all!

514-331-8337

7111 TRANS CANADA HWY. VILLE ST-LAURENT, QC H4T 1A2
VOISIN DE RONA et GUZZO • NEXT TO RONA HARDWARE & GUZZO

Մեծ հաճությո՞վ կը սպասարկենք Մե՞ծն Մոնթրեալի Հայ գաղութը

Canadian and Anchored to your Roots

By Arevig Afarian

Although important, lobbying and protesting are the classic ways used by our community to get our point across. The ANCA pushed us towards another option: having Armenians as staff members of the decision makers of our countries

Seven interns had their eyes locked on the TV in their living room, horrified at what they were witnessing on CNN. The heavy silence was only alternated by nervous laughter and some muttered words that were shut down by the hushing of the others. Those seven interns were the participants of the ANCA Leo Sarkissian Internship, and they were watching the first presidential republican debate, wondering if what they were seeing was a parody or reality. I was not able to stand 10 minutes of the debate, and so, I tuned in on my iPhone to the debate happening back home; to the first debate of the 2015 Canadian Federal Elections. In contrast to the leadership race happening on TV in front of me, the four Canadian leaders were having a substantive discussion on the future of Canada... After ten years of a Conservative government, and after a few minutes of Donald Trump, the idea of "Real Change" promised by the Liberal leader seemed very tempting and most importantly, it seemed honest and achievable. That day in Washington DC, I decided to get somehow involved in the electoral campaign of the Liberal Party of Canada.

Once I landed back in Montreal, I became a volunteer in the team of the liberal candidate of Laval-les Iles, M. Fayçal El-Khoury. Two months later, on October 19 2015, we were all celebrating the victory of our new representative in the House of Commons, and we were also celebrating the newly elected majority government. A couple of months after this win, I found myself to be an intern again, this time in the Canadian capital. I was granted the opportunity of a lifetime to be one of the 150 participants of the Summer Leadership Program of the Liberal Party of Canada, where I interned on Parliament Hill in the office of M. Fayçal El-Khoury, Member of Parliament for Laval-les Iles. The overall experience that lasted four months was incredible.

Both the job itself and the events that I was able to assist were very exciting. As a staffer of a Member of Parliament, the work in the Hill office changes a lot and offers daily challenges. One day you're a secretary answering emails and phone calls, the next day you're assisting meetings on dossier's that are going to be discussed in the House of Commons and that you need to brief your Member of Parliament. On other days, you assume the role of a communications director by writing

speeches and working on his outreach. Sometimes you find yourself entertaining guests or constituents by giving tours of the parliament, or holding long discussions with them because the Member of Parliament is being held longer than expected by another engagement. I was also granted the chance to work a few weeks in the constituency office of Laval-les Iles. The job was fairly different and a set of new challenges that dealt directly with the needs of constituents. Working for a parliamentarian was also an opportunity to learn about different policies taking form concretely throughout the country. Also, this government has put an emphasis on engaging dialogue between Canadians and their

Միշտ հարց կը հարկադրուուրնրելու Բժ. և Բժ. Միջոցիք և Մարտի Մարտագ.Տեղի

PIZZA ARMÉNIENNE

AROUCH

LAHMAJOUN

*Savoureuse,
fraîche et authentique!*

*Tasty,
Fresh and Authentic!*

**With 4 locations to
serve you better!**

Next day delivery across Canada
T: 450-686-1092 / info@arouch.com

www.arouch.com

917, rue Liège O.
Montréal, Qc. H3N 1B5
7 jours par semaine
de 9h à 18h

3467 St-Martin O.
Laval, Qc. H7T 1A2
Avec service au volant!
Lundi au vendredi de 8h à 20h
Samedi et dimanche de 8h à 18h

1600 boul. de Maisonneuve O.
(Guy-Concordia John Molson
School of Business)
Montréal, Qc. H3H 1J5
Lundi au vendredi de 8h à 22h
Samedi et dimanche de 9h à 21h

5216, chemin Côtes-Des-Neiges
Montréal, Qc. H3T 1X8
Lundi au Vendredi de 9h à 22h
Samedi et dimanche de 9h à 21h

RBC Dominion Securities Inc.

Reach your goals with trusted,
professional financial guidance.

We are committed to offering superior value and service to you and all our clients, who include business owners, senior executives, professionals, retirees, non-profit organizations and charitable foundations.

Our mission is to help you feel and be financially secure by building and protecting your assets for the long term.

Contact us today for a complimentary consultation.

Paul B. Nahabedian
Vice-President, Portfolio Manager
514-878-5111 | paul.nahabedian@rbc.com

**Nahabedian Wealth Management Group
of RBC Dominion Securities**
1000 de la Gauchetière west, 40th floor
Montreal, QC H3B 4W5
www.paulnahabedian.com

**Wealth Management
Dominion Securities**

RBC Dominion Securities Inc. and Royal Bank of Canada are separate corporate entities which are affiliated. *Member-Canadian Investor Protection Fund. RBC Dominion Securities Inc. is a member company of RBC Wealth Management, a business segment of Royal Bank of Canada. ®Registered trademarks of Royal Bank of Canada. Used under licence. © RBC Dominion Securities Inc. 2016. All rights reserved. 15 (03) 08 00

representatives in the House of Commons, mainly by encouraging each riding to hold public consultations on diverse subjects. M. Fayçal El-Khoury and his office put me in charge of the public consultation on the electoral reform, which was a joint collaboration between three of the Laval MPs. That is how I had the opportunity to learn a lot on Canadian electoral reform, something I was vaguely aware of despite my acute interest in politics.

Many things happened throughout the internship, and there are many anecdotes. There was that time a group picture of some Members of Parliament, Ministers and Senators was being taken, and I found myself stuck right in the middle of the picture. The Senators weren't budging to give me a way out. There was that other time I accidentally walked in the office of the deputy whip, but thankfully she laughed it off. There was that time that I got tired of making phone calls to each Liberal office asking for a House Duty Trade, and so I mass mailed the offices offering some "baklava" with the trade... Put it briefly: I had fun.

There is one event that stood out for me during the internship. I had the chance to attend a very special garden party. Ministers, Members of Parliament, staffers, interns, they had all flooded the terrain of the house designated as a national heritage site. In a moment of total distraction because of the delicacies offered at this garden party, I managed to lose my intern friends somewhere in the overcrowded tent. I was walking all by myself for a while in the quest of finding my friends or my co-workers, but I was also seizing the opportunity to observe all these people present at the garden party. Two things stuck out to me: the youthful and ethnically diverse

crowd. I could not help myself but think about how different it was from Capitol Hill that I had familiarized with a summer before. There was no discrimination, no division in the crowd. Minister, Member of Parliament, ministerial employee or staffer, everyone was on a common ground, having a good time together. I remembered that I used to feel limited as a woman and visible minority, especially in regards to my possibilities in the political field. And I know I was not the only one. I was in these deep thoughts when Karine Sahakian, the political attaché of M. Fayçal El-Khoury, found me under the tent and informed me that the Right Honorable Justin Trudeau was taking pictures with everyone. We walked towards his location, right in front of his house, and waited in line to take our professional portrait with the Prime Minister of Canada. It was finally our turn to take pictures with the Canadian Prime Minister, as guests to his garden party thrown at 24 Sussex Drive, Ottawa. This is the moment that I consider the most representative of the importance of Canadian-Armenians to be involved in Canadian politics.

Since my childhood, I have repeatedly been told, during our youth gatherings at the community center, that we need to get involved in Canadian politics. It is the Armenian National Committee of America's internship program that made me realize the true urgency of Armenians being involved in the politics of their adoptive country. The ANCA taught us the importance of staffers in a parliamentarian's office, and the importance of having Armenians as staffers. Armenians in Canada have been a very well respected, involved and integrated community, who have contributed a lot to Canadian society. We have individual success stories, the best known being Atom Egoyan, world famous Canadian filmmaker, and we have community success stories, like the recognition of the Armenian genocide. These successful individuals help the entire community by spreading a positive image of Canadian-Armenians throughout the country, and the community in return fights for the interests of Armenians in Canada, interests that are mainly of a political nature. Although important, lobbying and protesting are the classic ways used by our community to get our point across. The ANCA pushed us towards another option: having Armenians as staff members of the decision makers of our countries. Well of course, having Armenian parliamentarians is the ideal option, but one thing at a time. In Ottawa, I had the opportunity to discuss with many staffers, who had been brought into the world of politics by advocating for diverse causes. Like any good Armenian, our genocide came up more than once throughout this summer. I even had the opportunity to discuss it's denial by Turkey with Members of Parliament. As much as one may try putting their Armenian origins aside, as much as one is a Canadian, our Armenian heritage, history and culture is something that we carry around with us. As redundant as this may sound, it is important to get engaged in our community, to be anchored to our roots, and to be engaged proactively in the Canadian society.

Մյուս օրը կը հոգևորուսուրդուր Մ. Էլ. Մ. Իրայրու Էլ. Քիմու Թարսիք

CASSANDRA HEALTH CENTRE

I.D.A. PHARMACY

CASSANDRA CLINIC
WALK-IN & FAMILY PHARMACY
416-331-9111

Dr. Marinosyan accepting
new patients (416) 331-9111

Dr. Rupert Abdalian
Family Physician

Dr. Mari Marinosyan
Family Physician

Dr. Omayma Fouda
Family Physician

Dr. H. Kavazanjian
Family Physician

Dr. L. Manhas
Family Physician

CASSANDRA I.D.A. PHARMACY

ՆԵՓՈՎԿԱՆԵՍԻՐ՝
ՊԱՆԵՆ ԸՆՏԱՆԻՔ

ԴՆԱԳՈՐԾՆԵՐ՝
ՄԱՐԿԱԼ ՊԱՆԵՆ
ՎԱՐԴԱՆ ԳԱՆԵՆ

ARMENIAN MEDICAL CENTRE
& PHARMACY

PHARMACISTS
SARKIS BALIAN, BScPharm, RPh
MARAL BALIAN, PharmD, RPh
VARTAN BALIAN, PharmD, RPh

- Դեղագիրներու արագատուրփին՝ շարքաբանակ լաւուկ տուփերու մէջ
- Արեան ճնշման քննութիւն եւ հետետրդականութիւն՝ անվճար
- Շարքաբանակի քննութիւն
- Դեղերը իրենց հասցեներուն առաքելու անվճար արագատուրփին
- Տարեցներու 10% զեղ
- Կը լարգենք եւ սիրով կը կատարենք ընդը ազատիազրական ընկերութիւններու պայմանները
- Walk-In Clinic քաջ է շարքաք 6 օր Կրեաց թոյններու տեսել ասանց ժամարուբեան:

Գիրեքք մեզի եւ պիտի դատարք մեր մնարու խմայտողը:

հասցէ՝ 2040 Victoria Park Ave.
(Victoria Park & Cassandra)
Toronto, Ontario M1R 1V2
Tel : (416) 448-2040 Fax: (416) 449-2048

Walk-in Clinic onsite: (416) 331-9111

VINNIE GAMBINI
FAUBOURG BOISBRIAND

**L'ENDROIT IDÉAL POUR VOS GROUPES
ET VOS OCCASIONS SPÉCIALES!**

Dîner, Souper et 5@7 au Bar
Le lieu privilégié des gens d'affaires, entre ami(e)s ou en famille.

Joignez-nous
vinnie gambinis boisbriand

3360 des Grandes Tourelles, Boisbriand, Qc J7H 0A2 450.420.5000

Réservez dès maintenant

#TEBI YERGIR

By Talar Poladian

On August 3, 2016 the Armenian Revolutionary Federation Junior Organization of Canada (ARF JOC) was delighted to send 46 'Banadis' from all over Canada to Yerevan, Armenia, to begin a trip through the Motherland. For many, this was their first trip to Armenia – and it was made clear near the end that this surely would not be the last visit for most. During our 2 week visit to our Motherland, we visited many monuments, churches and museums; all of which hold deep historical and spiritual meanings to us as Armenians.

As a group, we had unforgettable memories that we will all cherish forever. One of the most memorable moments was definitely in Artsakh, when the ARF JOC hosted a dinner with the families of the soldiers who fell victim to the Azeri aggression in April 2016; what has now come to be known as "The 4 Day War". Emotions were high as the 'Badanis' met with families who were directly affected by the conflict. It was an eye opening experience for everyone to learn the heartache many of these families went through, and who still have such a positive outlook on life and their future in Artsakh. It was an honour to sit and talk with these people and to hear their stories. Many of which were heartbreaking, with repeated stories of young fathers leaving their families to defend

their country and never returning. The ARF JOC offered each family that we met in Artsakh a small gift as a thank you for their sacrifices.

In two short weeks, the 'Banadies' connected with Armenia and Artshakh, more than any lecture or video could do. They went to Armenia expecting a fun vacation with friends, and in reality they experienced first hand their roots, culture and history. The Hashtag #TEBIYERGIR set the tone of this trip, and the goal was for Badanies to build a strong connection with the Motherland and to be proud of their Armenian heritage. That goal was achieved with this group of 46 proud 'Badanis'; they not only connected with Hayastan, but connected with each other by building lifelong friendships. On this trip, friends became "Ungers".

We would like to thank all the sponsors and donors that helped make this trip possible– without your continuous and ongoing support, this trip and these memories would not have been possible.

For a detailed list of daily activities and pictures of the trip – please check us out on Facebook: ARF Junior Organization of Canada, Instagram, Twitter or visit our website at www.badanegan.ca

Միշտ եղբայր երբ հոգևորականներն Գրայրիքներն Արևմտյան եւ Գարնական Մայրամուտին

VILLAGE GREC

CONNU POUR LE MEILLEUR SOUVLAKI ET GYRO EN VILLE !
 KNOWN FOR THE BEST SOUVLAKI & GYRO IN TOWN!

LIVRAISON GRATUITE commande min. 8\$
 FREE DELIVERY min. order 8\$

4491, boul. Samson, Chomedey, Laval
 Tel: 450 681-3333

Dim. à mer. : 11h à 11h Sun. - Wed. 11am - 11pm
 Jeudi à sam. : 11h à minuit Thurs. - Sat. 11am - midnight

Jacques Varbedian
 Digital
 Professional Photography & Video
 CALL us 416-722-9225

AYF Canada Camp Vanadzor

A Brighter Tomorrow

By Talia Bachekjian

It was 2010 when I was transferred from ARF Junior Organization of Canada to AYF Canada. I had heard all about this organization from my past counselors and I couldn't wait to join and be involved. After almost 10 years as a badani, I had listened to countless lectures and participated in many workshops. It was now time to take the next step and put all that information to use. A year after becoming an AYF member, during the 2010 AYF Canada's General Meeting, a decision was put forth to join AYF West, East and Lebanon by starting our very own summer youth corps program. AYF Canada's youth corps program is set in Vanadzor, the third largest city in Armenia. Taking into consideration that the city of Vanadzor doesn't have an ARF Junior Organization, our goal is to help the locals establish a new chapter by educating the younger generations about ARF history and by teaching them ARF songs. Besides that, the children get to learn English, do arts and crafts and play games. As soon as I heard all about this program, I knew that I was going to take part of it at some point of my AYF journey.

Let's fast forward to 2015-2016 when I was re-elected as member of AYF Canada's Central Executive Committee. Having been away from my homeland for over 4 years, I decided it was time for me to take on the responsibility of organizing, alongside my other executive members, 2016's AYF Canada's Youth Corps program. I am currently studying at University of Montreal's "Early Childhood and Elementary Education" program and working with children is my passion. Therefore you can

imagine how excited I was to run a summer camp in Armenia and meet the campers.

AYF Canada's Youth Corps Camp Vanadzor program wouldn't be possible without our dedicated members who decided to spend 2 weeks volunteering. As soon as we launched our promotional video, counselors started signing up one by one. Every time I received a notification of an application being filled out, I was eager to see whom it was. This year's group was somewhat different than previous years. Alongside AYF Canada members from Vancouver, Toronto and Montreal, we had volunteers from Cairo, Jerusalem, Boston, and Los Angeles. It was truly an international team of youth coming together, believing and working for the same cause. Once our team was formed, we started organizing and planning the curriculum. We divided the counselors into different age groups. After a couple of Skype meetings, we were ready to head to Armenia!

I couldn't wait for the FIFA's Euro Cup final game to arrive but not for the reasons you may think. It was the same day that I was flying to Armenia! After long hours of travel, I was welcomed to my homeland by a breathtaking view of Ararat, the mountain of course. The following day, the group of volunteers united and got to know each other in our nation's capital. The night before we went off to Artsakh, we organized a dinner with our friends from AYF Australia who were there for their very first youth corps program. The next morning we were on the road towards Artsakh. Although our trip was short, we were

Միշտ էլքը կը հոգսուսուրովն Պատճառ Բազմաշխուհի

*Մարտնոց Երբ Տարի եւ
Ս. Օնունդ*

JOCELYNE FRÉDÉRIC-GAUTHIER
Autoull

STÉPHANE BOYER
Duvernay-Pont-Viau

ALINE DIB
Saint-Martin

DANIEL HÉBERT
Marigat

CHRISTIANE YOAKIM
Val-des-Arbres

VASILIOS KARIDOGIANNIS
L'Abord-à-Plouffe

MICHEL POISSANT
Vimont

RAY KHALIL
Sainte-Dorothée

NICHOLAS BORNE
Laval-les-Îles

GILBERT DUMAS
Marc-Aurèle-Fortin

DAVID DE COTIS
Saint-Brunc

VIRGINIE DUFOUR
Sainte-Rose

PAOLO GALATI
Saint-Vincent-de-Paul

SANDRA DESMEULES
Concorde-Bois-de-Boulogne

RAYNALD ADAMS
Renaud

MARC DEMERS
Mayor of Laval

LAVAL

YOUR CITY COUNCILLORS OF THE
MOUVEMENT LAVALLOIS, ÉQUIPE MARC DEMERS

GESTION & PLACEMENTS WASHA INC.

4150 Claude Henri Grignon, Ville Saint-Laurent, Qc. H4R 3K2

*Ընթացիկ Վարչակազմի
Վարչի եւ Արժեքի Անարժեքներու*

able to visit the famous landmarks such as “Mamign ou Babig”, “Ghazanchetsots” Church and the museum of our fallen heroes. We also organized a dinner with AYF West Coast on our last night in Artsakh. I couldn’t help but get goose bumps while we were singing patriotic songs together. The next morning we were finally on our way to Vanadzor. We spent our first day in the city shopping for supplies and setting up the classrooms.

It was the first morning of camp and you could see the excitement on the counselors’ faces. It was their first time in Vanadzor and as was mine therefore we didn’t know what to expect. As we were walking down the street of the school where our camp was held we could already see a big crowd. The parents, the campers as well as some locals greeted us. It was registration day. We had divided the tables by age group and I was keeping track of the registration forms. Once that was done, we started our day with the flag raising ceremony. My daily tasks were to type all the registration forms, visit every group and make sure they were on schedule and coordinating lunch hours. Before I knew it, the first week of camp was over. A parent was nice enough to bake us a cake to celebrate the occasion.

After a great first week, we had 2 days to rest and gather our energy. After hearing so many good things about the Tchrkan Waterfall by the previous group of volunteers, we decided to visit as well. Even though we had to stand in a pick up truck for an hour and walk barefoot on painfully slippery rocks it was completely worth it in the end. Trchkan Waterfall is truly one of the hidden treasures of Armenia. We were able to have a picnic and spend the day there.

The second week of camp flew by. It was already time for me to go over the leftover supplies for our inventory and prepare the going away presents for the campers. The groups were spending their final days

preparing for our year-end show. On our last day, parents came to watch their children sing the songs, dance and listen them read poems that they had learned during their 2 weeks at camp. After an emotional goodbye, we parted ways in the hopes of one day returning back and rekindling the friendships we made. The unique bonds we created has got me reminiscing about the memories we created together every single day. I miss the group terribly!

As I think about what this experience has taught me, I remember the words of Karekin Njdeh to the people of Kharakilise as they prepared to defend against the Turkish invasion in May 1918: “Straight to the frontline, our salvation is there”.

We also run towards the frontline in Armenia, for we know our only salvation is by being present in our motherland and helping it grow into a brighter tomorrow. I strongly urge all AYF members to part take in this life changing opportunity by participating in our youth corps programs and helping them grow bigger.

Մյուս օրը կը հոգևորուանք ինչու, Պարսպ տա Պարսի Քարգանդը

CARROSSERIE PRISME
Peinture & Débosselage
Garage Agréé

Expert en
Infiniti et Acura

INFINITI

ACURA

Raffi Koushian

Propriétaire

1430 rue Michelin Laval, Qc. H7L 5C2
Tél: 450 967-3948 • Fax : 450 967-1642
carrosserieprisme@bellnet.ca

GAREN
Kassabian

Barrister and Solicitor

TEL (416) 443-9494

fax (416) 443-0575 • email: garen@bellnet.ca

My Beloved Artsakh

By Nora Markarian Yacoubian

We began our journey to Arstakh with military helicopters hovering over our head. We gazed at the sky in silence.

I sat next to Samvel, our Artsakhtsi driver while Vahakn sat in the back with a gentleman, and his young daughter. I sensed that the gentleman was no ordinary man, nor was our driver... their eyes had much to tell. It was in this very car that Vahakn had met Officer Gayane Harutyunova two years earlier. We discovered that the man with the light, intense eyes in the seat behind me was Major Nigola from the Military Air base in Artsakh. He insisted that we visit soon and have a private tour. Typical warm and welcoming Artsakhtsi hospitality. There was kindness in his voice.

April 2nd... a moment stopped in time. Our cellphones and computers were flooded with stories of Azeri attacks, killing 18 of our soldiers, our sons, brothers, husbands, breaching the cease fire agreement once again. We read in disbelief. How dare they! Our sacred land meant nothing to them, but everything to us. It defines who we are. Hundreds of thousands of Armenians around the world came together in solidarity and volunteered to help in every way possible. Never had a nation and its Diaspora become one fierce fighting unit! Hundreds of international reporters occupied our trenches to tell our story.

The message was clear. We are determined... Artsakh belongs to us!

No amount of sophisticated enemy artillery or Israeli drones could break us. Paid mercenaries were prevented from advancing. The enemy acted like cowards, and resorted to barbaric practices. Yet, they could not crush our spirit.

Veteran heroes from the 1992

war signed up along with their sons to once again protect and defend our borders. They came not only from Artsakh and every corner of Armenia, but the Middle East as well.

Again, we read in disbelief...

I too, was there in 1992, and had prayed never to see hostile conflict in this region again. But then again, Azeri appetite for historical Armenian lands cannot be underestimated.

The faces of war were so much younger this time, average age being between 18 - 25... Sarkis, Vladamir, Hayk, Armen, Yuri.. yet they all fought with the heart of lions as did our former fedayees ... Bedo, Shahan, Meroujan, Garod, and Monte...they were born defenders and protectors... freedom and independence at any cost...immortals in our collective memory. Several risked their lives to save their comrades or volunteered to get food and water supplies amidst enemy sniper fire.

A young Armenian soldier, just recently out of high school, head-on downed an Azeri helicopter. 19 year

old Robert Abajyan, wounded and alone, surrounded by Azeri Special forces and seeing no way out, pretended to surrender. He waited until the last possible second for the enemy to get closer. He then pulled the pin from his grenade, killing not only himself, but every single Azeri soldier as well. Blessed is the man who sacrifices his life defending his country. What secret power within fueled such braveness and courage? Priests, holding a cross in one hand, bearing arms in the other.

" Sirdernin nurp, payts Vahani bess"...Tender hearts, but as strong as armor! Armenian Olympian wrestling champion, Artur Alexanyan, upon winning a gold medal, ripped open his jacket, showing the world the face of a true hero on his t-shirt. We cheered and wept...Robert, millions around the world now know of your fearlessness and bravery.

My beloved ancient Artsakh, with your soft purple sunrise and plush green forests.

My Musa Lertsi ancestors salute you! We share a similar history of heroic resistance. They too,

Միսրիս Կոնստանդինովնա Մարտիրոսյանի Կույրի Գրքից

Amir

Récipiendaire de « Prix du meilleur commerce ».

Le choix des consommateurs

Gagnant du premier prix : « Quest for the best »
pour « Top of Shish Taouk »

« The Gazette »

381-0037
9490 boul. L'Acadie

738-3819
Centre Rockland

Murat Armutlu, CPA, C.A.

Vahakn Kapriyel Arapyan, CPA, CGA

*"it's not what you **earn**,
it's what you **keep** that counts."*

- Financial Statement
- Management Consulting
- Government Subsidies
- Financial & Tax Consulting
- Bank Financing

Armutlu & Arapyan Inc.

6611 Boul. Thimens, St. Laurent, Qc, H4S 1W2

Tel: 514.855.0012 Fax: 514.855.0004

murat@armutlu.ca vka@arapyan.com

ascended to our mountain, women and men, fighting alongside one another. Defeat was not for them!

There is an indescribable force that pours through their veins. It is contagious...every Armenian soldier, male and female, is miraculously ordained with this Godly inner strength.

That night, we arrived at Park Hotel in Stepanakert. We were greeted by Unger Davit Ishkhanian and assigned to our rooms. We said our goodnights, and retired for the night. Sleep did not come easy. The following morning, we picked up Officer Kegham who was in charge of Public Relations for the army.

He escorted us to a region in Martuni to meet with our soldiers at the front lines. We found them in good spirits.

We were asked if we wanted to wear bullet proof vests even though we felt a sense of security amongst these young men.

As we walked through the trenches, we noticed that soldiers assigned to a specific post did not take their eyes off enemy lines. (picture of soldier at post with the red Armenian cross)

The officer in charge pointed through the narrow opening of where weapons were fired from, just several hundreds of feet away. In the distance, we saw the areas where the faceless enemy was stationed.

A young soldier made us Armenian coffee over a tiny fire. My motherly instinct to want to protect them overwhelmed me. I thanked them for their dedication and commitment for our collective struggle for self-determination. The young soldier on my right smiled and responded, "but why do you thank us? Arstakh is ours, and we are committed with every last drop of blood that soars through our veins".

Miles away, his mother and family wait, praying for it to all end, and for the boys and men to return home. I noticed the young man from Yerevan on my left and told him he had "happy eyes". His face lit up with a huge grin.

The words of the late Vasken

Sarkissian echoed inside of me.. "Hoghe Yergir E"...Land is Country."

Here we were, in the trenches surrounded by young men willing to sacrifice their lives for our beloved Artsakh. (pictures of us and soldiers in trenches)

We returned to the city of Stepanakert that afternoon. We decided to meet at Florence Cafe early evening. The images were still fresh... how could we eat or drink? LA felt a million miles away, another universe. Here, was where we belonged. Here, is where a small act of kindness can have a monumental impact. Here is where legends come from. Here is where we stand side by side with our soldiers.

The city was vibrant with women and children strolling through the city's center. Life in Arstakh continued. The main square was filled with children in traditional costumes, entertaining us with patriotic songs and dances from various regions. Vahakn and I had the honor of sharing a bottle of Kataro White, wine made in the area, with First Deputy Minister of Foreign

Affairs, Armine Alexanian, Nakagarno Karabagh (Artsakh) Representative in Washington, Robert Avetisyan, and Advisor to the President, Georgi Petrosyan.

Although we came from different worlds, there was no question that we were "one".

Aristotle had stated, "a true sign of friendship is one soul traveling in different bodies". Artsakh was the soul of the Armenian people!

The following morning, Vahakn had arranged a trip for us to meet with Astkhig Sahakian, the wife of our fallen hero, Special Forces Officer Gharib, and her three children in Arevashad. Vahakn had chosen that area in particular since it was a grueling three hour journey from Stepanakert through mountainous and unpaved roads, and wanted to offer assistance. We finally reached our destination, a tiny stone house. We immediately recognized her from newspaper photographs. Three young boys ran out, sons of a hero, ranging from 3 years old to 6. We were invited in for coffee. After a long silence, we began to ask her a few questions. They had met as

Միս էր ևր հոգիս մտնում էր Մ. և Մ. Միս էր ևր հոգիս մտնում էր

CliArt

WITH US THE JOURNEY IS THROUGH ROADS LESS TRAVELED

Hire Us Before the Competition Does

ClikArt is a Google, Microsoft and Hubspot Certified Online Business Development, Digital Marketing and Web Video Production Boutique Agency

STOP CHASING | **START ATTRACTING**

Call (514) 348-3648 or Toll Free Canada/US (888) 487-8778

ClikArt.com

BOULANGERIE SETA

Arménienne & Libanaise

Tél.: 514.333.0173

1555, rue Dudaime
Montréal, Qc H3M 1R2

Մեր յարգելի յաճախորդներուն
շնորհաւոր Ամանոր եւ
լաւագոյն մաղթանքներ

teenagers, married when she was 19 and relocated from Goris. She was 25 now, my daughter's age, with no work experience and three children to care for. Her eyes filled with tears as she described her late husband as a devoted father, loyal friend, and highly respected by all who knew him. She brought out his medals and placed them neatly next to his picture in uniform. It was difficult to concentrate on what she was saying because her voice was so soft, and I could not tear my eyes away from her son, Alex, who was so playful and trying to get our attention. She had the painful task of telling them that their father will no longer be coming home. At times like these, there are no words of wisdom you can offer, no comfort, except to remind her that it is because of brave men like Gharib, the true "bahabans" (keepers) of Artsakh, that we savior freedom in our Homeland.

So many stories... where does one begin? Vardan, sending his wife and newly born son to Moscow and volunteering in the devastated area of Talish, lying to his father and insisting he was called to duty.

Andranik, from the Middle East, leaving a pregnant wife behind, fighting with his platoon, refusing to

Այս էջը կը հոսխարանուի Արցախի Հանրապետութեան Պաշտպանութեան կողմէ

abandon them after hearing the news of his newly born son.

Father Rafeal, urging the men to return to their families, yet remaining at the front lines until his untimely death by Azeri bullets.

It is unimaginable how the world remains indifferent to these atrocities and criminal acts.

The larger powers of the world focus on the wealth that can be acquired from the Azeris. But investing in Artsakh, is investing in a people of integrity, pride and unwavering loyalty to our historic land.

I woke up early our last morning to find Vahagn in the lobby of our hotel. He was solemn and in deep thought. I had expected that we would have a cup of Armenian coffee before we headed back to Yerevan. He stood up slowly, grabbed my hand, and said "follow me." We walked quietly down the street towards the half-built church of Saint Asdvadzamor. We made our way through the wooden planks and stones, to an area where we assumed would be our Holy altar. Vahagn explained that it had tormented him that he had not yet gone to a church in Artsakh to light a candle of love and hope for our soldiers and their families. We both knelt on the rocky ground and prayed.

A warmth permeated through our bodies as we promised our God and our beloved Artsakh that we would help defend it with all the honor and dignity it deserved.

As we left our church, I picked up a tiny red stone and slipped into my pocket. It would find its refuge in an old Armenian tarnished silver bowl in my living room in Los Angeles along with the sacred stones from churches from Khapret, Van, Ani, Kars, Akhtamar, Gheghart and Samosavank. They knew only too well of all our heroes that fought like lions!

Միշտ էլքը կը հոգսմանքովն Սիքոսն եւ Ստիքսն Մայրսուտանն

An American Researcher of Ancient Armenian Manuscripts

Interview with Erin Pinon

By Sosy Mishoyan Dabaghian

- Please introduce yourself, your background education, previous work experience.

My name is Erin Pinon, and I am living in Yerevan for the 2016-2017 academic year as a U.S. Fulbright Student Researcher. I am a student of art history and book history, specializing in Medieval and Early Modern Armenian works on paper and parchment. I studied at Tufts University under Dr. Christina Maranci, then Southern Methodist University under Dr. Pamela Patton and Dr. Lisa Pon. I have worked at several museums as a research assistant, including the Dallas Museum of Art and the Armenian Library and Museum of America in Watertown, Massachusetts. In Yerevan I am a visiting professor at American University of Armenia, teaching a course on Armenian Visual Culture and I am conducting research at the Mesrop Mashtots Institute of Ancient Manuscripts, better known as the Matenadaran. After my year in Armenia, I will begin my doctoral work at Princeton University in the Department of Art and Archeology.

- How did you get interested in Armenian manuscripts and decided to come here to work with Madenataran Museum?

I was first introduced to Armenian art and architecture as an undergraduate at Tufts University under Dr. Christina Maranci, the Arthur H. Dadian and Ara Oztemel Professor of Armenian Art and Architecture. At the time, Tufts was, and still is one of the very few

universities in the United States that offers both introductory courses and specialty seminars not only on Armenian history, but also on Armenian *art* history. When the opportunity arose to take such a special course in my major, I enrolled, not necessarily realizing that my field of interest would forever change. It was there, in the suburbs of Boston, that I fell in love with Armenian art and culture. Without hesitation I entered the Southern Methodist University's graduate program in Art History in 2013, where I was welcomed and encouraged to continue my personal research on Armenian manuscripts, monuments, monasteries and more. During my Masters, I was advised to learn Armenian in order to read original source material, translate texts on my own and to be taken seriously as an emerging scholar in such a specialized field. I started slowly, learning the intricacies of a language I had never heard before.

During the summer of 2015, I had the opportunity to present a paper at the 12th Meeting of the International Association of Genocide Scholars in Yerevan, and made my first visit to Armenia. While here, I was fortunate enough to research at the Matenadaran and for the first time see, and touch books that I had studied for so long. This short trip lit the fire under me to return for a longer time, to learn the language and find a larger project in the field of Armenian art. I was awarded a U.S. Fulbright Student Research Grant for the 2016-2017 academic year and moved to Yerevan in late-August with the primary

Միջոցառումը կատարվել է Երևանի Արևմտահայկական Մատենադարանի շրջանակներում

TOI & MOI LOCAFFÉ®

Trois succursales pour mieux vous servir!

TM&C Laurier
244, Laurier Ouest
Montréal (Québec)
H2T 2N8

514-279-9599

TM&C Notre-Dame
2695, Notre-Dame Ouest
Montréal (Québec)
H3J 1N9

514-788-9599

TM&C Rosemère
220, boul. Labelle
Rosemère (Québec)
J7A 2H4

450-433-9599

*Si vous adorez
le café*

www.toimoicafe.com

Ascenseur **Adams** Elevator Services Inc.

PO Box 30, St-Laurent, Qc. H4L 4V4
Eddie, Pedro & Joyce Oughourlian

www.adamselevator.ca

TEL: 514-745-4455 - FAX: 514-745-6613

RENOVATION, REPAIRS, MAINTENANCE,
INSTALLATION OF ELEVATORS.

RBQ# 1812-6474-22

goal of cultivating a dissertation project based on my research at the Matenadaran and to gain teaching experience as a visiting professor at the American University of Armenia.

- You have probably studied with other manuscripts before, how would you describe the unique features of Armenian manuscripts?

Once someone sees an Armenian miniature, it is hard to forget. What I find most unique about Armenian illuminated manuscripts is that they are incredibly diverse in style because the Armenians were one of the longest practitioners of manuscript copying and illumination. Late into the 19th century, Armenians were still hand-copying and illuminating manuscripts, despite the widespread global use of the printing press. The locally harvested minerals and pigments result in truly brilliant illuminations that are regionally unique and original. Once your eyes become acclimated to the original faces and the phases of illustration, it is easy and, at least for me, very fun to be able to spot an Armenian illumination.

- When studying our manuscripts, can you interpret them in a way where you also learn something about the characteristic of the Armenian nation, say through patterns, colors, images... etc.?

I am currently interested in manuscripts illustrated in the Early Modern Period in the Vaspurakan/Van region.

This region, of course is not in present-day Republic of Armenia and has for a very long time been a prized area in Anatolia due to its strategic location. I find that during my period of interest and beyond, despite countless waves of invasions and changes of power in this area, there is a cultural resilience and renaissance. I like to say that while there was no Armenia then, and for a very long time, there were Armenians. This state of statelessness affected the types of manuscripts being illustrated. The choice of subject matter for many of these manuscripts is historical—texts written during the Golden Age of Armenian literature, in the 5th century when the alphabet had just been invented by Mashtots. Why these texts are copied and illustrated almost a thousand years after the events and legends they describe shows a conscious objective by Armenians at the time to preserve their history. I love that text and book making are such strong facets of Armenian identity, and that of course, in the Armenian literary and artistic experience, the book, is the primary receptacle for visual arts.

"Erin Piñon is living in Yerevan during the 2016-2017 academic year on a U.S. Fulbright Student Research Grant. The views and opinions expressed here are her own and not those of the U.S. Government."

Միջոցառումը կատարվում է Ա. Կ. Մ. Գրքերի և Մանրանկարների Պաշտպանության կողմից:

GS

Auto Body & Repair **used car sales**

T.416.755.6578
F.416.755.9751

SARKIS

47 Crockford Blvd. Scarborough Ontario M1R 3B7

ՄՈՆՏՐԵԱԼԻ ՀԱՅ ԿԵՂՐՈՆԻ «ԱՐԹՕ ԵՒ ԱԼԻՍ ՄԱՐԿԱՐԻԱՆ» ՃԱՇԱՍՐԱՆ

SALLE À MANGER "ARTO ET ALICE MARKARIAN" DU CENTRE COMMUNAUTAIRE ARMÉNIEN DE MONTRÉAL

Réservations: 514.904.0708 3401 Olivar-Asselin, Montréal, Qc H4J 1L5

**Հայ կեղրոնի ճաշարահը
բաց է Չորեքշաբթի եւ Ուրբաթ
օրերը երեկոյեան ժամը
6:30-էն սկսեալ իսկ
Կիրակի օրերը կէսօրուան
ժամը 12:00-էն սկսեալ**

Ճաշարահը տրամադրելի է նաեւ
ամէն տեսակի ընդունելութիւններու,
տոնակատարութիւններու եւ
ձեռնարկներու համար:
Ձեր տեղերն ու ձեռնարկներու
թուականները ապահովելու համար
հաճեցե՛ք կապուի՛լ (514) 904-0708
ճաշարահի թիւին եւ ձգել
ձեր պատգամը եւ կամ հեռաձայնել
պրն. Բաֆֆի Անտոնեանիս
(514) 653-8870 թիւին

'A People United Cannot Be Conquered': Armenian Ambassador to Canada Armen Yeganian

An interview with Armenian Ambassador to Canada Armen Yeganian

By Vahakn Karakachian

On the eve of the Genocide Prevention March held on May 8 in Montreal Horizon Weekly's Editor in Chief Vahakn Karakachian met Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Republic of Armenia to Canada Armen Yeganian for an interview.

H. Ambassador Yeganian, this year marks the fifth anniversary of your ambassadorship. How would you survey your service during this five-year period?

AY: Thank you, Mr. Karakachian, for your invitation. It has become a tradition to be interviewed by Horizon Weekly. First and foremost, I should say that these last five years passed by like an instant. But it's worth mentioning that in our country we've been building up all aspects of political, diplomatic, trade and cultural affairs that were being undertaken by previous ambassadors and proxies before I arrived. Each one of them contributed to building and fostering Armenian-Canadian relations.

Firstly, I'd like to recall the negative atmosphere in the Canadian parliament in 2011 when four proclamations were introduced about the so-called Khojaly "genocide" supposedly committed by the Armenians. The situation was troubling and we immediately mobilized. With the support of the Armenian National Committee of Canada we met with Canadian senators and deputies and presented them with the facts. Thanks to our efforts the problem was solved, and since 2011 a similar proclamation was never introduced again in the Canadian parliament.

In subsequent years, we began working on strengthening the political and diplomatic relations between our countries. The first positive event that occurred was when, for the first time in the history of Armenian-Canadian relations, a delegation led by parliamentary secretary Deepak Obhrai visited Armenia to take part in the president's inauguration ceremony. That visit marked the first time that a prominent delegation from Canada participated in such a major event on Armenian soil. After that several Canadian parliamentary and governmental delegations visited Armenia, including a visit by Minister Jason Kenney. Parliamentarians Jim Karygiannis and Stéphane Dion visited Artsakh.

In 2015, Minister of Energy and Natural Resources

Yervand Zakharyan, Minister of Diaspora Hranush Hakobyan and National Assembly President Galust Sahakyan visited Canada. Two ministerial delegations from Canada went to Armenia—one led by Chris Alexander, who participated in the Armenian Genocide Centennial commemoration ceremony. Christian Paradis was a delegate to the Ministerial Conference of the Francophonie, which was attended by 80 diplomats from around the world and was one of the most significant events of the last 24 years. Thanks to these visits Canada and Armenia became even closer.

Այս ֆոթո կը հովանաւորուի ՀԺ. Է. Արմ. Արմ. Է. Գրասխ. Արմ. Է. Գրասխ. Արմ. Է. Գրասխ.

M&D

AUTO BODY SHOP

Mike Darakjian

Cell: 416-317-2074

Bus: 416-759-5810

Fax: 416-759-5847

email: mdautobodyshop@yahoo.ca

260 Midwest Road, Units 4 & 5
Scarborough ON M1P 3B4

NETTOYEUR MARIE - CLAIRE

514-334-7830

LIVRAISON - WE DELIVER

Հայկական Հաստատություն

Pharmacie Robert & Tro Pascal Cotchikian

Affiliées à

JEAN COUTU

5692 avenue du Parc

Montréal, Qc H2V 4H1

Tél.: 514 270-6500

Fax: 514 270-4470

5201 avenue du Parc

Montréal, Qc H2V 4G9

Tél.: 514 279-9191

Fax: 514 279-9197

DR. KAREN NAÏRI KASSABIAN BSc., D.D.S

Family and Cosmetic Dentistry

COMPLETE DENTAL CARE

- Crowns, Bridges, Onlays, Root canals
- Dentures, Implants
- Cosmetic Dentistry
 - Porcelain veneers, white fillings
 - Whitening in office or take home
- Dentistry for children
- Nitrous oxide (laughing gas)
- Digital x-rays (reduced radiation exposure)
- Laser Dentistry
- Gentle and friendly environment

Մերով կ'ընդունինք նոր հիանդներ
և ստիպողական պարագաներ

New patients and emergencies welcome

Tel: (416) 498-9199

Fax:(416) 498-9298

3430 Finch Avenue East, #202
Scarborough, ON M1W 2R5
(N.E. corner of Warden Ave.)

www.transmico.com
514.683.0091

TRANSMISSION SPÉCIALISTE

Importées - Américaines
 Électronique - Automatique - Manuelle
 Différentiel - Embrayage - 4x4

MÉCANIQUE GÉNÉRALE

Alignement - Suspension
 Freins - Pneus
 Entretien général du véhicule

9640, Gouin Ouest, Pierrefonds, Qué. H8Y 1R5
 Fax.: 514.683-0099

Groupe Sutton - Performer Inc.
 123 Place Frontenac
 Pointe-Claire, QC H9R 4Z7

ALBERT ARKILANIAN

Courtier immobilier résidentiel
 Residential Real Estate Broker

aarkilanian@sutton.com

Cell: 514.962.8822

Bur: 514.426.9595

Fax: 514.426.9596

MIKE'S PHOTO & VIDEO
 PHOTOGRAPHY & VIDEO

WEDDINGS
ENGAGEMENTS
BAPTISMS
SPECIAL OCCASIONS

www.mikesphotos.com
 TEL.: (514) 338-1919

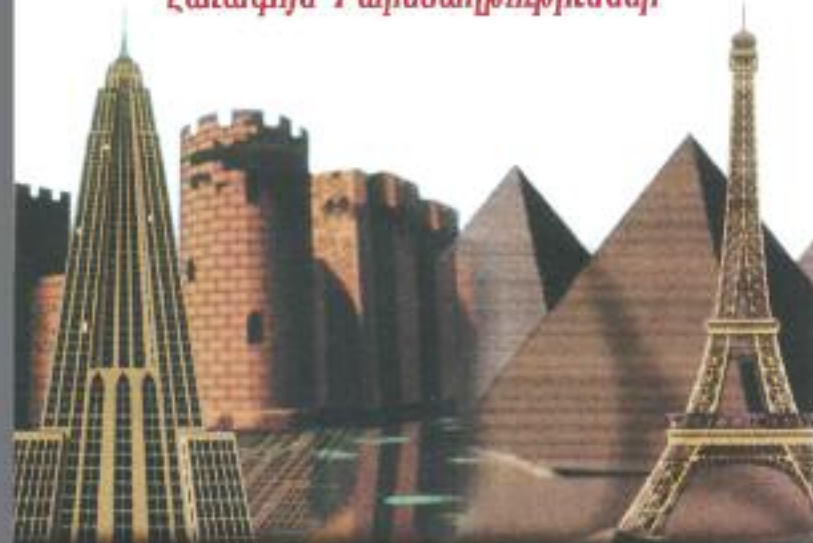
1215 A, QUENNEVILLE, VILLE ST. LAURENT
 BY APPOINTMENTS

Voyages
HAIG
 Travel

IATA

ATAC

*Ամանորի եւ Ս. Ծննդեան
 զոյգ տօներու առիթով՝
 Հաազոյն Բարեւադրութիւններ*

3438, Saint-Denis, Suite 201, Montréal (Québec) H2X 3L3
 Tél.: (514) 284-7676 • Fax: (514) 284-7677

their past quite well). That's why our work is easy from that perspective. The same applies to the issue between Azerbaijan and Nagorno-Karabakh, which is a separate issue; nevertheless, it's interwoven with the Genocide issue. That's because the Nagorno-Karabakh problem is directly related to the Armenian Genocide and Pan-Turanism, which the Turks have been using against the Armenians for centuries.

Today our people live on only 10 percent of our historic Armenian lands. However, the Nagorno-Karabakh issue revived our nation by renewing our strength. We felt how powerful and bold we are. We regained our confidence in ourselves and felt that we are a worthy nation capable of defending our rights. And not only did we liberate Artsakh but also the territories surrounding it.

We're forced to constantly struggle against the propaganda machine that, for example, talks about the so-called Khojaly "genocide" and the four-day war in Nagorno-Karabakh. Lately all we're doing is focusing on that issue and we've had tens of meetings with political leaders to spread awareness about the truth. That's important because there are 200 deputies who don't know about the issue.

H: At the beginning of April Armenian soldiers faced a new Battle of Avarayr, a new Battle of Sardarabad. Today Artsakh has the status of a "Garrison state." What do you make of Baku's military offensive?

AY: We all witnessed what happened in the beginning of April. Baku tried to send its vile menace to the battlefield, and the effort was a complete failure. Azerbaijan decided to defy the demands for peace from the international community. The Aliyev regime unleashed a military offensive and as a result there were scores of dead and wounded. Baku at the same time violated international humanitarian and human rights in defiance of

their own obligations.

Despite the cessation of hostilities between Azerbaijan, Nagorno-Karabakh and Armenia in 1994 and the OSCE Minsk Group's periodic calls for the unconditional fulfillment of the ceasefire agreement letters sent by the OSCE and UN, Baku attempts to cast doubt on the validity of the agreement. These efforts were thwarted thanks to the quick response of the OSCE Minsk Group member states, which urged the complete observance of the ceasefire agreement.

Azerbaijan continues to violate the ceasefire agreement along the line of contact with heavy and technologically advanced military equipment, while strengthening its militant rhetoric and provocative propaganda to the world. Azerbaijan claims that Armenia was the instigator of everything for which Azerbaijan was responsible in order to launch a new military offensive, which would have unpredictable consequences for the entire region.

It's imperative that the events of early April are prevented in the future and a guarantee is in place to suppress a dangerous military solution to the problem. The confidence-building measures proposed by the co-chairs, the call for an investigative body to probe the ceasefire violations and the OSCE's escalated efforts will all certainly contribute to that purpose.

H: Given the historic times we're living in, what message do you have for Canadian-Armenians?

AY: The Armenian community of Canada has always expressed willingness to use its power to support Armenia in the problems the homeland faces. I want to express my admiration to all my compatriots for their patriotism and vigilance. You once again showed that a people united as one fist cannot be conquered. During the last month the Canadian-Armenian community revealed its strong commitment to Armenia and Artsakh. Its assistance came in the form of large money transfers, hundreds of boxes of clothes and military-related absolute necessities. That support and attention to the homeland's needs is proof that they are ready for a call to action as they showed in April until now. Our hundreds of compatriots from different Canadian cities, from Vancouver to Newfoundland, contacted us to find out how they could reach Artsakh and then the front line. Once again, the collective strength of the Armenians cannot be conquered.

The lawlessness of Azerbaijan's leadership still continues today. The current situation compels each and every one of us to do whatever we can, wherever we are. I urge you all to rest. Follow the information being announced by the Embassy every day and contact us with any questions.

This isn't the first time that the Armenians have shown their solidarity and diligence. They've done so time and time again for centuries and will continue for centuries more.

Translated by Christian Garbis

Միշտ էքք կը հոխմուսնք Մ. և Մ. Մոքք և Միշտ Մարգարէտք

Iris7
productions
www.iris7.ca

Photo & Video services

514 - 476 - 9583

Dr. NADIA INJEYAN
OPTOMETRIST

(416) 733-4411

1110 SHEPPARD AVE. EAST,
SUITE 400
NORTH YORK, ON M2K 2W2

**Dr. Kevork
Manoukian**
D.M.D., M.B.A.

Centre Dentaire St-Mary

5300, Côte des Neiges,
bureau 300,
Montréal (Québec)
H3T 1Y3

Tel.: 514 734-2632
Fax: 514 734-2744
Cell: 514 862-9474
manoukian@sympatico.ca

H.V.N.
COLLISION CENTRE LTD.

Specializing in Auto Collision and Refinishing

166 Bullock Dr., Unit 19 & 20, Markham, Ont. L3P 1W2

HRATCH NAJARIAN
(905) 472-3270

MR. SAKO Shoe Repair

SARKIS ADOURIAN

Take-in & Widen Boots

Excellence in all types of leather repairs

Footwear • Accessories • Dyeing

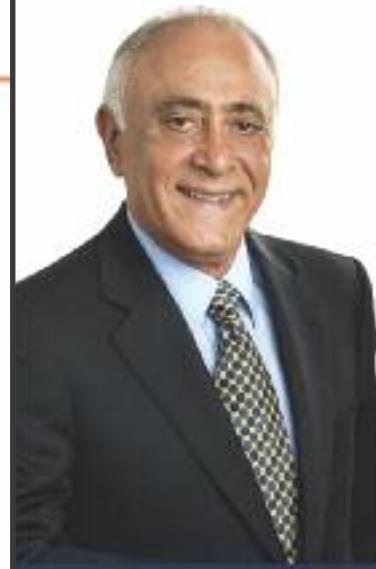
Key cutting • Knife sharpening

Luggage • Orthopedic Insoles

2768 Victoria Park Ave.

Bus: 416-491-2351

Cell: 416-826-4557

ՀԱՅԿ ԲԱՐԹՈՒՆԻՆԵԱՆ

Hayk Hartounian

Courtier immobilier résidentiel
Residential Real Estate Broker

Hayk Hartounian

Courtier immobilier résidentiel
Residential Real Estate Broker

hayk.hartounian@remax-quebec.com

C 514.574.6162

F 514.333.6376

514.333.3000

RE/MAX 3000 inc.
Agence de réelles
Droits indépendants et autonomes
de RE/MAX Québec inc.

900 boul. de l'Acadie
Montréal (Québec) H4N 3C5
www.remax3000.com

ÉLIXIR CENTRE DE BEAUTÉ

ÉPILATION AU LASER

POUR FEMME

1/2 Jambes.....	150\$	Aisselles.....	40\$	Doa.....	180\$
Jambes complètes.....	200\$	Visage complet.....	100\$	La torse.....	180\$
Bikini régulier.....	60\$	Lèvre supérieure.....	25\$	Doa+Torse.....	320\$
Bikini complet.....	120\$	Menton.....	25\$		
Avant - bras.....	80\$	Joues.....	50\$		
Bras complets.....	150\$				

POUR HOMME

FORFAITS

Jambes complètes **200\$** + GRATUIT: Aisselle ou Menton ou Lèvre supérieure

Bras complets **150\$** + Aisselles - 20\$
Lèvre supérieure - 20\$

AVEC BIKINI COMPLET LE VENTRE GRATUIT !

ÉLECTROLYSE / MANUCURE / PÉDICURE / CIRE

SOINS DU VISAGE AVEC PRODUITS MARIA GALLAND

Nelly Zoboyan, Propriétaire

Centre de beauté ELIXIR
545 St-Martin Ouest, Laval (Qc) H7M 1Y9

(450) 933-3008
(514) 944-5093

www.beaute-elixir.ca

Dr. Hayk Danaciyan D.M.D.
Chirurgien Dentiste - Dental Surgeon

395, Curé Labelle, Chomedey Laval, Qc. H7V 2S5
Tél.: (450) 973-1046 Fax: (450) 973-9974

THE RELIABLE PRINTER

PRINT ASSURED

North side of Eglon, West of Sheppard

Unit 6 - 388 Eglon Street East Toronto, ON M4W 1H4
www.thereliableprinter.com
info@thereliableprinter.com
T: 416.702.0094 • F: 416.733.9001

Անվանումը՝ Բեկրազ Սարգիսյան

Մեր հասարակության կրճար անվարան զարահիչ չի հայերեն և անգլերեն լեզուով գիրքերու տպագրությունը, ուր նաև կը տրանսլանցի գիրքի շեւտրուսի, էջադրուսի, խտրագրուսի և տրագրուսիան աշխատանքները:

Ինչպէս նաև կը տրանսլանցի չի տպագրական աշխատանք գործերը:

- Ճանարկներու
- Կովազդի
- Շանուցուսներու
- Յայտագիրներու
- Թուղթիներու
- և տեսներու շեւտրուս և տպագրութիւն
- Բարբոս որակի հայերէան խտրագրութիւն
- Հարանկիւն
- Նշանախտութիւն
- Մարտութիւն և այլ աշխրներու հրահրագրութիւն

You can trust our company with your Armenian and English Book Printing needs, including the editing and formatting of files.

We also offer the following services:

- Printing
- Digital & Offset
- UV & Spot Coating
- Large Format
- Banners & Posters
- Binding (coil, comb, & perfect bind)
- Laminating
- Shipping
- Shredding
- Direct Marketing & Admail Campaign
- Graphic design

K L O D A

PRODUCTIONS

One stop shop for your entertainment needs

Our amusements division provides the best in interactive entertainment rentals:

inflatable games + rides + carnival games + video arcade games
casino games + BBOs, tents & team-building activities

Daniel Zakarian **514.343.5000** dannyz@kloda.com
www.kloda.com

Tuesday to Saturday
9:00 a.m. - 7:00 p.m.

Sunday
9:00 a.m. - 5:00 p.m.

Monday
Closed

Prop. Nazem Mahrouse

1010 Liège O. Montréal Qc. H3N 1B8
(514) 279-1629

depuis 1988

CARROSSERIE JACOB & JACOB

BODY SHOP
Cas d'Assurances

6280 St. Jacques, Montréal,
Québec, H4B 1T6

Tel.: (514) 484-7945 . Fax: (514) 484-2487

Courriel: jacobautobody@bellnet.ca

À la recherche du *Hay* perdu Récits de silence et de discrimination chez les Arméniens cachés de Turquie

Par Astghik Aprahamian

« Dans ce pays, il est plus difficile encore
de parler des vivants que des morts. »
Hrant Dink

Descendants d'un rescapé arménien dans un village de la plaine de Mouch.

C'est par une soirée de mars que j'ai rencontré un jeune homme aux yeux bleus et au teint basané, étudiant en gestion à l'Université McGill. Il parlait un anglais un peu brisé, mais compréhensible; lorsque je lui ai demandé d'où il vient, il m'a répondu tout simplement : « De la Turquie. » Malaise. Malaise qu'on nous a appris, nous, jeunes Arméniens, à ressentir dès qu'on se retrouve face à « l'un d'eux. » Malgré cela, je pousse, je continue à lui parler. Le jeune homme me sourit lorsqu'il apprend que je suis Arménienne. « Mon père est Arménien. Il s'appelle Avedis. Ça veut dire une bonne nouvelle, c'est bien vrai? »

- En effet. Ta mère, donc, est turque?

-Oui, c'est ça. » La conversation continue, et bientôt j'apprends que, comme l'en témoigne son nom de famille, Erzurumoglu, son père vient d'Erzurum, ancienne ville arménienne appelée Karin... d'où mon arrière-grand-père se serait enfui durant le génocide, pour ensuite se retrouver, il ne se souvenait plus comment, dans un orphelinat à Érévan. « Un *Erzurumtsi*, comme moi! » lui ai-je dit.

Ce jour, au-delà de cette petite joie de retrouver une sorte de compatriote, je m'aperçut d'un problème : mon incapacité à bien comprendre que ce jeune homme était

non seulement à moitié Arménien, mais que son père avait épousé une *Turque*. J'avais cru jusque-là que se retrouver marié avec un représentant de ce peuple était le plus grand péché que je pourrais commettre en tant qu'Arménienne. Et pourtant, le père Erzurumoglu n'y avait pas vu un problème, visiblement, si sa femme était Turque, et s'il avait élevé un fils qui se considérait d'abord comme Turc. D'où me venait alors ce malaise, à savoir que des Arméniens se retrouvaient non seulement en Turquie de manière quasi assimilée, mais qu'ils épousaient même des Turcs?

* * *

Il y aurait des trous dans l'histoire arménienne du siècle dernier. Par histoire arménienne, j'entends une historicisation assez récente des événements du début du vingtième siècle, non seulement du génocide de 1915, mais aussi des massacres hamidiens qui eurent lieu avant cette date funèbre, et tout ce qui se passe après elle. Problème : on parle très peu de ce qui se passe *après* en Turquie, sur les terres anciennement arméniennes. On n'apprend pas, à l'école arménienne, ce qui arrive à ces

Այս էջը կը հոգսուուրնտնու Ա. Հրանդ Տայգ. Մուսկ. Կիլիկիացու Տոնիսի և հոգսուուրնտնու

Arméniens qui ont réussi à survivre en Turquie. On suppose qu'il n'en reste pas, naturellement, si l'on n'en parle pas. L'action de cette histoire nouvelle est menée au-delà des frontières de l'Arménie historique : elle se passe surtout en Arménie indépendante, rapidement devenue soviétique, et un peu à l'extérieur, mais seulement une cinquantaine d'années après le génocide. Entre ces deux pôles, l'histoire communément racontée, apprise dans les écoles de la diaspora arménienne, est lacunaire, comme si une rupture a eu lieu dans la mémoire historique de l'événement pénible, passé sous silence pendant des années. Récemment, certains historiens ont cherché à rectifier cette lacune, et beaucoup d'ouvrages et de publications sur les Arméniens en Turquie ont vu le jour. Mais il reste encore du travail à faire.

Ce sont donc ces trous dans l'histoire arménienne que *Les restes de l'épée : les Arméniens cachés et islamisés de Turquie* tente de remplir. La journaliste et sociologue Laurence Ritter, accompagnée du photographe Max Sivaslian, partent à la recherche des Arméniens en Turquie qui cachent souvent leur véritable identité, qui vivent dans la peur, l'incompréhension, le silence. Publié par les Éditions Thadée, cet ouvrage se veut comme une documentation journalistique de ceux que les Turcs et les Kurdes appellent « les restes de l'épée » : ceux qui ont réussi à survivre au génocide et à continuer de vivre en Turquie. Dans cette histoire arménienne récente, on parle peu de ces Arméniens convertis de force à l'islam pour rester en vie, quelles qu'en soient les circonstances, comme si ces gens-là incommodaient la culture arménienne par leur appartenance à une religion autre que le christianisme. Directement après le génocide, les survivants – les orphelins, les jeunes filles prises comme femmes par les Kurdes – se sont retrouvés condamnés au silence pendant des décennies, refusant souvent d'apprendre l'arménien à leurs enfants, de peur qu'ils n'aillent le dire à des voisins ou à leurs camarades de classe turcs.

Si la religion se présente d'emblée de jeu comme centrale à la question arménienne en Turquie, elle est vécue de manières différentes et singulières. Il n'est pas surprenant de voir deux frères ou deux cousins de religions différentes, l'un musulman, parfois un pratiquant fervent, l'autre revenu à la religion chrétienne dès qu'il en a eu l'occasion. D'autres, encore, se disent athées. Certains ont même adopté la religion alevite comme la leur. Certains ont la mention « musulman » sur leur passeport turc, mais vont prier à l'église, s'il y en a une dans leur coin; d'autres, avec la mention « chrétien », vont à la mosquée par habitude. Un Arménien chrétien prend une Arménienne islamisée comme femme, et vice versa. Le paysage en est donc un sans lignes directrices et sans clarté. Toutefois, le plus souvent en Anatolie, ces Arméniens cachés vont essayer de préserver leur « arménité » par mariage avec d'autres Arméniens, tout en respectant la règle des sept degrés d'éloignement, pour

éviter la consanguinité.

Dépendamment des régions, la réalité des Arméniens cachés est différente: ils sont tantôt acceptés ouvertement par leur communauté ou leur village, tantôt vus avec mépris et haine; leur identité est mixte et confuse, mais la religion n'empêche pas ces gens de se sentir Arméniens. Cela paraît assez différent du discours qu'on entend, surtout dans la République d'Arménie, discours selon lequel un Arménien est d'abord et avant tout un chrétien. À travers les différents récits qui se dessinent dans cette immense fresque anatolienne, on se retrouve face à une question fondamentale à la compréhension d'une identité plus globale : un Arménien n'est-il que chrétien? Si oui, alors qu'étions-nous, collectivement, avant notre conversion nationale en 301 AD?

À travers la lecture de ces histoires vraies, on remarque que l'islamisation forcée de ces Arméniens, religion qu'ils finissent parfois par accepter comme la leur, n'affecte pas leur conscience d'une « arménité » et leur désir de protéger des ruines d'églises, de transmettre leur histoire à leurs enfants, de soutenir les Arméniens des autres régions. Certains de ces Arméniens musulmans disent le Notre Père, se signent par habitude ou bien parce qu'ils ont vu une aïeule faire le signe de la croix et sentent ainsi qu'ils lui rendent honneur, à elle et à son passé difficile, à leur histoire commune trop souvent oubliée. La situation semble différente selon qu'on vit à Istanbul ou en région rurale. Les Arméniens pris en entrevue par Ritter se plaignent d'être trop souvent vus comme « Autre » dans les yeux des stamboulites; d'après les habitants de la métropole, ces Arméniens ne retiennent rien de leur religion, de leur langue, alors comment peuvent-ils se prétendre Arméniens?

Pour certains, *Les restes de l'épée* peut s'avérer être une révélation : cette enquête à la recherche de la mémoire est ardue et déstabilisante, parfois lourde, car parsemée de la dure réalité de ces existences cachées en Turquie. Pour d'autres, cet ouvrage permet d'approfondir la réflexion sur l'identité arménienne au XXIe siècle, identité visiblement en mouvement constant, identité qui n'est pas fixe.

Après les brutalités vues et vécues durant le génocide arménien, la mémoire semble s'être tue : on ne voulait plus se souvenir de ce qui a causé la perte de nos frères, nos sœurs, nos parents, nos amis – le fait d'être né Arménien. Toutefois, cette même mémoire refait lentement mais sûrement surface. Agrémenté des photographies de Max Sivaslian, images aux couleurs chaleureuses et aux contrastes saisissants, *Les restes de l'épée* devrait être une lecture nécessaire non seulement à chaque Arménien, afin de mieux saisir l'immensité et la diversité de sa propre culture, mais à tous, en tant qu'enquête sociologique et une réflexion sur la confrontation des cultures, la situation des minorités, les limites de la langue et de la religion, et les ambiguïtés de l'existence humaine.

BEST
BAKLAVA
IN T.O.

BAKLAVA • KANAFEH • MAMMOUL • CHEESE HALAWA • LOUKOUM • NOUGAT • MARZIPAN • PETITS FOUR

pâtisserie
royale

NOW OPEN!

Our New Store is Located at 1415 Kennedy Rd in Scarborough.
Come by and try!

PATISSERIEROYALE.COM • 416.755.6323

OPEN EVERY DAY 9AM-7PM

Memories

ARMEN PHOTOGRAPHY

Weddings & Special
Occasions
Photo - Video

Retouching
Image Enhancement
Fine Art Image Effects
Montages
Restoration

Commercial & Industrial
Photography

Ad Layouts
Graphic Design

514 - 386 - 9153

R B i j o u x Roger

Roger
Tél.: (450) 491-7217
Cell.: (514) 591-3387

400 rue Hector-Lanthier
7et 8ième avenue (coin Mathers), St-Eustache, Qc.
Heures d'ouverture
Vendredi 11h-21h / Sam-Dim 9h-17h

Fallico

Hair & Spa

Hair & Beauty Unisex Salon
by Jack
Professional Hairstylist
&
Colour Technician

• **Specializing in:**

- UP-DOS • Highlights • Perms • Colours
- Cut & Styles • Esthetic • Weddings
- Special Occasions

• **Professional consultation and products**

For Appointment Call

416.493.8331 416.499.2873

fallicohairandspa@hotmail.com

- **Laser Permanent Hair Removal**
- **Complete Spa Services**

2710 Victoria Park Ave., North York, ON M2J 4A7
www.fallicohairandspa.com

Dr. Hayk Danaciyan D.M.D.

Chirurgien Dentiste - Dental Surgeon

395, Curé Labelle, Chomedey Laval, Qc. H7V 2S5
Tél.: (450) 973-1046 Fax: (450) 973-9974

Հորիզոն

www.horizonweekly.ca

CONNECT WITH US:

 facebook.com/pages/horizonweekly

 [@horizonweekly](https://twitter.com/horizonweekly)

«ՀՈՐԻԶՈՆ»ի 16րդ բացառիկը կը հովանաւորեն՝

Մոնթրէալի Հայ Կեդրոնի Տարեցներու Միութիւն

Զաւէն եւ Վարսենիկ Սարգիսեան

Սիմոն եւ Մարալ Հասըրճեան

Վարանդ եւ Վանէ Տիմիթեան

Բժ. Սարփս Երեցեան

Ղուին, Շանթ եւ Սեւան Տօնապետեան

Նորայր եւ Սիլվա Պերպիտեան

Լեւոն եւ Բժ. Անի Հասըրճեան

Վարանդ, Թամար, Ալիք եւ Սիլիա Պարսամեան

Կարօ եւ Հայկօ Նահապետեան

Հորիզոն

Վարիչ Խմբագիր՝ Վահագն Գարագաշեան
Վարչական Պատասխանատու՝ Սիլվա Էրամճեան

Սրբագրիչ՝ Սոնա Թիթիզեան-Կետիկեան

Ծանուցումներու Ձեւաւորում՝ Նէնսի Կիրակոսեան
Ձեւադրացք՝ Վիգէն Արրահամեան

Ծանուցումներ
Մոնթրէալ՝ Սեւան Թասլաքեան
Մարիւնա Տէր Խաչատուրեան
Սօսի Նայիմ

Թորոնթօ՝ Ժագ Վարպետեան

English-French section - Editor: Tina Soulahian
Տպարան՝ TLC Global Impression

horizon

HÉBDOMADAIRE ARMÉNIEN
ARMENIAN WEEKLY

Les Publications Arméniennes (1991)

Les retours de poste publication
doivent être retournés à:

3401 Olivar-Asselin
Montréal (Québec), Canada H4J 1L5

Administration / Publicité
Sylva Ehamdjian-Bachekjian

Tél.: (514) 332-3757

Télécopieur / Fax: (514) 332-4870

E-mail: sylva@horizonweekly.ca

Courrier de deuxième classe /

No. 40065294 / Second class mail

Dépôt légal:

bibliothèque nationale du Québec et du Canada

ISSN 0708580X

Noor Fine Food™

Gourmet Mediterranean Cuisine

Հայկական և միջին արևելեան ճաշատեսակներու ձեր պահանջներուն համար դիմեցեք «Նուր Ֆայն ֆուո» հաստատութեան, որ միշտ պատրաստ է ձեր սպասարանքները (Քէյթերինկ) ճիշդ ժամանակին հասցնել ձեր հասցեին:

Թորոնթոյի հասցին.-

1 High Meadow Place, Unit 9
Toronto, Ontario M9L 2Z5

Tel 416 745 3111
Fax 416 745 9337

by Samadi Iraqi Group
© www.instagram.com/noorfinefood

«Նուր Ֆայն ֆուո» հաստատութիւնը տեսակաւոր խորովածներու (քեպապ) պատրաստութեան մասնագիտութիւնը ունի, մինչեւ իսկ լման գառնուկ կը խորովէ՝ յարակից ուտելիքներով: Նշենք, որ գառնուկները ծնած և մեծցած են Օնթարիո մէջ:

Հաստատութիւնը պատրաստ մկրտութիւններու, նշանտոբներու, հարսնիքներու և այլ առիթներու իրաւիճանքներու կամ հաւարոյթներու ձեր եւխասիրած ուտեստերէնը պատրաստելու: Իր գործող 5 ճաշարաններուն կողքին, հաստատութիւնը մատուցելու տր մասնաճիւղ մը պիտի բանայ Հայաստանի մէջ:

Fine Dining Catering Party Room

FOR UP TO 35 PEOPLE

905.761.6484

1450 Clark Ave. West, Thornhill ON L4J 7R5

GROUPE NISSAN
GABRIEL

Innovation
that excites

INTRODUCING THE NEW 2017 NISSAN

ROGUE®

TAKE ON THE POSSIBILITIES

NOW IN OUR SHOWROOM.

Image for illustration purposes only.

NISSAN
GABRIEL

ANJOU

7010, boul. Henri-Bourassa E.
Anjou, QC H1E 7K7

514 324-7777

nissangabrielanjou.com

NISSAN
GABRIEL

JEAN-TALON

3500, rue Jean-Talon O.
Montréal, QC H3R 2E8

514 509-7777

nissangabrieljeantalon.com

◀ **OPEN SATURDAYS** ▶

For more information, visit Nissan Gabriel Anjou or Nissan Gabriel Jean-Talon.